APOSTOLATSKI CENTAR "SAV TVOJ"

Glas iz čistilišta br. 13

Svećenik A. LOUVET

O ODNOSU DUŠA IZ ČISTILIŠTA PREMA BOGU, CRKVI I NAČINI KAKO IM OLAKŠATI PATNJE

Prema objavama SVETACA

Zdravo Marijo,
Zlatna.
Kraljice mira,
prepuna sjaja
Zvijezdo što kroz tminu vodi
život moj.
Sav se danas predajem Tebi,
Krasna,
Majko moja i Majko
Krista Kralja
Da uvijek budem Njegov i uvijek
Sav-Tvoj.

Nakladnički niz: **Glas iz Čistilišta br. 13**

Autor: svećenik A. Louvet

Naslov izvornika: *Il purgatorio secondo le rivelazioni dei santi,* Rim 1941.

Imprimatur: can. Luigi Carnino, Torino 20. 03. 1941.

Prijevod: s. Marija Assumpta

Nakladnik i tisak: Apostolatski centar «SAV TVOJ»

ISBN 953-6471-82-2

Naklada: 1000 komada

Narudžbe na adresu:
Apostolatski centar «SAV TVOJ»
Porečka 62
10 000 Zagreb
Tel/ fax: 01/ 23 70 332
Tel: 01/ 23 71 822

GLAS IZ ČISTILIŠTA BR. 13

A. LOUVET
Svećenik

O ODNOSU DUŠA IZ ČISTILIŠTA PREMA BOGU, CRKVI I NAČINI KAKO IM OLAKŠATI PATNJE

prema objavama svetaca

Zagreb, 2014.

Predgovor

Čistilište je jedna od istina naše vjere. Katekizam katoličke Crkve o tome jasno govori, kao i o čistilišnim mukama te vatri (br.1030-1032). Svećenik Louvet je došao na dosita originalnu ideju da sabere objave koji su sveci imali o Čistilištu te da ih složi po temama i poglavljima u jedinstvenu cjelinu. Gotovo da nema sveca koji kad je bio više zahvaćen Božjom ljubavlju, nije ustrajno i svakodnevno molio za duše u Čistilištu.

Valja odmah naglasiti da duše osim muka u Čistilištu kušaju radost i olakšanje. Crkva skupa sa svecima tvrdi da svojim molitvama i žrtvama možemo puno pomoći toj našoj braći i sestrama koji, kako gore citirani katekizam piše, «moraju se poslije smrti podvrgnuti čišćenju, kako bi postigli svetost nužnu za ulazak u nebesku radost». (br.1030). Sa svoje strane duše koje se čiste mogu svojim molitvama i zagovorom puno pomoći onima koji se za njih mole.

Ova knjižica je nastavak prvog, drugog i trećeg dijela Čistilišta prema objavama svetaca koji su objavljeni u našem izdavačkom nizu Glas iz Čistilišta pod brojevima 8, 9 i 10. Dao Bog i Majka Božja da objavljivanje ove knjižice donese obilje duhovnih plodova u hrvatskom narodu i potakne na obnovljenu molitvu za duše u Čistilištu.

1. Odnosi između Boga i duša u Čistilištu

Čistilište pokazuje na divan način savršenstvo Božje, i na poseban način njegovu svetost, mudrost i dobrotu.

Kako se milosrđe iskazuje u Čistilištu, a da ne povrjeđuje ni u čemu pravo pravde. -O podijeljenoj pravdi u Čistilištu. - Da li Bog neophodno prihvaća mise i molitve koje mu se upućuju za određenog pokojnika. - Razni stavovi teologa glede toga. - O ljubavi koju Bog daje dušama u Čistilištu i o želji koju Bog ima da ih vidi oslobođene njihovih muka.

Sve do sada govorio sam što je Čistilište samo u sebi, kao da postoji samo ono u nadnaravnom svijetu, dok po snazi zajedništva Svih Svetih ono se nalazi u stalnom odnosu sa slavnom Crkvom u nebu te s vojujućom tu na zemlji. Razmatrat ćemo dakle te odnose, a iznad svega odnose između Boga i Čistilišta, između Suca koji sudi, osuđuje i grješnika koji je suđen, između Oca koji pruža ruke odbačenom sinu i duše koja gori od ljubavi prema njemu i ubrzava čas da uđe u Očev dom.

Stvar koja se najviše zapaža, prema, malo prije, navedenome gore, jeste da Čistilište na predivan način izražava sva savršenstva Božja. Psalmista je rekao da nebesa govore o slavi Božjoj, no isto to se može reći i o onim tamnim zatvorima u kojima izgleda da se širi samo bol i plač. Pa ipak Bog nigdje tako u svem stvorenome ne ukazuje veće savršenstvo kao u Čistilištu. Između svih

savršenstava koja se manifestiraju tamo u Čistilištu, tri se ističu na posve poseban način, a to su njegova *svetost, mudrost i dobrota.*

Da Čistilište manifestira *neizmjernu svetost Božju* nitko u to niti ne sumnja. Tamo zaista, nalazimo svete duše, koje su izašle iz života u ljubavi, predodređene za slavu, buduće stanovnike neba, predmet naklonosti-Presvetoga Trojstva, izabrane duše koje su poslije životne borbe stigle do cilja, koji im je Bog Otac zacrtao već kod samog početka stvaranja, a na koje kada Sin Božji svrne svoj pogled, vidi ih poškropljene, blistajuće njegovom Predragocjenom Krvi koja ih je očistila u pokorničkom pranju.

Budući da su tijekom svog hodočašća -počinile lagane grijehe hodajući strmim životnim putovima, njihove su noge došle u doticaj sa zemaljskom prašinom. Te svete duše, predodređene i otkupljene Predragocjenom Krvi Kristovom, osuđene su na muke, sve dok ne postanu dostojne pojaviti se bez ijedne mrlje pred očima Božjim. Možda su one mnogo radile za slavu Božju; možda su sveti svećenici koji su propovijedali o Bogu, da ga se upozna i ljubi u svijetu, ili su pak možda redovnici koji su sve napustili radi njega i njegove ljubavi; prihvatili su život pun trpljenja i žrtava, ili su bili apostoli koji su širili njegovo Ime do posljednjih krajeva svijeta. Ništa to ne znači: dosta, da imaju samo jednu mrlju, i to jednu jedinu, i kolikogod je pripremljeno njihovo vječno blaženstvo, On hoće, da se prije toga posve očiste od bilo kakve mrlje grijeha.

Meni se čini da se između Boga i duša u Čistilištu događa nešto analogno velikoj sceni na Kalvariji. Isus Krist, predragi Sin Očev, svjetlo njegove slave, predmet njegovog stalnog iskaza ljubavi, tek što je uzeo na sebe grijehe ljudi, na sebe navlači udarce Božje pravde. Trese se zemlja, rascjepljuje se kamenje, pomračuje se sunce pred umirućim Bogom-Čovjekom, no Otac nebeski ostaje nepokolebljiv u tišini svoje vječnosti; ništa ga ne razgaljuje, pa niti onaj bolni krik kojim mu se obraća Božanska žrtva: -**Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio!**-

Žrtva mora biti posve ostvarena, pravda mora izvršiti svoj tok, tek poslije Bog će se sjetiti, da je Otac. Dakle, i duše su isto tako predrage kćeri Božje, ali jer u sebi nose još urezane tragove grijeha, on ih ne prihvaća kao takove. Bit će uzaludni svaki krik, svaka zamoljena pomoć, jer će nebo ostati zatvoreno za njih. Svaka mrlja grijeha će se morati uništiti i nestati u vatri. Blažena Alacoque, koja je iskusila na sebi tu strogost Božanske pravde, govorila je, da su nepodnošljiva mučenja koja je Božja ljubav u nju urezala, kao probu onoga što trpe duše u Čistilištu.

Sv. Katarina iz Đenove govori sljedeće glede mučeništva koje svetost Božja dopušta da te duše trpe:" Temelj svih muka je istočni grijeh ili počinjeni grijeh. Bog je stvorio dušu čistu, jednostavnu i bez ikakve ljage grijeha, s određenim blaženim instinktom koji je vodi prema njemu; od tog blaženog instinkta je udaljuje trag istočnoga grijeha koji ona nalazi u sebi. Kad se doda k

tome i grijeh koji je duša učinila, aktualni grijeh, ona se još više distancira i što se više distancira to postaje više zla u sebi, te joj stoga Bog udjeljuje manje milosti već prema njenom odgovoru. I kako svaka milost i krjepost proizlaze od Boga, koji u iracionalnim bićima djeluje već po svojem htijenju, tj., kako je to on već predodredio, u racionalnoj duši djeluje prema njezinoj čistoći od grijeha, tj. prema tome koliko je pročišćena od zapreka grijeha. Stoga kada se duša nađe u svom iskonskom stanju čista i jasna, ponovo otkriva onaj blaženi božanski instinkt koji raste u njoj, tako jak i snažan pun ljubavi da joj se svaka zapreka koju nalazi u sebi čini nepodnošljivom, i što bolje vidi i shvaća, to joj muka postaje gorom, nepodnošljivijom.

No kako duše koje trpe u Čistilištu nisu okaljane teškim grijesima, nema druge zapreke između Boga i njih, osim te patnje koja ih priječi da idu k njemu. Vidjevši i iskusivši kako je važna i svaka najmanja zapreka, rađa se u njima strašna vatra, slična onoj u Paklu, izuzev grijeha, koji djeluje u tim prokletim dušama, po njihovoj zloj volji kao uostalom i kod svih prokletnika. Bog ne odgovara na njihove muke svojom dobrotom, te one ostaju u tom stanju njihove zle volje, suprotstavljajući se Božjoj volji".

Osim svetosti, Čistilište manifestira na predivan način *mudrost i dobrotu Božju*. Bog ne podnaša nikakve nečistoće pred sobom, jer sama njegova svetost se opire tome. No kako su te nesretne duše umrle u milosti, u

stanju prakticiranja ljubavi i pokajanja, ne mogu dakle, biti osuđene na vječnu mržnju i očaj Pakla; ali za njih su zatvorena i vrata Neba i Pakla. Bog je stvorio mjesto koje stoji između, boravak namijenjen za vremenska ispaštanja, gdje kraljuje ljubav zajedno s pravdom i svetošću Božjom. Da, ljubav, najnježnija ljubav je stvorila Čistilište. Da bi dobro shvatili tu istinu, kaže sv. Katarina iz Genove, mora se shvatiti da ono što čovjek smatra savršenim, u Božjim očima je.puno grešaka, jer sve što čovjek čini, sadrži mrlje i nesavršenosti; kada čovjek ne priznaje, da je sve ono što čini i radi čisti dar Božji. No kako je Bog očekivao pokvarenost ljudskog srca, Čistilište je ostalo jedino sredstvo koje je Bogu preostalo da bi nas spasio. Stoga tko bi ikada među nama mogao reći, da će stati na Božji sud bez ijednog grijeha?

Da nije bilo Čistilišta, ili bi Bog morao ostavit i ne kazniti grijeh, što je odvratno već samoj suštini Božje naravi, ili da skoro sav broj duša ostane bez blaženog gledanja Boga. Zahvaljujući stvaranju Čistilišta iz čiste ljubavi, možemo se još uvijek nadati radosti blaženog gledanja. Tako niti jedna savršenost Božja nije okrnjena, susreću se milosrđe i istina u tom bolnom prebivalištu, pravda i mir se drže za ruku i sve se to izvršava u potpunom skladu. Nakon što se ispaštalo za grijeh, odmah se prima nagrada za dobra djela te je čovjek tako blažen. Duše u Čistilištu shvaćaju tu istinu, te uzdižu u Nebo predivne pjesme ljubavi i zahvalne ***himne,*** umjesto

bijesnih očajničkih krikova, što se, naprotiv, neprestano uzdižu u Paklu. No reći će tkogod, kako može postojati milosrđe Božje u Čistilištu, ako je Bog tako reći nemoćan prema tim dušama, jer mora pustiti slobodan tok svojoj pravdi?

Odgovorit ću, da je takav sklad među Božjim savršenstvima, da nikada jedna drugoj ne štete, i dok se tako potpuno zadovoljava pravda, milosrđe isto tako daje svoj udio; Bog koji je sama *ljubav iznad svih ljubavi,* uvijek prepušta da se u te tamne zatvore probije zraka njegova svjetla. Kako se to može ostvariti, a da se ne povrijedi Božanska pravda, bit će jasno kada iznesem slijedeće. Božansko milosrđe se neprestano širi na te jadne duše preko četiri kanala.

Na prvom mjestu, mora se razjasniti, da skoro uvijek duše idu u Čistilište po snazi milosrdne odredbe, i to po sasvim posebnom milosrđu. I zaista, tko je među nama, a da bar jedan puta u životu nije zaslužio Pakao? Ako se sada šećemo po gradu, ili udišemo čisti seoski zrak, i uživamo u svim životnim pogodnostima, umjesto da se kvrčimo i savijamo u vječnim očajima Pakla, nije li to samo po milosrđu Božjem? Mogao je pustiti da umremo u raznim situacijama, uhvatiti nas nenadano i pustiti nas da se strovalimo u tu provaliju, gdje se nalaze mnoge duše koje su manje griješile od nas?

Uzmimo da smo sačuvali našu krsnu nevinost, te da nismo nikada počinili smrtni grijeh, tko nam može garantirati, da ćemo ustrajati u tome tako do kraja?

Uzmimo da, po milosti ustrajnosti, do kraja ne počinimo niti jedan smrtni grijeh, te da stignemo jednog dana u Čistilište, zar i to nije jedan neizmjerni dar Božjeg milosrđa? U stvari, takva mogućnost da očuvamo krsnu nevinost sve do smrti, to je zaista prava tlapnja, jer najveći dio duša pavši jedan ili više puta u smrtni grijeh, osjećaju se dostojne Pakla. Pa ipak, po besplatnom milosrđu Gospodinovu, mnoge od tih duša se spašavaju, jer nakon života provedenog u mlakosti i nehaju, poslije čitave serije padova u grijeh, očišćene zadnjom dobro učinjenom ispovijedi, spašavaju se od vječnih muka.

Ostat će im, istina, dulja ili kraća muka koju će morati podnijeti u Čistilištu, no mogu li se možda žaliti, ako samo pomisle koliko su puta u životu svojim grijesima zaslužile Pakao? A što reći o onima koji se spase činom savršenog pokajanja u časovima agonije? Te duše koje su možda provele čitav svoj život u grijehu, nagomilavajući stalno posve nevaljale ispovijedi i svetogrdne pričesti, oko kojih je đavao išao već sav slavodobitan, vjerujući da su njegove žrtve; po posve čistoj milosti, i te kako nezasluženoj, prosvijetle se u taj čas, i na pragu vječnosti u zadnjim agonijskim uzdasima, uzdižući k nebu posljednji krik pokajanja, te uzdižući u nebo čin savršenog pokajanja, nađu se tako da im je sve oprošteno i spašene su, te umjesto Pakla koji su i te kako zaslužile, ne trpe drugo već samo ispaštaju privremeno u Čistilištu. O, misterij milosrđa i ljubavi Božje!

O. Ravignan smatra da i u naše dane, sada kada je toliko duša zaraženo predrasudama, drže se daleko od svih religioznih praksi, mnoge se spašavaju po direktnoj intervenciji milosrđa Božjeg, koje često djeluje na te duše u zadnjim momentima njihova života. Istina je, da se duša kroz dugi period mora čistiti u teškim Čistilišnim mukama, od svojih grijeha, no što je to kad je vječnost osigurana? Kad bi se muke tih duša i produžile sve do kraja svijeta, mislite li vi da bi se žalile? Nikada. Naprotiv, u momentu kada dođu pred Božanskog Suca, slušaju svoju osudu, sve su radosne u svom srcu, znajući da su osuđene samo na privremeno ispaštanje u tom zatvoru. To je kao kažnjenik koji sazna da mu je smrtna kazna pretvorena u par godina zatvora.

Na drugom mjestu milosrđe Božje se objavljuje u Čistilištu i u raspodjeljivanju kazne. Koliko god bile strašne čistilišne muke, mora se priznati da su uvelike manje od onoga što grješnik zaslužuje. - Svaka uvrjeda učinjena Bogu, koliko god bila lagana, jer je ta uvrjeda namijenjena neizmjernom Veličanstvu, zaslužuje neizmjernu kaznu. Kada se gleda u tom svjetlu grijeh, moramo se uvjeriti da milosrđe Božje djeluje čak i u Paklu, kako to kaže sv. Katarina Genovska. Grijeh čovjeka koji umire u nemilosti Božjoj, zaslužuje neizmjernu kaznu, kako vremensku tako po intenzivnosti. Bog u svojoj prevelikoj dobroti htio je da kazna bude vječita, što se tiče vremena, no što se tiče žestine, tu je dao određene granice. Kad bi djelovala samo pravda, sigurno bi odredila

još strašnije muke! To isto vrijedi, i još više, za duše u Čistilištu koje, u usporedbi s grijesima što su počinile tokom života, trpe mnogo manje no što to zaslužuju.

Na trećem mjestu milosrđe Božje u Čistilištu iskazuje se i time što Bog vrlo često skraćuje trajanje muka nekim dušama, a da to ne vrijeđa vječnu pravdu i evo kako. - U odnosu na vječnost vrijeme je ništa. Bog može u jednom času dati stoljetni osjećaj trajnosti, što će se i vjerojatno dogoditi onima koji će umrijeti u zadnjim danima postojanja svijeta, a koji će morati u par minuta ispaštati sve grijehe svoga života. Istina je da će se svi bolni osjećaji uvelike umnožiti u tako kratkom vremenskom razdoblju, no tako će se povećati intenzitet kazne na jedan proporcionalno strašan način.

No koliko god pravda ovdje prakticira sva svoja prava, milosrđe Božje ne prestaje djelovati i u tim časovima, jer samo tako duša može postići odmah slavu Božju. Prema objavama koje sam već citirao i mnogih drugih, izgleda da takovo skraćivanje ispaštanja grijeha imaju posebno duše koje su pobožne prema Presv. Dj. Mariji. Na taj način bi se mogli protumačiti privilegiji *Bolle Sabbatine, Subotnje Bule* o kojoj ću govoriti kada ću raspravljati o oprostima.

Na četvrtom mjestu milosrđe se u Čistilištu manifestira, kada Bog dopušta duši, da momentalno izađe iz Čistilišta, e da bi upoznala žive o svom stanju i zamolila za sv. Mise. Od kada postoji Čistilište tisuće duša su na taj način skratile svoje muke, i to je naravno veliki znak

milosrđa Božjeg, kada Bog ukida prirodne zakone koji vladaju svijetom, dopuštajući pokojniku, da dođe i da se preporuči prijateljima koje je ostavio tu na zemlji. Bog ne čini svima i uvijek takovo čudo, jer tada ne bi više bilo čudo. No može se uvijek reći da ukazanja na zemlji od nekolicine njih i te kako pomažu svim drugima, jer oživljavajući vjeru u Čistilište, vjernici se bude iz svoje apatije i egoizma, te mole rosu Božjeg milosrđa na te mukotrpne duše.

Želeći govoriti sada nešto o pravdi koju Bog prakticira u Čistilištu, ne ću ponavljati ono što sam već izložio glede njene strogosti, već ću govoriti o vrlo važnom pitanju koje mi se predstavlja: da li je Bog radi svoje pravde obavezan zasluge sv. Mise prikazati za onog pokojnika za kojeg su namijenili živi. U tome se ne slažu mnogi teolozi. Doktori skolastike podržavaju mišljenje da je Bog tu zadržao najveću slobodu odluke. Ono što je sigurno, bar ono što se tiče oprosta - Vrhovni Svećenici Crkve nemaju više nikakve jurusdiktičke ovlasti nad dušama u Čistilištu. Na njih se ne može primijeniti oprost kao nad živima, samo u obliku molitve, a što znači da Crkva umjesto da direktno oprašta ovaj ili onaj dio trpljenja zbog grijeha, ograničava se moliti Boga, da prihvati taj oprost, te da ga udijeli određenoj duši u mjeri kako to on najbolje smatra, po svojoj pravdi.

S druge strane teolozi mističari skloni su protivnom mišljenju. Oni poučavaju da sve molitve koje se prikazuju za određenog pokojnika Bog udjeljuje baš

toj duši. Izgleda da je naravno da Bog drži do posebnih nakana onih koji ga za to mole, osim ako mu to opravdani razlozi ne priječe. Da li takovih razloga ima vrlo često teško je saznati. Sveta Fraciska Rimska kaže, da molitve i dobra djela koja se čine u ovom životu za neku određenu dušu u Čistilištu, iako idu odmah za dobrobit te duše, te molitve pomažu i ostalim dušama, radi veze ljubavi koja povezuje sve duše u Čistilištu. Ako se pak prikazuju molitve za neku dušu koja je već u slavi Božjoj, zasluge se vraćaju molitelju, dok se plod te molitve proširuje na cjelokupno Čistilište.

U mnogim objavama svetaca vidimo, da je Božja pravda poneki puta odbila, da se udijele oprosti onim dušama za koje su molitve bile namijenjene. Već sam citirao više takovih slučajeva. Ovdje ću samo podsjetiti ono što sam rekao o princu za kojeg je sluškinja Božja Marija Dionizija posvetila i žrtvovala zadnjih devet godina života u najtežim pokorama. Kako je ona izmolila mnogo potpunih oprosta za svoga štićenika, najvjerojatnije ti oprosti nisu bili udijeljeni samo njemu, jer poslije tolikih godina žrtve i pokore, ta sveta redovnica je uspjela zadobiti samo skraćenje muka od par sati za tog nesretnika.

Isto tako vidjeli smo kako sveta Margareta Marija Alacoque priča o plemićkoj osobi, koju smo već spominjali. Ta osoba je u svom životu počinila mnoge nepravde prema svojim podložnicima: Svetica je vidjela, da su molitve i oprosti izmoljeni za tu dušu, po

Božjoj pravdi, bile udijeljene onima koje je ta osoba tokom života oštetila i ponižavala. Moralo bi se stoga zaključiti, ja vjerujem, da sebi Bog tako osigurava maksimalnu slobodu, i da često, a možda i uvijek, duši za koju mi molimo nisu olakšane muke u onolikoj mjeri kako se to vjeruje; jer tako bi bilo dovoljno zadobiti par potpunih oprosta u korist jedne duše u Čistilištu, ili dati služiti jednu sv. Misu za njezin pokoj na privilegiranom oltaru, pa bi se prema tome ta duša tako oslobodila. To je u proturječnosti s onim što inače propovijeda Crkva i s onim što nam govore sveci u svojim objavama. Ne smijemo nikada previše biti mirni glede stanja naših dragih pokojnika, jer bez neke posebne objave, ne možemo nikada biti sigurni, da li im je još uvijek potrebna naša molitva.

Tu nam se javlja spontano pitanje, što čini Bog s onim oprostima koji su prekobrojni, a koje on sam odbija udijeliti za pokojnika za kojeg se molilo. Meni se čini najsigurnije, da po zakonima pravednog razdjeljivanja, da se te molitve nikako ne gube, već da se udjeljuju drugim dušama, već prema tome kako se Bogu svidi pomoći kojoj duši. Sv. Katarina Đenovska ovako govori o tom predmetu: "Kada osobe iz svijeta prikazuju Bogu molitve i milostinje, da se ublaže muke dušama u Čistilištu, te duše imaju snagu svrnuti pogled s predmeta njihovog božanskog promatranja, kojeg neprestano kontempliraju, te osvrću pogled na te čine ljubavi, no vide ih samo u mjeri koliko se to sviđa Božjoj Volji,

prepuštajući da Bog raspolaže sa svime, da se tako zadovolje njegova prava, već prema tome kako se to njegovoj Dobroti najviše sviđa.

Te duše jako dobro čine kada se potpuno prepuštaju Dobroti Božjoj, jer u njihovim odnosima s Bogom ne prevladava *pravda,* već *ljubav*. I kako ih on ne bi ljubio, kada vidi u njima plodove svoje muke i smrti, te buduće stanovnike neba? On želi da svrše njihove muke, i ako mu pravda s jedne strane veže ruke, s druge strane poziva nas da mu pomognemo u njegovim bolnim udovima; Te riječi Psalma se potpuno uklapaju sa tim dušama. Bog sam ne želi učiniti ništa da ih izbavi iz tih muka u koje su upale, dakle predaje nama brigu, da im pomognemo; one su momentalno sirote, dakle poziva nas da se brinemo o njima."

Naš Gospodin ukazavši se jednog dana sv. Gertrudi reče joj: "Svaki puta kada oslobodiš jednu dušu iz Čistilišta, činiš djelo meni tako drago, da mi ne bi bilo draže niti da mene samoga spasiš iz muka." - Često se naš Gospodin tako ponizio da je želio od čovjeka oproste za njegove drage duše u Čistilištu. Mogao bih citirati mnoge od tih primjera, no ograničit ću se samo na sljedeći, koji je opisala sv. Terezija u svojoj knjizi o utemeljenjima (pogl 10).

"Na Dušni dan famozni don Bernardino di Mendoza poklonio mi je kuću sa lijepim vrtom u Valladolidu, da bi tamo utemeljila samostan na čast Presv. Djevice. Poslije dva mjeseca, taj plemić naglo se razbolio te je

izgubio dar govora, i koliko god je vanjskim znakovima pokazivao želju da se želi ispovjediti i živo pokajanje zbog svojih grijeha, ipak to nije mogao nikako učiniti. Umre on. Iako sam tada bila daleko od njegovog grada, Gospodin mi je dao da spoznam, da se don Bernardino di Mendoza spasio, ali da je bio u strašnoj opasnosti, da bude proklet, da nije posredovalo milosrđe Božje za njega, zahvaljujući darovnicama za samostan Presvete Djevice, koji sam ja utemeljila. Uz to njegova duše nije mogla izaći iz Čistilišta dokle god se u kapeli novog samostana ne bi odslužila sv. Misa za njega.

Na tu vijest jako sam se ganula. Koliko god sam željela da se užurba drugo utemeljenje samostana u Toledu, otputovah odmah u Valladolid, da bih užurbala gradnju samostanske zgrade. Jednog dana dok sam bila u Medini del Campo, moleći u jednoj crkvi, naš Gospodin mi reče, da se požurim s otvorenjem samostana u Valladolidu, jer je duša Mendoze bila u najtežim mukama. Otputovala sam istog časa, iako nisam uopće bila spremna za put i stigla sam u Valladolid na blagdan sv. Lovre. Pozvala sam odmah radnike i naredila sam im da završe u što kraćem roku samostanske zidine. No kako je taj posao iziskivao još nekoliko tjedana, zamolila sam Biskupa da mi dozvoli podići jednu provizornu kapelu za sestre koje su me do tamo dopratile. Čim sam dobila dozvolu, završivši kapelu, dala sam odmah služiti sv. Misu, i na moju veliku radost i iznenađenje, dok sam kretala prema oltaru na sv. Pričest, vidjela sam dušu našeg dobrotvora,

koja mi je sklopljenih ruku zahvaljivala za ono što sam učinila, da bih je izbavila iz Čistilišta. Njegova duša je uzlazila na nebo." Iz toga se može zaključiti s kolikom se brigom i ljubavi Bog interesira za jadne duše u Čistilištu. Ta pažnja Onoga koji će jednog dana biti naš Sudac neka nas ponukaju, da se puno molimo za te jadne mučenice, tako da s tim sredstvom pripravimo blagi sud kada dođe zadnji čas, da dođemo pred sud Božji, te ćemo morati možda iskusiti strogost njegovoga suda. No kako će tada biti sretni milosrdni jer će im se suditi po milosrđu. *Blago milosrdnima jer će milosrđe postići.*

2. O ODNOSIMA SLAVNE CRKVE SA ISPAŠTAJUĆOM CRKVOM

O asistenciji svetih anđela - Da li dobri anđeli ulaze u Čistilište - O uslugama koje oni čine tim dušama - O asistenciji Svetaca, napose svetih zaštitnika i utemeljitelja Redova - o asistenciji Presvete Dj. Marije, kraljice Čistilišta - Subota, blagdan Presvete Djevice i svetkovina Uznesenja u Čistilištu.

Lijepi i divljenja dostojan jest spektakl zajedništva Svetih, po kojem Katolička Crkva ne ostaje vezana samo na zemlji, već ima neizmjerne granice; pored milijuna duša razasutih po kugli zemaljskoj, ona ubraja milijarde generacija, jer svi oni koji su umrli u tom zajedništvu i prakticiranju ljubavi, počevši od početka svijeta pa sve do danas, svi su oni stanovnici te neizmjerne regije,

bilo da su u nebu u slavi, ili ispaštajući u Čistilištu, ili da su hodočasnici na zemlji. Svi ti milijuni i milijuni duša ostvaruju jednu jedinu veliku obitelj u kojoj je sve stavljeno u bratsko zajedništvo, radost, muke, i slava Svih Svetih, muke Čistilišta, i iskušenja onih koji su podložni smrti.

I dok se mi u gorčinama života radujemo slavi blaženih, i suosjećamo sa čistilišnim dušama, Sveci, koji su nas pretekli u stanove vječne sreće, ganuti su na pomisao o opasnostima u kojima živimo, kada sa nebeskih visina spuste svoje poglede na puste regije Čistilišta, promatraju s boli drugu braću, kojima je vječno spasenje osigurano, ali prije toga trpe užasne muke i boli. Duše Čistilišta pak isto sudjeluju u radosti bratskog zajedništva, i osjećaju prema svojim dobročiniteljima na zemlji najdublju zahvalnost. Kada uzdignu pogled prema mjestima blaženstva koja ih čekaju, vide one druge veće sretnike, koji su bili vjerniji od njih, gdje posjeduju slavu. To im potiče nadu, jer znaju da gore kod Boga imaju svoje zagovornike i prijatelje. Ti tako intimni i nježni odnosi zajedništva Svetih sa dušama u Čistilištu i stanovnicima zemlje, bit će tema našeg razmišljanja. U ovom poglavlju govorit ću o odnosima između duša u Čistilištu i proslavljene Crkve.

Prije svega govorit ćemo o anđelima koji, iako nisu kao Sveci, u istom su zajedništvu sa dušama u Čistilištu. S njima imaju vrlo česte veze. I zaista, kaže P. Faber, predodređenje duša u Čistilištu se sastoji u tome, da

popune one strašne praznine u nebu koje su nastale nakon Luciferova odmetnuća s njegovim sljedbenicima. Osim toga veliki broj anđela ima posebno zanimanje za Čistilište, jer milijuni i tisuće tih duša bilo je povjereno njima pod zaštitu od Božje strane. Oni ne smatraju svoj zadatak završenim dok ih nisu doveli u nebeski Jeruzalem. Čitavi korovi anđela se brinu za druge duše, bilo stoga jer se ove moraju ubrzo ujediniti s njima, bilo stoga jer su gajili prema njima posebnu pobožnost. *(Tutto per Gesù, Sve za Isusa pogl. 10).*

Crkvena liturgija nam govori da je Bog Svetom Mihaelu Arkanđelu predodredio da prima duše kada se rastanu sa tijelom, te ih dovede u nebo. Stoga Sv. Mihael je kao princ toga bolnog kraljevstva i jako žali te duše koje su oni štitili tokom života. Sv. Franciska Rimska, koja je primila mnogo prosvjetljenja na korist kršćanskom narodu, govori sljedeće: «Kada umre neki čovjek, njegov anđeo čuvar, već prema zaslugama, vodi dušu u niže regije Čistilišta, te se stavi ne njezinu desnu stranu, dok se đavao stavi na lijevu.»

Anđeo prikaže Bogu molitve koje se uzdižu za tu dušu prema njemu, da joj se skrate muke, dok je đavao, po Luciferovoj odredbi, podvrgnut teškim neprijatnostima na sasvim poseban način, zato što nije uspio dovesti tu dušu u Pakao. Jedna od tih užasnih muka jest da ima pred sobom strašnu viziju rugobe svog zlog duha, te da čuje kako mu Bog predbacuje za grijehe koje je duša počinila u svojoj slabosti, kada ga je poslušala u

njegovim napastima. Završeno vrijeme iskušenja u nižem Čistilištu, duša uzlazi u srednji dio. Tada je đavao napušta te se vraća među jednakima njemu, koji ga oštro grde zbog njegove nemarnosti i nesposobnosti. *(Vita sanctae Franciscae apud Boll. 9 Mart.)*

Po ovome što smo ovdje iznijeli može se zaključiti što ta Svetica misli o tom tako žustro raspravljanom pitanju, tj. da li demoni imaju moći provocirati duše u Čistilištu, i da li mogu izvršavati nad njima direktna nasilja. Ona smatra da te duše ne trebaju ništa trpjeti od zlih duhova osim izrugivanja i pogrđivanja o kojima smo već govorili. Ovima nije dopušteno da materijalno muče duše u Čistilištu, dok anđeli čuvari silaze u tu provaliju, da bi posjetili i utješili svoje štićenike. Ove duše ne mogu imati više ništa zasluga niti za sebe niti za druge, ne mogu te jadnice zadovoljiti, kao mi, za svoje dugove. Pohađaju ih anđeli da bi ih utješili te da budu posrednici između njih i neba i zemlje.

U dugom posjetu Čistilištu koji je imala Marija Magdalena de' Pazzi, kada je stigla u zatvor onih koji su griješili iz neznanja ili iz slabosti, vidjela je kraj njih njihove anđele čuvare kako ih tješe. Isto tako se desilo sv. Alacoque, u jednoj od njezinih čudesnih bolesti, koje su je tako često mučile. Posjetio ju je anđeo čuvar, koji ju je pozvao da se uputi s njim u Čistilište. Doveo ju je u neki izvanredno široki prostor sav u plamenu i užarenom uglju. Tu joj je dao da vidi mnogobrojne duše u ljudskom obliku, koje su uzdizale gore ruke preklinjući milosrđe,

dok su uz njih stajali anđeli čuvari, koji su hi tješili nježnim riječima: *(Vita della beata Alacoque)*.

Te objave se u potpunosti slažu s teološkom naukom, kao i sa najvećim brojem crkvenih naučitelja koji tvrde da anđeli čuvari uvode duše u Čistilište, kao i to da ih stavljaju u mogućnost da komuniciraju s nama inspirirajući nas da se molimo za njih, te im ukazuju tko je molio za njih. Kada završi vrijeme zadovoljštine, vode ih u nebo te nam pokoji puta dođu javiti njihovo oslobođenje. Iste stvari potvrđuju mnoge objave Svetaca, tako da se ne može sumnjati da ti blaženi anđeli nisu posrednici između Čistilišta i zemlje. Osim toga ima anđela koji su posrednici između Čistilišta i neba.

Vidjeli smo već kako oni prikazuju Bogu molitve za pokojne, što ih mi prikazujemo za njih, te kako donose olakšanja koje im Bog udjeljuje po svom prevelikom milosrđu. Svaki puta kada se naš Gospodin i Presveta Djevica udostoje sići na to mjesto muka, prate ih mnogobrojni anđeli, koji svojim sjajem i prisutnošću daju velike utjehe tim dušama. I ne treba se čuditi što je ovima predodređeno da jednog dana zauzmu mjesta anđeoskih korova, te da skupa s njima pjevaju hvale Gospodinu. S druge strane ako se anđeli nisu ustručavali pratiti ih i neprestano ih braniti dok su bile putnice na zemlji, zašto to ne bi činili na ovom mjestu muke?

Da nam dokaže do koje mjere se anđeli interesiraju za Čistilište, Rossignoli kaže da je u dominikanskom samostanu sv. Katarine iz Napulja bio običaj da se svake

večeri prije spavanja izmoli Večernja za pokojne. Prije no što se pružio odmor tijelu, davala se utjeha tim jadnim dušama. No jedne večeri iza nekog dugačkog zaduženja koje je trajalo cijeli dan, sestre umorne propustile su taj pobožni običaj. Tada jedno jato anđela siđe s neba i poče recitirati uobičajeni časoslov na samostanskom koru, tako da te jadne duše ne ostanu bez molitve za pokojne.

Ništa manje nije stalo svecima za te duše. Naprotiv, oni su zainteresirani još više od anđela, po snazi općinstva Svetih u Crkvi. Povezanost u ljubavi koja ih veže za te nesretnice je još intimnija i jača. Iako neki teolozi tvrde da Sveci mogu intervenirati za duše u Čistilištu, mnoge objave nam govore suprotno. Kako god oni ne mogu više ništa zaslužiti za sebe same, dakle, niti dati zadovoljštinu za druge, mogu ipak moliti i zagovarati za one duše koje su im iskazivale pobožnost dok su bile na zemlji, kako nam to ukazuju brojni primjeri. Na drugom mjestu citirao sam već događaj kralja Dagoberta, čudom spašena po zagovoru svetih Dionizija, Mauricija i Martina, koje je on posebno častio tokom svog života. Tu ću samo nadodati da je neki biskup, u času kada je ulazio u nebo, rekao blaženoj Giovanni della Croce, držeći u rukama sličicu svoga svetog patrona: " Zahvaljujući tvojem zagovoru i onome mog Sveca čije ime nosim, a čiju sam dao sliku sam napraviti tokom života, Gospodin je imao milosrđa sa mnom i dopušta mi da uđem u vječnu slavu. To nam pokazuje kako se sveti zaštitnici i oni čije ime nosimo interesiraju, i te kako za one koji gaje pobožnost prema njima.

Utemeljitelji Redova zadržavaju uvijek nježnu očinsku ljubav za one koji su bili njihovi duhovni sinovi, i ne štede sve moguće poticaje ljubavi da bi zadobili njihovo oslobođenje kada ih vide tamo u plamenu. Svetog Filipa Nerija su vidjeli okruženog velikim mnoštvom redovnika njegove Kongregacije, koje je sve on spasio. Sveti Franjo Asiški je obećao svojim fratrima da će sići u Čistilište poslije njihove smrti i da će ih osloboditi, samo ako budu vjerni pravilima, napose svetom siromaštvu. Naš Gospodin mu je dao posebni privilegij što se tiče tog dara; jer čitamo veliko mnoštvo događaja u Kronikama Male Braće koje nam sve to potvrđuju.

Jedan drugi privilegij daje posebno Gospodin mnogim Svecima, a to je, da mogu osloboditi veliki broj duša onog dana kada uzlaze u Nebo. To nam svjedoči posebno slučaj fra Egidija, jednog od prve dvanaestorice učenika Sv. Franje, koji kad je umro, dobio je od Gospodina, kao nagradu za njegove krjeposti, milost da oslobodi najvećim dijelom duše koje su se tada nalazile u Čistilištu, te da ih povede gore u Nebo. *(Vita B. Aegidii apud Boll.)* Tako se isto čita o Sv. Ivanu di Nivelle, kanoniku katedrale u Liegiu u Belgiji. Ovdje ću iznijeti pojedinosti događaja, jer mi se čine vrlo važnima. (Catimpé, *Apum*, lib. II, c. 31, n°5). Neki sveti propovjednik pun revnosti i ljubavi, dok je jednog dana propovijedao, prekine ga u pola propovijedi neka žena, poznata po svojim zlim porocima. Briznuvši u plač svim glasom je vikala: "Oče, ispovjedite me, ispovjedite me!"

Među začuđenom svijetom propovjednik je opomene da se smiri, te da pričeka kraj propovijedi. Ona zašuti, no nakon par časaka ponovo započe vikati:"Imajte smilovanja sa mnom, nesretnom grješnicom, i udijelite mi odrješenje za moje tako strašne grijehe!" Naredivši joj ponovo da ušuti, ona sjedne, no kratko iza toga uzvikne:" Ne kasnite, oče, preklinjem Vas; bol zbog mojih grijeha me razdire i ja umirem!" To rekavši pade na pod i izdahne. Propovjednik ožalošćen i raskajan što nije poslušao odmah tu nesretnicu, pozove svoje zapanjene slušatelje da se ujedine s njim u molitvi, da izmole Božje milosrđe toj jadnoj duši, te da mu Bog pokaže gdje i u kojem stanju se nalazi ta duša na drugom svijetu.

Postio je na tu nakanu tri dana neprestano. Na kraju treće noći ukaza mu se pokojnica s radosnim i osvijetljenim licem rekavši mu: «Ja sam grješnica koja je umrla u crkvi, za koju si ti molio i dao moliti. Odlazim sada oslobođena od muka koje sam zaslužila zbog svojih bezbrojnih grijeha, jer je danas prošao iz zemaljskog života sluga Božji Ivan od Nivelle, kanonik iz Liegia. Gospodin mu je udijelio milost da može osloboditi, iza svoje smrti, mnogobrojne duše u Čistilištu, među kojima sam bila i ja.» Propovjednik se požuri napisati u Liegi, da se uvjeri je li istina ono što je tek saznao. Saznao je od kanonika one katedrale da je točno onog dana, koji je navela pokojnica, umro sluga Božji Ivan od Nevelle.

Što se tiče pokroviteljstva Presvete Djevice nad tim dušama, dosta je znati, da je ona sama rekla jednog dana

Svetoj Brigiti, da je ona kraljica i Majka sviju onih koji se nalaze na tom mjestu ispaštanja, te da njezine molitve uvelike ublažuju njihove muke. Mnogi primjeri nam dokazuju efikasnost takvog pokroviteljstva, no kako smo to već na raznim mjestima citirali, ograničit ću se ovdje iznijeti samo dva primjera.

Čitamo u objavama Svetaca da je subota, dan posvećen Presv. Djevici. To je dan posebnog slavlja u Čistilištu, jer tada Majka milosrđa silazi u taj zatvor pun boli da bi posjetila i utješila svoje pobožne sluge. Po snazi privilegija Subotnje povlastice, svi oni koji su tokom života nosili Gospin škapular te izvršili neke obaveze, o kojima ću govoriti na drugom mjestu, spašeni su iz vatre ispaštanja prve subote iza njihove smrti. Službenica Božja, sestra Paola od s. Terezije, redovnica dominikanka, priča kako je jedne subote bila prenesena u Čistilište. Bila je iznenađena kako se taj zatvor pretvorio u nebo puno radosti, sa prodornim blještavim svjetlom u središtu, mjesto inače tmurno ispunjeno mrakom. Čudeći se tom spektaklu, vidje Presvetu Djevicu okruženu brojnim povorkama anđela. Svakom anđelu je naređivala da izbavi one duše koje su za života bile posebno pobožne prema njoj, te da ih odvede u nebo.

Ako se tako dešava u obične subote posvećene Presv. Djevici, što će tek biti na glavne blagdane? To su prava slavlja u Čistilištu. Prva i najsvečanija od svih, kako to donose pobožni pisci, na blagdan su Uznesenja Presvete Djevice Marije u Nebo. Sveti Pier Damiani tvrdi da svake

godine na taj dan Presveta Djevica izbavlja iz Čistilišta na tisuće duša, a to potvrđuje i sljedeće autentično ispripovijedano viđenje.

Kako je bio pobožan običaj rimskog naroda u ono doba da pohodi crkve sa svijećama u rukama u noći bdijenja pred Uznesenje, dogodilo se tako jedne godine da je neka plemenita gospođa, dok je klečala u bazilici Svete Marije in Aracoelae na Kapitolijumu, s velikim čuđenjem vidjela pred sobom gospođu koja je umrla baš te godine. Htjela ju je dočekati na vratima da razjasni tu čudnu stvar, i kada ju je vidjela da izlazi, uhvatila ju je za ruku i povukla je u stranu te je upita: «Niste možda vi moja kuma Marozia što ste me držali na krštenju?» «Da», odgovori pokojnica, «to sam ja». Pa kako se nalazite sada među živima, ako ste umrli prije par mjeseci? «Što Vam se desilo u drugom životu?» - «Sve do danas bila sam uronjena u vatru, za ispaštanje mnogih grijeha taštine koje sam učinila u mladosti, no na tu veliku svetkovinu Kraljica neba, sišla je među plamenove u Čistilištu, oslobodila me skupa s mnogim drugim dušama, a ući ćemo u nebo na dan Uznesenja. Svake godine Bl. Djevica Marija obnavlja to čudo milosrđa, a broj duša koje oslobađa je po prilici jednak broju stanovništva u Rimu». (Tada je Rim brojao oko dvjesto tisuća stanovnika.)

«U zahvalu za tu milost mi te noći pohađamo svetišta njoj posvećena. Ako Vaše oči vide samo mene, znajte da nas je tu veliko mnoštvo.» Vidjevši da je dama ostala zapanjena i sumnjičava, nadoda: «Za dokaz da je istina

ono što sam rekla, najavljujem Vam da ćete Vi umrijeti za jednu godinu, na tu istu svetkovinu. Kada prođe taj termin, ako se ne dogodi kako sam Vam rekla, smatrajte sve ovo što sam Vam rekla kao jednu iluziju.»

Sv. Pier Damiani izvještava da je pobožna gospođa, poslije jedne godine prakticirajući mnoge krjeposti da bi se dostojno pripremila na smrt, naglo se razboljela pred samo bdijenje Uznesenja Presvete Djevice Marije i prešla s ovog života na samu svetkovinu, kako joj je prorekla ona duša. Mnogi drugi pisci, kao Gersone, Teofilo, Rossignoli, Liguori, Faber potvrđuju to pobožno vjerovanje, koje se bazira na mnogobrojnim posebnim objavama, i zato je u Rimu crkva Sv. Marije in Montorio, gdje se nalazi Nadbratovština za Pokojnike, posvećena Uznesenju Bl. Dj. Marije.

Tako nebeska Crkva, vođena svojom Kraljicom, promatra s ljubavlju Crkvu koja se čisti u Čistilištu, te joj pristiže u pomoć, tješi je i pomaže da što prije uđe u posjed vječite slave. Slatko i utješno bratstvo duša, božanska povlastica Katoličke Crkve, koja smatrajući sve vjernike udovima jedne te iste obitelji, bilo da se nalaze kao putnici na ovoj zemlji, bilo da se nalaze trpeći u Čistilištu, ili okrunjeni u nebu, smatra ih sve djecom jednog Oca, koja žude da se jednog dana nađu za stolom nebeske gozbe.

3. O odnosima duša u Čistilištu sa vojujućom Crkvom

O ukazanjima mrtvih i način tih ukazanja - O đavolskim iluzijama - O prizivanju mrtvih i o spiritizmu - Pravilo da se može razlikovati istinita ukazanja od lažnih.

Silazim ponovo na zemlju, da bih ukazao odnose između samih duša u Čistilištu i vojujuće Crkve. Prva stvar koja nam se predstavlja bila bi, da li te duše mogu direktno stupiti s nama u kontakt, te nam se ukazati. Osim povijesti i mnogobrojnih religioznih i znanstvenih knjiga koje obilno registriraju ukazanja mrtvih, postoje i tradicije svih naroda koje govore o glasovima podzemlja, o stranim bukama i užasnim ukazanjima. No ja ne ću ulaziti u pitanje vjerodostojnosti tih ukazanja, niti ću ispitivati sama ukazanja, jer sam postavio sebi zadatak da citiram samo objave koje pripadaju životima Svetaca, tako da se ukloni bilo kakva opasnost iluzija. Citirat ću, dakle, ono što se dogodilo velikom srednjevjekovnom crkvenom doktoru, Sv. Tomi Aquinskom, koji sigurno ne može biti ubrojen među lako povodljive umove.

Dok je još bio lektor Teologije na Univerzitetu u Parizu, vidje jednog dana dušu svoje pokojne sestre, koja se ukazala pred njim. Umrla je prije par dana u samostanu u Capui, gdje je vršila službu Priorice. Pokazala mu je da strašno trpi zbog nekih propusta protiv svetog pravila, te ga je zamolila za molitve. Svetac joj obeća da će to

učiniti, i održao je riječ. Poslije nekog vremena, kako je bio poslan u Rim od strane svojih poglavara, ponovo mu se ukaže ta duša, njemu posebno draga, ali nije više trpjela kao prvi puta. Bila je sva u sjaju i slavi, te zahvalivši mu za njegove molitve, razjasni mu da su joj molitve pomogle da prije postigne oslobođenje.

Svetac ju je tom prilikom htio upitati o stanju svoje dvojice braće, koji su umrli malo prije nje. Ona mu odgovori da je Arnold već u nebu na visokom stupnju slave, jer je branio Crkvu i Sv. Oca protiv nepravednog napada cara Fridriha, no da se Ludolf još nalazi u Čistilištu, gdje mnogo trpi, jer nitko ne misli da mu pomogne molitvama. Tada je dodala:" Tebi, moj dragi brate, pripremljeno je prekrasno mjesto na Nebu, za ono što si učinio i što si radio za Crkvu. Požuri se sa zadnjim pregledom svojih djela, jer ćeš uskoro morati doći tu k nama!" - To se proroštvo ubrzo ostvarilo, jer kako znamo iz povijesti, Svetac je nakon kratkog vremena iza toga umro.

Isti Svetac, nekom drugom prilikom, dok je molio u crkvi Sv. Dominika u Napulju, vidio je kako mu dolazi u susret fra Romano, redovnik istog Reda, koji ga je naslijedio u Parizu na mjestu lektora teologije. Svetac, koji nije znao da je ovaj umro, mislio je da se ovaj vraća sa puta iz Francuske. Upita ga za zdravlje i razlog njegovoga puta. Ovaj samo smiješeći se odgovori, da se ne nalazi više na zemlji, te da je naglo umro. Poslije petnaest dana što je proveo u Čistilištu sada se nalazi po

milosrđu Božjem u slavi nebeskoj, te dolazi po naredbi Gospodnjoj, da ga ohrabri u njegovim radovima. Tada ga je upitao sv. Toma da li se nalazi u Božjoj milosti " Da, brate moj, i znaj da su tvoja djela vrlo draga Bogu !" odgovori ovaj. Ohrabren tim riječima, vrhunski teolog sv. Toma Aquinski, htio je tada istražiti neke misterije svete nauke, a na poseban način one o blaženim vizijama, no pokojnik mu je odgovorio s retkom iz Psalma: *Kako čusmo, tako vidjesmo u kraljevstvu Boga našega* te nestade.

Jedan drugi primjer iz vremena malo bližeg nama, nalazim registriran u životu sluge Božjeg Pinzenija, osobnog prijatelja sv. Karla Boromejskog i svećenika Aronea.

U vrijeme kuge, koja je pokosila mnoštvo života u Milanskoj biskupiji, taj sveti svećenik, pošto se nije zadovoljavao poteškoćama koje je morao podnijeti dnevno da bi pomogao tim jadnim oboljelim nesretnicima od tako opake bolesti, čak je sam iskopao jame da bi pokopao mrtva tijela, koja su ostajala nepokopana od sveopćeg straha od zaraze. Kada je prošla ta pošast, dok je jedne večeri prolazio blizu groblja u društvu sa guvernerom Aroneom, imao je jednu viziju. Vidio je dugu povorku mrtvih što su izašli iz svojih grobova i krenuli prema crkvi. Sav zaprepašten okrenuo se prema svome drugu, koji je zapanjen gledao isti spektakl. Uvjerivši se u istinitost ukazanja i svega što se događalo, te shvativši da su to sve žrtve kuge koje su na taj način htjele javiti da

se moli za njihove duše, okrenuvši se odmah prema župi naložio je da zvone crkvena zvona, te je pozvao župljane da bi čitavu noć dizali molitve Bogu za te duše. Sutradan ujutro dao je služiti svečanu sv. Misu za pokojne.- To je događaj koji su vidjele osobe velikog duha te to isključuje bilo kakvu sumnju i opasnost o iluziji. I kako su imali viđenje istodobno, nisu vjerovali sebi samima, te su jedan od drugog tražili potvrdu o viđenju. To mi se čini dovoljno kao dokaz o istinitosti događaja.

Prelazeći sada na samo teološki aspekt načina tih ukazanja, predstavljaju nam se mnoga i interesantna razglabanja kao i različitost mišljenja. Prvo pitanje iznad svega je, kako se ukazuju pokojnici, u svom vlastitom tijelu ili u nekoj tjelesnoj formi i skoro uzeto na posudbu. Glavni sudovi mogu se podijeliti na pet različitih mišljenja koja imaju doktori o tom predmetu. Neki misle da se pokojnici ukazuju u vlastitom tijelu, drugi pak da im Gospodin daje bilo kakvu tjelesnu formu, kako su se izrazili neki pokojnici ukazavši se. Mnogi podržavaju mišljenje da između tijela i duše postoji neka intermedijska stvarnost, koja povezuje obadvije stvarnosti da ih drži sjedinjene. Taj životni princip zove se *perispirito*- te je taj onaj kojim se služe duše iz Čistilišta.

Drugi pak tvrde da ta ukazanja nemaju nikakve objektivne stvarnosti, već dolaze po subjektivnoj impresiji koja djeluje na osjetila dotične osobe, koja tako misli da vidi, da čuje, dodiruje ono što izvana

nema nikakve stvarnosti. Napokon veliki broj teologa, napose iz vremena Skolastike, uče da za ta ukazanja nije potrebno sudjelovanje pokojnika, nego da se ta dešavaju a da pokojnik niti ne zna za to, po nalogu anđela dobrih ili zlih, koji djeluju prema dopuštenju Volje Božje. Prije no što bih se izjasnio za bilo koju od tih teza, reći ću samo, da je pitanje tako teško, da ga čak i veleumni kardinal Bona, kao i Crkveni doktor Sv. Augustin, nisu znali razriješiti. Izgledalo bi, dakle, da se ja hoću usuditi iznijeti neko svoje mišljenje, no kako se ne može zabraniti ljudskom duhu da bude sklon više jednoj nego nekoj drugoj strani glede nekih mišljenja, reći ću što mi se čini najvjerojatnijim, iako ne inzistiram da moje mišljenje bude nepogrješivo.

Dakle, vjerujem to poslije proučavanja mnogih objava, koje imam tu pred očima, te da svako od pet mišljenja, koje sam iznio, posjeduje neku temeljnu istinu, no da griješe radi prenaglašenog ekskluzivizma u opisivanju svemogućnosti Božje, u najužim ograničenjima našeg uma i shvaćanja. Tako na pr. u korist prvog mišljenja stoji događaj Pitrea Milèsa, koji se ukazao S. Stanislavu iz Krakova, a kojeg sam već citirao. Tu pokojnik izlazi iz svog groba, nakon što je uzeo svoje tijelo. - Drugo mišljenje, koje tvrdi da ukazanje uzima neko prozračno tijelo, čini mi se najpraktičnijom i najistinitijom tvrdnjom, jer vjerujem da se najveći broj ukazanja događaju baš na taj način. - Na treće mišljenje o tome, koliko god bilo vrlo prihvatljivo, ne mogu ništa reći, jer je to nova teza, o kojoj se znanost nije do sada izjasnila.

Četvrta teza ili mišljenje, da su ukazanja neka vrst intelektualnih vizija, čini mi se pogrješnom, pogotovo zato jer je previše ekskluzivistička. -Peta teza, tj. da se anđeli služe u ukazanjima kao posrednici za pokojnike, koliko god to tvrdili veliki i poznati teolozi, odvratna mi je ta misao, jer mi se ne čini uobičajeni način kako nam se javljaju duše. I ne vidim razloga, zašto duša koja je direktno zainteresirana da se ukaže, to mora učiniti preko nekog drugog duha, još više stoga, jer smo vidjeli da su se ukazali đavoli u nekim ukazanjima umjesto pokojnika iz Čistilišta samo da bi prevario ljude. Dakle, ne čini mi se da bi Bog upotrijebio jedan tako lažan način da pomogne nesretnike.

O tome se izjašnjava kard. Bona kada kaže:" Među mnogim varkama kojima se služe đavoli, a nastoje iznenaditi ljude, baš je ta napomenuta, da se ukaže u obliku pokojnika grješnika, moleći milost molitve, posta, hodočašća, sv. Mise i ostala dobra djela. Ukazuje se kao da se nalazi u času oslobođenja, i to zato da oni koji se nalaze u grijehu ostanu u tom stanju grijeha, prevareni lažnom nadom takovih iluzija. Lako se obraniti od tih napada, jer u tim slučajevima zao duh se ograničava na određeni broj molitava, te ih veže na beskorisne, dvolične i praznovjerne forme, prijeteći i utjerujući strah u kosti. Po tomu se odmah može zaključiti da li se radi o dobrom ili zlom duhu.

S pravom, dakle, Crkveni zakoni zabranjuju prizivanje pokojnika, bilo stoga što nije dopušteno vjerniku da ih

bezrazložno uznemiruje u njihovom pokoju, bilo stoga jer prouzročivši tako ukazanje, lako se upada u đavolske lance. Pokojnici, pošto im je ukazano njihovo mjesto, ne mogu bez dozvole Božje doći u kontakt s nama, bilo da su sveci na nebu, bilo da su trpeće duše u Čistilištu, ili prokletnici u Paklu. Isto tako vrlo je malo vjerojatno da Bog izuzima opće zakone svoje Providnosti, samo zato da bi zadovoljio znatiželje, dok đavao je uvijek spreman iskoristiti te besmislene znatiželje, koje nas vode da podižemo zastor onome što nam je ostalo prikriveno, tj. stvarnosti budućnosti.

Dakle, treba zaključiti, da samo duše prosvijetljene posebnim svjetlom mogu doći u kontakt s pokojnicima, te postići neko čudo, dok grješnici, kao mi, izložili bismo se besmislenoj znatiželji, te bi nas tako prevario đavao.

Prema tome možemo potvrditi što se mora misliti o modernom spiritizmu, koji se u potpunosti bazira na pozivanju pokojnika, tu gdje čovjek nema nikakve Božanske misije, proklamirajući se *medijumom*, ili posrednikom između čovjeka i stanovnika drugoga svijeta. Tako priziva i najpoznatije ljude u povijesti čovječanstva kao; Sokrata, Platona, sv. Pavla, sv. Augustina, Lutera, Calvina, Lamennaisa, i druge. Tu vrlo često potvrđuju stvari obrnute principima koje su držali za života. Čak se usuđuju prizivati Božanski Duh Spasitelja Isusa, koji je, kako su to ustvrdili neki *medijumi*, došao i govorio protiv Evanđelja, te da se objavi svijetu da će se njegov zakon upotpuniti pod vodstvom tih novih apostola!!

Sa mnogim nedosljednostima i suprotnostima svih vrsta, ta moderna teorija bi htjela ustanoviti novi religiozni sistem, moralni i intelektualni, postavljajući, kao surogat Crkvi Kristovoj, Crkvu spiritističku, po kojoj nema više Pakla niti muka zbog grijeha, već stalni napredak prema dobru preko sljedećih reinkarnacija. Ne više crkveni celibat, ne više ispovijedi, postovi, mrtvenja, već jedan moral lagan, širok, elastičan te je isključena bilo kakva kazna. Te karakteristike modernog spiritizma više su nego dostatne da nam pokažu kako su to zapravo emanacije oca svih laži, koje Bog pripušta kao pravednu kaznu za umišljenost, znatiželjnost i opće zablude modernog društva. Dakle bježimo s odvratnošću od tih đavolskih praksa, a koje vidimo da se umnažaju u tom našem bezvjerničkom stoljeću.

U prvim vremenima Crkve, kada su prvi kršćani bili revni i pobožni, i kasnije u srednjem vijeku, vremenu žive vjere, kada su skoro sve duše bile spremne za komunikaciju sa svecima i drugim svijetom, bilo je puno manje opasnosti od đavolskih iluzija. Zato vidimo svete čudotvorce u čestim odnosima sa bićima iz drugog svijeta. U tišini klauzure mnoge duše obećavale su da će se javiti jedna drugoj, prema tome koja prije umre onoj koja je ostala na životu. Danas stvari idu posve drugim tokom, i ne će se nikada dovoljno naglasiti da se čuvamo varki. No isto tako, kako se "ruka" Božja nije skratila, On ipak još uvijek u svojoj prevelikoj dobroti dopušta / viđenja, objave, a ne će biti beskorisno ovdje uputiti,

prije no što zatvorimo poglavlje, na neka od pravila po kojima možemo razlikovati prava viđenja od lažnih.

Prvo pravio: Svako ukazanje poželjeno ili namjerno prouzročeno je sumnjivo.

Drugo pravilo: Ako se pokojnik ukazuje u crnoj formi, deformiran i unakažen, znak je da je to zao duh; napose ako se ukazuje u obliku životinje, osim golubice i janjeta, čije prilike đavao nikada ne uzima.

Treće pravilo: Ako se ukazanje javlja tmurnog i ojađenog lica, te govori drhtećim glasom nejasno, isprekidano, budite sigurni da imate posla sa đavlom.

Četvrto pravilo: Ako ukazanje djeluje rastrojeno te javlja neke okultne stvari koje bi bilo bolje prešutjeti, ako poučava nešto što se protivi vjeri, ako psuje križ i drugo, znači da je đavao ili neki prokletnik.

Peto pravilo: Poticaji na krjepost, te dobri savjeti, direktni ispravci grješnika, nisu uvijek znakovi dobrih duhova, jer često đavao ima tu taktiku poticanja na manja dobra, da bi spriječio neka veća.

Šesto pravilo: Duše u Čistilištu se ukazuju uglavnom da potaknu naše molitve, ili da nešto vratimo, no kada su to učinile, više se ne vraćaju osim da se zahvale. Stoga ako nastave dolaziti i prijete ili ometaju, držite ih za zle duhove.

Sedmo pravilo: Svi teolozi i mistici poučavaju da prava ukazanja prvoga časa prouzrokuju neku nelagodnost, koja se odmah mijenja u radost i božanski blagoslov, koji se širi po duši, te uvećava poniznost, ljubav i želju

za savršenošću; dok ona đavolska počinju s osjećajem radosti i taštog samozadovoljstva, ostavljajući u duši žalost i nemir te osjećaj samodopadnosti. Duša poslije tih viđenja ostaje bez blagoslova, kao suha zemlja bezvodna, udarena munjom. Ako i koncipira kakvu misao, to su misli preuzetnosti, neposlušnosti i oholosti.

Osmo pravilo: Ovo zadnje samo vrijedi koliko sva ona druga. Izaberite jednog dobrog duhovnog vođu, iznesite mu sve, bez ikakvog okolišanja i uveličavanja i uvijek bez pogovora poslušajte njegove odluke.

Ta pravila su uzeta iz djela kard. Bone i drugih autora - mistika, koji su i sami raspravljali o sličnim temama.

4. KAKO NAS ŠTITE DUŠE U ČISTILIŠTU

Zahvalnost, eminentna krjepost Čistilišta, a proporcionalna je svetosti tih duša - Duše u Čistilištu štite iz svog zatvora onoga tko im čini bilo kakvo dobro, i još više kada uđu u nebo. - Primjeri zaštite u običnom i duhovnom životu. - Asistencija koju nam daju na času smrti.

Zahvalnost je krjepost plemenitih duša, a duše u Čistilištu su svete, predodređene da budu nebeski građani te ne mogu ne osjećati tu zahvalnost na sasvim uzvišen način. Kakvo god bilo njihovo stanje tokom života, nakon što im je razotkrivena vječnost, usavršili su i svoje osjećaje srca, posve čistog od bilo kakvih niskih

zemaljskih osjećaja i želja, ne znaju više zaboravljati svoje dobrotvore. Pravilo pravde se sastoji u tome, da je svaka zahvalnost proporcionalna daru i prema veličini potrebe koja se ukazala onoga časa. Što je veća potreba onoga časa, veća je i zahvalnost za pruženu pomoć.

Ovdje se radi o neizmjernom dobru, radi se o tome da se te duše sjedine s Bogom, za kojim žeđaju i gladuju. Prema tome postići tim dušama posjedovanje Boga, ulaz u nebeski Jeruzalem, te radost vječnog blaženstva, to je zaista neizmjeran dar koji im dajemo. Po veličini tog dara možemo shvatiti kolika je njihova zahvalnost prema nama za taj dar. Pokazao sam već na drugom mjestu kako duše u Čistilištu poznajući već sada svoje dobrotvore, mole za njih. Ne ću stoga ponavljati ono što sam već iznio, samo ću potvrditi s događajima svoje tvrdnje. - Čitao sam u objavama sv. Brigite (knj., IV.,pogl. 7) da jednog dana u nekoj viziji koju je imala o Čistilištu, začuje glas nekog anđela koji je sišao u taj zatvor, da utješi duše, te je ponavljao ove riječi:" Neka bude blagoslovljen onaj koji živi još na zemlji i pomaže molitvama i dobrim djelima duše iz Čistilišta, jer pravda Božja iziskuje, da se ove ovdje neophodno očiste u vatri.

Istovremeno iz dubine provalije čula je kako uzlazi zbor molećih glasova što su govorili:" O! Kriste, najpravedniji suče, u ime tvoga neizmjernoga milosrđa, ne gledaj naše grijehe koji su zaista bezbrojni, već na neizmjerne zasluge svoje predragocjene muke, te ucijepi, molimo te, u srca klera osjećaje prave istinske ljubavi, tako da

po njihovim molitvama, mrtvenjima, milostinjama, i oprostima koje mogu primiti za naš pokoj, nama pomognu u našim krajnjim potrebama:" - Drugi glasovi, kao jeka onim prvima molitvama govorahu:" Neka bude hvala onima koji donose olakšanje našim bolima. Tvoja svemoć je neizmjerna, Gospodine. Podaj stostruko našim dobročiniteljima, koji nam pomažu, da što prije stignemo u blagostanje tvoje Božanske svjetlosti."

Tako smo vidjeli kako su se ukazale duše i Majci Fraciski od Presv. Sakramenta, da bi je uvjerile da je štite. Tako smo vidjeli u mnogim drugim već citiranim objavama kako te duše posjeduju visoki stupanj krjeposti zahvalnosti.

Pogledajmo sada napose kako nas štite u vremenitim dobrima, a kako u duhovnim. Mnogobrojni su primjeri koje bih mogao tu navesti, no ograničit ću se samo na neke od njih, koji su mi se činili najvjerodostojnijima

Godine 1649. jedan poznati knjigoveznik iz Kölna, jer je obećao podijeliti zabadava stotinjak primjera neke knjige o dušama u Čistilištu, bilo mu je spašeno dijete od smrtonosne bolesti, a nedugo iza toga bila mu je spašena i žena, koja je bila već umiruća. *(Puteus Defunct. kn. V., art. 9).*

U Parizu god. 1817. jedna jadna sluškinja, koja je bila odgojena u kršćanskom duhu u svom rodnom selu, običavala je svaki mjesec dati služiti jednu sv. Misu za pokojne duše u Čistilištu, i to iz svoje jadne siromašne zarade. Bila je prisutna na sv. Misi te je ujedinila svoje

molitve s onim svećeničkim da bi što bolje oslobodila onu dušu koja je bila najpotrebnija. Teško se razboljela, bila je otpuštena, te više nije imala sredstva da nastavi taj svoj pobožni običaj. Na dan kada je izlazila iz bolnice nije imala ništa više od 20 šoldi. Preporučila se puna povjerenja Gospodinu, te je počela okolo tražiti posao. Kako je čula govoriti o nekoj agenciji koja se brinula o zaposlenjima služavki, uputila se tamo. Kada je prolazila kraj neke crkve, sjetila se da taj mjesec nije platila sv. Misu po običaju.

No kako nije imala već samo 20 šoldi, razmišljala je da li platiti sv. Misu ili ne. Napokon se odluči te uđe u crkvu i plati sv. Misu, na kojoj je i sama prisustvovala s velikom pobožnošću, preporučujući se Božjoj providnosti, da je ne zaboravi. Izašavši iz crkve zabrinuta i tužna zbog svog bijednog stanja, proslijedila je svoj put, kad joj se približi neki visoki mladić, blijed i plemenitog izgleda. Približivši joj se posve, reče joj: " Vi tražite službu, je li?" "Da", odgovori žena. "Dobro, idite u tu i tu ulicu na taj i taj broj, kod te i te gospođe, i vjerujem da ćete tamo naći smještaj."

I nestade u mnoštvu, a da ova sirota nije uspjela niti zahvaliti mu. Ova jadnica se uputi odmah na mjesto koje joj je ukazao nepoznati mladić. Uzlazeći uz stepenice vidjela je neku sluškinju kako silazi hodajući sa zavežljajem pod rukom. Upita je, da li je možda gospođa kod kuće, no ova joj odgovori drsko, da ne želi znati ništa i ni za koga, i ako je gospođa bude htjela primiti, da će

morati sama otvoriti vrata, jer je ona ovog časa napustila službu. Naša služavka se još više ohrabrila i pokuca na vrata, kako joj je rekao mladić. Primi je vrlo ljubazno neka starija gospođa plemenitog izgleda. Iznijevši joj razlog svoga dolaska, ova se vrlo začudi, ne znajući tko joj je mogao dati adresu njezine kuće, dok je prije par časaka zbog drskosti i lošeg ponašanja otpustila svoju sobaricu.

I dok se čudila kako je neki nepoznati mladić mogao dati tako točnu adresu, ona sirotica podiže oči prema ormariću na kojem je bio neki portret i reče: "Evo, gospođo, mladića koji je razgovarao sa mnom, dolazim u njegovo ime. "Na te riječi gospođa ispusti jedan krik i pade u nesvijest. Tek što se vratila k svijesti, pade oko vrata sirote žene, te zagrlivši je svom srdačnošću reče joj:" Od ovoga časa smatram te ne svojom sluškinjom, već svojom najdražom kćerkom, jer te moj sin poslao ovamo, dragi sin jedinac kojeg sam izgubila prije dvije godine, i bez ikakve sumnje zahvaljujući tebi oslobođen je Čistilišta. Budi dakle, dobro došla, i ostani u mojoj kući gdje ćemo zajedno moliti, za sve one koji trpe prije no što uđu u blaženu domovinu!"

P. Magnanti, jedan od najvjernijih učenika sv. Filipa Nerija, vrlo pobožan prema dušama u Čistilištu, između mnogih izvanrednih usluga koje je primio od tih duša, bila je i ta da je bio oslobođen od vlastitih ubojica dok se vraćao sa hodočašća iz svetišta u Loretu. I tako, dok je prelazio gustu šumu, upao je u ruke tih razbojnika,

koji su ga vezali za jedno drvo s namjerom da ga ubiju. No tada su se na vrhu brda najednom našla dva nepoznata dječaka, koji su glasnim vikanjem, izgleda, htjeli prizvati stanovnike iz okolnih mjesta u pomoć napadnutom. Razbojnici se nisu uopće uzrujavali, jer ih je bilo dvanaest, te počeše pucati po djeci, no ovi nastavljajući vikom približavahu se prema P. Magnantiju. Kad to vidješe razbojnici, shvatiše da je to posredstvo Božje i počeše bježati. U međuvremenu dvojica dječaka približivši se posve zarobljeniku, odvezaše ga i nestaše istog trena. Dobri pater, oslobođen, zahvali od srca dušama u Čistilištu, koje su ga očitim čudom pomagale u tom času. Od tog dana pa nadalje podvostručio je molitve i Mise za jadne duše.

Neki se dobri vojnik spasio od sigurne smrti zahvaljujući dušama u Čistilištu na sljedeći način. Živio je u užasnom vremenu srednjeg vijeka, kada je među gradovima Italije vladala nesuglasica, nasilje, i često su ulice bile natopljene bratskom krvlju. U svim tim borbama naš vojnik zadržao je pobožnost i dobro ponašanje koje je naučio još kao dijete. Bio je vrlo pobožan dušama u Čistilištu. Odlučio je da ne će proći blizu bilo kojeg groblja, a da se ne zaustavi i ne pomoli se. Jednog dana udaljio se prilično od grada i to posve sam, kada se strovali na njega jedna grupa neprijatelja.

Poče bježati i trčeći tako preko polja stiže do podnožja nekih zidina. Preskočivši ih htio je nastaviti bijeg, kad primijeti da se nalazi unutar nekog groblja. Tada se

sjeti zavjeta koji je dao, te je htio kleknuti i moliti, no da se zadržao samo jedan jedini čas, bio bi zasigurno izgubljen. Ipak ohrabrivši se u duši, baci se na koljena pod križ koji je bio u samom centru groblja. I dok je recitirao *De profundis*[1], stigoše ga neprijatelji, koji kada ga vidješe u tom položaju izrugujući mu se kao luđaku, potrčaše prema njemu da ga ubiju. No koje li čudo! Jedna grupa vojnika okruži pobožnog vojnika, te ga hrabro obrani i natjera u bijeg neprijatelja. Tako spašen zahvali svetim dušama Čistilišta što su ga izbavile iz tako velike opasnosti, te je podvostručio svoju pobožnost prema njima (V. Segala, *Triumphus anumarum 3. dio*).

Jedan drugi događaj koji je vrijedno iznijeti je sljedeći. Euzebije, vojvoda Sardinije, živio je u XIII. st., a bio je vrlo pobožan prema dušama u Čistilištu. Nije se zadovoljio da ih pomaže molitvama, nego je dao zapisati rente jednog čitavog svoga grada, za utemeljenje pobožnih instituta, da se mole za njih. Taj grad se stoga zvao Villadio, tj. Božji grad. Astorgio, kralj Sicilije, bezbožan kraljević, odlučio je zauzeti taj grad, i kako je imao vrlo dobro opremljenu i puno moćniju vojsku od vojvode Sardinije, ubrzo je ostvario svoju namjeru. Euzebije posve pokošen tom viješću, te vidjevši kako na taj način duše u Čistilištu gube izvore molitvi i sv. Misa za pokojne, na čelu svoje vojske pođe u pohode gradu Villadio, da bi ga ponovo osvojio, iako su njegove vojne snage bile puno slabije, prema onima koje je imao njegov neprijatelj.

[1] Psalam 130: «Iz dubine Tebi Gospodine vapim…»

Dok je išao preko polja, evo mu u susret brojna četa obučena u bijelo sa bijelim zastavama, koja se zaustavi jedan čas, a zatim posla naprijed zastavnike koji povikaše: " Ne bojte se, braćo, jer mi smo Kraljevska vojska, poslana vam u pomoć. Pozovite vašeg kralja, da dođe na dogovor s nama. Euzebije istupi naprijed, te poslije razgovora s njima dobi naređenja od njihovoga nebeskog vojskovođe. Ujediniše svoje čete te stigoše ispod gradskih zidina. Astorgio, prestrašivši se pred takovom vojskom i naoružanjem, napusti istoga časa grad a da se nije uopće niti pokušao opirati. Euzebije htjede zahvaliti za toliku uslugu nebeskom vojskovođi, no ovaj mu odgovori, da su vojnici bili sve one duše oslobođene iz Čistilišta, zahvaljujući molitvama i sv. Misama koje je on dao služiti za njih. Reče mu da ih je bio poslao Gospodin, da ga obrane u tom času, te da ih nastavi uvijek pomagati, jer koliko će god duša osloboditi, toliko će zaštitnika na nebu imati. (Rosignoli)

Ako su nam duše iz Čistilišta tako spremne pomoći u zemaljskim potrebama, što treba reći tek za zaštitu kojom nas štite na duhovnom planu? Na žalost, potrebe duha nisu vidljive našim očima, kao one materijalne, mnogi od tih slučajeva prođu nezapaženi pokraj nas. Ne možemo negirati pak tolike inspiracije, za mnoge svete misli moramo zahvaliti baš njihovim molitvama. U času napasti, u času kada padamo i udaljavamo se od Boga, kada prvi pad može biti samo prvi prsten katastrofalnog lanca padova, a koji bi nas mogao koštati jednog dana

gorućega Pakla, tada se naš duh osjeća nesiguran ispred primamljivog užitka koji nam se nudi i vodi nas u grijeh. I nebo i zemlja su promatrači te borbe, a Božanski Spasitelj baca na nas žalostan pogled, dok đavao klikće nadajući se da će pridobiti žrtvu. To je vrhunski odlučujući čas života ili smrti jedne duše, a taj se čas ponavlja desetcima puta u jednom jedinom danu. No nerijetko duša trijumfira, i stigavši na rub ponora, vraća se natrag pobjeđujući. Iza te pobjede mogu slijediti mnoge druge, tako da je dovedu i u Nebo. Pa dobro, u tom momentu sumnje često puta se Bogu uzdiže ponizna molitva iz Čistilišta: *Iz dubine zavapih tebi, Gospodine!*

Ta molitva iz nebeskih visina spušta pregršt milosti, daje snagu te borac zadobiva pobjedu. O kako je čudesan i predivan misterij općinstva Svetih! Kakav divan spektakl gledati neizmjeran grad pun duša podijeljenih u tri poretka koji su u neprestanom međusobnom odnosu, gdje vojujući svijet pruža ruku onom trpećem, a s drugom se hvata za onaj slavni u trijumfu! Čitava vječnost ne bi bila dostatna, da iskaže divljenje toj uzvišenoj suradnji koju duše međusobno izmjenjuju, po snazi povezivanja. Napose u zadnjem času, tj. na času smrti, borba je najbjesomučnija i najodlučnija. Tada duše iz Čistilišta lete u pomoć svojim dobročiniteljima.

U Bretanji jedan vrlo revan katolik, koji osim drugih krjeposti, posebno se vježbao u krjeposti ljubavi prema pokojnicima, teško se razbolio, te su mu morali podijeliti zadnje sakramente. Rektor crkve kojeg su pozvali da

mu ih podijeli, bio je tog časa zauzet, te je poslao svog zamjenika, koji pošto je izvršio svoju misiju, vraćao se u župu, kad stigavši do pokrajnjeg groblja, osjeti se kao blokiran od neke nevidljive snage, koja mu je priječila, te se nije mogao pomaknuti niti za jedan korak.

Pogledao je oko sebe sav prestrašen, kad vidje kako se pred njegovim očima ponavlja vizija proroka Ezekijela. Crkvu koju je čas prije ostavio zatvorenu, imala je vrata širom otvorena, svijeće su gorile u dnu svetišta, dok je jedan glas s oltara vikao:" *Suhe kosti, slušajte Riječ Gospodinovu. Ustanite, o vi mrtvi, dođite se moliti za svoga dobrotvora koji je ovog časa izdahnuo."* Istovremeno strašna buka probijala je njegove uši: kosti su se pokretale na dnu grobova te su se sudarale jedne s drugima. sa zlokobnim zvukovima. Izađoše zatim pokojnici iz svojih grobova, te rasporedivši se u procesiji krenuše prema koru. Sjedoše na mjesta u koru te počeše pjevati brevijar za pokojne. Završivši taj čin, vratiše se u svoje grobove, svijeće na oltaru se ugasiše, i sve pade u najdublju tišinu i mir.

Vikar drhteći od straha otrča kući te ispriča župniku događaj. Ovaj ne povjeruje niti riječi i sve pripisa njegovoj ushićenoj imaginaciji, te doda da se treba najprije uvjeriti da li je čovjek uopće umro. No ubrzo sumnju je uklonio glasnik koji bi poslan da javi vijest o smrti. Vikara je tako ganuo taj događaj da se povukao u samostan Sv. Marina u Toursu. Poslije je bio i prior samostana zbog svoga svetog života. Svima je pričao taj događaj sa suzama u očima i do najmanjih pojedinosti.

U životopisima svetaca se opisuje kako su vrlo često duše iz Čistilišta, koje su bile oslobođene po molitvi umirućeg, došle kod njegovog kreveta u smrtnom času da mu dušu uvedu u vječno blaženstvo.

Pomozimo, dakle, velikodušno svojin molitvama, milostinjama i pokorama te nesretnice koje tako trpe. Tako ćemo biti sigurni da će nas efikasno pomagati u životu i na času smrti.

5. Molitva i pomoć dušama u Čistilištu kao djelo pravde

O izvršavanjima pobožnih poruka, kako Bog kažnjava one koji ih ne izvrše - O posebnim obavezama koje imaju živi da pomognu svojoj pokojnoj rodbini - O našim duhovnim vođama - O onima koji se nalaze u Čistilištu našom krivnjom - O redu kojim moramo primijeniti naše molitve i žrtve za pokojne.

Nakon što smo vidjeli što sve duše u Čistilištu čine za nas, u ovom poglavlju ćemo govoriti što mi moramo učiniti za njih. Koji puta, kako ćemo to već vidjeti, mora nas voditi karitativna ljubav, da im pomognemo. Više puta to su stroge dužnosti pravde, napose prema nekim dušama, prema kojima moramo izvršiti tu dužnost, i baš o tome želim raspravljati u ovom poglavlju.

Nije bezrazložno što autor knjige *Nasljeduj Krista* savjetuje vjernicima da čine mnoga djela zadovoljštine,

za vlastitu dušu, još dok su na životu, te da ne treba vjerovati previše nasljednicima kojima će iza sebe ostaviti sve na ovom svijetu. Ovi ako se žele domoći samo naših dobara, skoro uvijek su jako nemarni u izvršavanju naše volje, tj. glede djela zadovoljštine za spasenje naše duše. To je stvar koju vidimo na žalost skoro svakodnevno, kada obitelji koje nasljeduju čitave ostavštine, pokoji puta i prava bogatstva, ali škrtare do sramotnosti za ono malo što bi morali dati za pokoj duše, kako je odredio pokojnik.

I zbog manjkavosti zakona ili lukavošću civilnog zakona koji lijepo služi tim makinacijama, traže sve vrste načina samo da bi se proglasila ništavna oporuka glede pobožnih ostavština koje je ostavio pokojnik. A to su najodvratnije okrutnosti onih koji se ogriješe tom bešćutnošću prema jadnim pokojnicima. Čekaju ih najstrože kazne od Boga. I kako se čudimo kada vidimo pokoji puta velika bogatstva kako nestaju u rukama pohlepnih nasljednika, te oni na kraju završe u bijedi. Pomislimo samo, jednog dana, kada se sve razotkrije, vidjet ćemo da je uzrok mnogih takvih propasti bila baš škrtost i tvrdoća srca nasljednika zbog koje nisu poštivali oporuku, te nisu dali ostavštine prema odredbama pokojnika.

Priča Rosignoli, *(Meraviglie del Purgatorio XXI= Divote Čisitilišta XXI)* da je u Milanu jedan prekrasan posjed bio posve uništen tučom, dok su oni okolni ostali netaknuti. Nitko nije znao čemu to pripisati, kada je

jedna duša iz Čistilišta, ukazavši se, objavila, da je to bila pravedna kazna koju je Bog poslao nezahvalnim sinovima jer nisu izvršili zadnje želje svojih roditelja. Povijest vrvi tim pričama u kojima se govori o srušenim kućama ili su postale neuporabljive, na veliku štetu vlasnika. Čitavi tereni uništeni tučom, životinje poginule od zaraze, nesreće koje su se sručile na do jučer sretne obitelji.

Kada idemo dobro ispitati razloge, naći ćemo uvijek neke neplaćane dužne zadovoljštine za pokoj dušama u Čistilištu, koje su posve zaboravljene i uzalud očekuju dužne zadovoljštine. Na poseban način pravda Božja strašnom strogošću udara posjednike pokojnikovih materijalnih dobara. Duh Sveti, po ustima sv. Jakova, rekao je da će sud bez milosrđa biti za onoga koji nema milosrđa: *Sud bez milosrđa onome koji nije vršio milosrđe* (II - 3). Kakva će tek strogost pritiskati one bijednike, koji su zbog odvratne škrtosti ostavili svoju rodbinu, da mjesecima, godinama a možda i stoljećima ostanu u Čistilištu, jer nisu ispunili njihove pobožne ostavštine?

U vrijeme cara Karla Velikoga neki vojnik, koji se borio na svim bojištima Evrope, osjetivši blizu smrt, pozvao je svog nećaka, jedinog nasljednika što je imao, te mu reče:" Sine! Sve moje imanje jesu oružje i konj što posjedujem. Dakle beskorisno je za to malo što posjedujem pisati oporuku. Kažem ti da ćeš oružje zadržati za sebe, dok ćeš konja prodati, te ono što dobiješ dat ćeš siromasima i svećenicima, tako da mi prvi pomognu molitvama, a oni drugi sv. Misama za pokojne.

Nećak plačući obeća stricu da će vjerno izvršiti njegovu volju. No kada je stric umro, pogađajući svotu za prodaju konja, vidio je da taj isti konj vrijedi mnogo više od oružja, jer je bio lijep i jak. Poče misliti da nije tako hitno da ga proda, mogao bi ga za sada zadržati za sebe. Čekajući još bolju priliku, prodao bi ga za još veću svotu, te bi bilo na još veću korist pokojniku. Tako je razmišljao u sebi. Počeo se služiti konjem za neka kratka putovanja, no prolazio je tako iz dana u dan, te iz tjedna u tjedan, a da više uopće nije mislio na obećanje kojeg se pak jako dobro sjećao Bog. Tako dođe i šesti mjesec po smrti njegovog strica, kad mu se jednog jutra ukaza pred njim:" Nesretniče, ču kako viče, nesretniče, ti koji nisi imao smilovanja za dušu svoga strica! Tako si održao riječ koju si mi dao na mom smrtnom času? Neljudski čovječe, sa srcem tvrđim od gromade, znaj da sam zbog tvoje nevjernosti bio do sada u strašnim mukama u Čistilištu. No Bog mi se smilovao i danas idem u slavu Svetaca. Ali doći će ubrzo smrt i po tebe, zbog pravednog suda Božjeg morat ćeš u Čistilištu, osim za grijehe koje si ti počinio, ispaštati i sve muke što su ostale, a koje sam ja morao još ispaštati. -Par dana poslije mladić se razboli, pozva jednog svećenika te mu sve ispripovjedi o ukazanju koje je imao. Zatim umre. Bez sumnje, morao je ispaštati na drugom svijetu muke koje mu je nagovijestio stric kao zadovoljštinu za počinjenu nepravdu.

U životopisu Rabana Maura, napisao ga je Trilemio, čita se jedan događaj još ganutljiviji glede strogosti s

kojom Bog sudi posjednike, svetogrdnike, glede dobara nekog pokojnika.

Raban Mauro, bijaše opat poznate opatije Fulde, a poslije i nadbiskup Magonze. Bio je izvanredno revan u ljubavi prema dušama u Čistilištu. Prema Pravilima Sv. Benedikta, kada neki monah pređe u drugi život, kroz neprekidnih 30 dana njegova porcija jela dijelila se siromasima, za pokoj njegove duše. No desilo se da je god. 830. umrlo mnogo monaha, među kojima i jedan od poglavara. Raban Mauro pozvao je Edelarda, Prokuratora samostana, te mu odredi da podijeli siromasima određene porcije, napominjući mu da ne pogriješi, jer će ga Bog strogo kazniti za to. No kako i u samostanu škrtost nađe svoje prebivalište, Edelardo nije poslušao ono što mu je naredio poglavar. Jedne večeri vraćajući se kasno, poslije ure kako to Pravilo određuje, prelazeći preko Kapitularne sale vidje, na svoje veliko čuđenje, Opata okruženog monasima, kako drže kapitul. Približivši se da se uvjeri u taj čudni događaj, nađe umrlog Opata, već pokojnog poglavara, sa svim umrlim monasima od kuge. Dva monaha siđoše sa svojih mjesta, priđoše mu te ga svukoše i izbičevaše vičući: «Primi, nesretniče, kaznu za svoju škrtost; i znaj da je to ništa prema onome što te čeka u drugom životu. Ti ćeš umrijeti za tri dana, i sve molitve i Mise koje bi trebale ići za tvoju dušu, ići će onima kojima si ti uskratio svojom odvratnom škrtošću.» U ponoć, kada su se dizali monasi da pjevaju jutarnju, našavši Edelarda u lokvi krvi, prekrivenog svega u

ranama, okružiše ga, te ga polako odvedu u bolnički dio samostana. Ali on umirućim glasom reče.

«Požurite se, zovite mog poglavara, jer mi je potrebnija duhovna pomoć od bilo kakvih tjelesnih pomoći. Ovi moji razderani udovi ne će više ozdraviti i pratit će me za kratko vrijeme u grob.» Kad je došao Opat, sve mu je ispričao u prisutnosti sve subraće. Njegove rane svjedočile su o istinitosti događaja. Poslije tri dana primio je sv. Sakramente sa živim kajanjem i pobožnošću, te prijeđe s ovog života na drugi svijet. Odmah se pjevala sv. Misa, requiem za pokoj njegove duše, kao i onih 30 sv. Misa što Pravilo propisuje.

Kroz čitavi mjesec dijelili su njegovu porciju hrane siromasima. Na kraju 30. dana ukaza se pokojnik Rabanu Mauru, sav izobličen od strašnih muka. Raban Mauro ga upita, da li može što učiniti da mu se olakšaju muke na što ovaj odgovori: «Dobri moj oče, zahvaljujem Vam za brigu, kao i Vaših monaha, no kažem Vam, da sve sv. Mise koje ste služili za mene, nisu mi pomogle ama baš ništa da bi me oslobodile od mojih muka. Božanska pravednost ih je podijelila mojoj subraći kojima sam ja uskratio, kada sam bio živ. Molim Vas stoga da podvostručite molitve i milostinje, da poslije njihovog oslobođenja, mogu i ja izaći iz ovog zatvora.» Nastavilo se tada još više i žarče moliti, tako da se krajem mjeseca ukaza ponovo Edelardo sav u bijelom odijelu, a na licu osmijeh jer je zadovoljština za njegovu subraću i za njega završena te odlazi sretan u Nebo.

No nije dovoljno izvršiti volju pokojnika. Isto je tako važno izvršiti tu volju spremno i bez ikakvog uskraćivanja. Iako su neki teolozi ustvrdili, da to zakašnjenje u izvršavanju volje pokojnika, nikako ne utječe na ishod u Čistilištu, jer kako je pokojnik izvršio sve što je mogao tokom svog života da si osigura sv. Mise, ne bi bilo pravedno, da mu se sada priječi ulaz u slavu zbog tuđeg nehaja. Mene ipak to razmišljanje nije baš previše uvjerilo, te pozivam čitatelja da se sjeti, da se u Čistilištu živi po vrlo strogim pravilima pravde, te kada su se tokom života počinili grijesi, tamo ih se neophodno mora ispaštati, osim ako se Bogu prikažu djela zadovoljštine još tokom života.

I sada, dok se ta djela zadovoljštine ne izvrše, pravednost Božja nije dužna računati na njih. I zaista, sva ukazanja tih duša koje se dolaze žaliti živima o nehajima koje isti čine ne pomažući im, dokazuju, da Bog udjeljuje oproste samo nakon realno prikazane zadovoljštine. Netko će pak reći, da onda ovisi o nama produljenje prebivanja u Čistilištu jadne duše, a da ta nije ništa kriva. Tako je, odgovaram mu, i baš u tome i stoji zločin onih pohlepnih nasljednika, koji odgađaju u nedogled izvršenje oporučne darovnice. I to je istinito, jer mnogo puta pokojnikove oporučne darovnice koje je sam odredio, nisu ništa drugo nego vraćanje onoga što je sam morao vratiti. Obitelj, koja ne zna, ili ne će znati, voli više govoriti o prijevari u nasljedstvu, ili o klerikalnoj pohlepi, te pod tom isprikom daje poništiti

oporuku, dok se vrlo često radi o neizbježnom povratku dobara.

Uzmimo da je umirući počinio neke nepravde - što se događa vrlo često, čak i među osobama koje su u ljudskim očima izvanredno poštene - i da prije no što će doći pred sud Božji, hoće popraviti tu počinjenu nepravdu, ali ne želi tu žalosnu tajnu otkriti niti djeci niti rodbini, te pokriva to vraćanje naizgled kao oporučnu darovnicu. Što će se dogoditi s tom dušom, ako se ta darovnica ne provede u praksu? Morat će ostati do u nedogled u Čistilištu? Bilo bi to strašno, istina je, no brojne duše što su se ukazale, daju nam naslutiti o istini tih pretpostavki, uvjeravajući nas, da dokle god je pravda Božja povrijeđena, duše ne mogu prijeći u vječno blaženstvo.

S druge strane, kako su duše krive, pa makar indirektno, jer su i one kasnile u vraćanju svojim kreditnicima kojima su trebali vratiti dug, još dok su bili živi, a ne da čekaju čas kada više nisu imali vremena za to, prema pravdi Božjoj, Bog se služi tim našim nehajem, da bi dosljedno kaznio naše zaborave. *Svaka stvar traži priziv gospodara*, i dok se povratak dobara ne izvrši, krik povrijeđenosti pravde probijat će uši tih duša. Dakle, smatram da je mnogo bolje držati se osnovnog teološkog načela, da bez povratka nema Neba.

Isto tako će biti sramotna i prekomjerna tvrdoća srdaca onih koji puštaju da prođu dani i dani, tjedni i tjedni, mjeseci i mjeseci prije no što bi zadovoljili dugove pokojnika, tako svete za njih. Ajme! Kako je slaba naša

vjera! Ako vidimo nekog psa kako pada u vatru, trčimo ga spasiti bez predomišljanja, dok za one jadne duše uopće nas se ne tiče, i mislimo samo kako ćemo zadovoljiti svoj komoditet i luksuz. Sv. Elizabeta Ugarska, poslije smrti Goltrude, svoje majke, koliko god je plaćala za sv. Mise, te davala vrlo velikodušne milostinje, mrtvenja i molitve, ukazala joj se jedne večeri žalosnim i ispijenim licem, te kleknuvši pred nju plačući joj reče:

"Kćeri moja, kćeri moja, evo pred tvojim nogama stoji tvoja majka, sva uništena od bola. Imaj smilovanja sa mnom. Molim te da umnožiš broj sv. Misa, tako da me milosrđe Božje oslobodi od strašnih muka koje trpim. Ajme! O, kako treba oplakivati ljude koji posjeduju vlast nad drugima! Ja sada ispaštam vrlo teške muke za sve pogrješke što sam ih počinila kad sam bila na prijestolju. U ime tjeskoba i boli u kojima sam te rodila, u ime bdijenja i napora koje sam podnijela dok sam te odgajala, preklinjem te da učiniš što je moguće, da me oslobodiš od tih mučenja! - Sv. Elizabeta, tek što je prošlo ukazanje, poče moliti, plakati i bičevati se tako jako, da je njezino tijelo palo nemoćno. Dok je tako ležala u nemoći, ukaza joj se ponovo majka sva blistava u licu, u bjelini, najavivši joj, da su joj njezine molitve u tako kratkom vremenu otvorile vrata raja *(Sur., 19 Nov. Vita S. Elisab.)*.

Sv. Margareti Kortonskoj, koja bijaše posebno velikodušna prema svojim roditeljima prikazujući za njih molitve i mrtvenja, bilo joj je objavljeno, da je njihovo vrijeme čistilišnog ispaštanja uvelike skraćeno.

Službenica Božja Katarina Paluzzi, kada je izgubila oca, ostala je punih osam dana u molitvi i pokori svih vrsta. Po završetku tih dana dala je služiti svečani pokojnički obred, i mnogobrojne svete Mise. Bila je u ekstazi kad ju je Božanski Spasitelj u društvu sv. Katarine Sijenske poveo u Čistilište, gdje je čula jadikujući glas svoga oca koji ju je u vatri preklinjao da mu se smiluje, te da požuri njegovo oslobođenje.

Sva u tjeskobi obrati se našem Spasitelju, te ga preklinjaše da ima milosrđa s tom dušom, moleći ujedno i sv. Katarinu da je zagovara. No dobila je odgovor, da se pravda mora zadovoljiti. Tada se ona prikaže u svojoj zadivljujućoj ljubavi da će podnijeti u svom tijelu ono što preostaje njezinom ocu da trpi. Spasitelj joj usliša molitvu, duša njezina oca u času odleti u nebo, dok od onoga istog časa pa do smrti Katarinin život je bio samo užasno i neprestano mučeništvo. (Vidi *Diario Domenicano 16. Ott.*).

Često puta kada želimo saznati što se dogodilo s onima koje smo voljeli na ovoj zemlji, umjesto da podržavamo tu znatiželju, koja je Bogu odvratna, a ne koristi ništa onim jadnim dušama, bolje bi učinili kada bismo molili Gospodina da im olakša muke. Dionizije Kartuzijanac priča, da kada je izgubio oca, umjesto da je molio za njega, prepustio se neurednoj želji da sazna kakva je njegova sudbina na drugom svijetu. Uronjen sav u tu misao potpuno je zaboravio moliti za dušu.

Bog ga je htio izvući iz te pogrješke, dopustio je da jedne večeri, iza molitve, dok je ostao još moliti Gospodina da mu usliša tu molitvu, ču glas koji mu reče:"Zašto dopuštaš da te shrva tako tašta znatiželja? Ne bi li bilo bolje da prikažeš zasluge svojih molitava za pokoj svog oca, koji trpi u mukama Čistilišne vatre, umjesto traženja da saznaš gdje se on nalazi?"

Tako poučen poče tada moliti za olakšanje muka svome ocu velikim žarom. Noć kasnije vidio je dva đavla kako ga guraju u užarenu peć, dok mu je pokojnik vikao:" Ah! Sine moj, moj dragi sine, zašto si me tako zaboravio? Imaj smilovanja prema svom nesretnom ocu, i dođi mi u pomoć svojim molitvama.» Jadni redovnik sav smušen zbog svoga nehaja, nastavi žarko moliti, sve dok po objavi ne sazna da je njegov otac oslobođen muka.

Ako je vrlo stroga obaveza pravednosti moliti za pokojne rođake, isto je tako najstroža prirodna dužnost roditelja, da se mole za svoju djecu, koja su ih pretekla na putu u vječnost. I zaista, zašto uskraćivati pomoć molitvama i sv. Misama za pokoj onima koji na drugom svijetu imaju veću potrebu da im se pomogne, dok se prije za njih tako brinulo za hranu, odgoj i da im bude dobro? Čemu služe suze i očaj jedne majke ili neutješnog oca, ako te osjećaje ne prate molitve i Mise za pokojne?

Tako priča Catimpré, da je njegova baka izgubila sina u kojeg je polagala velike nade. Plakala je neutješno za njim danonoćno, a da nije niti pomislila na molitvu za njegovu dušu, a koji je pak trpio strašne Čistilišne muke sav u vatri.

Bog, imajući milosrđa s njim, jednog dana dopusti, da se toj neutješnoj majci ukaže jedna procesija mladih koji su kretali prema jednom prekrasnom gradu. Ona je pažljivo gledala da li se među tim mladićima nalazi i njezin sin, no jao! Vidje svog sina kako pristiže daleko, daleko iza ostalih, sam samcat, sav umoran, te u odjeći posve mokroj. Zapitavši ga zašto nije na slavlju s drugim mladićima, on joj odgovori: "Tvoje suze, o majko moja, uzrok su mog kašnjenja u hodu i one mi tako uništavaju odjeću. Ako je istina da me voliš, prestani već jednom s tom sterilnom boli, i podigni moju dušu molitvama, milostinjama i žrtvama. - I nestade vizija, dok je pobožna žena, pozvana na uzvišenije osjećaje, dala se sva na molitvu, da zadobije milost oslobođenja te duše.

Sv. Elizabeta, kraljica Portugala, pokazala se mnogo velikodušnijom prema svojoj kćeri Costanzi, koja je poslije kratkog vremena, pošto se udala i otišla u Kastilju, umrla zbog nagle bolesti. Saznavši tu nesretnu novinu, Elizabeta skupa s mužem krenula je u Snatarem, kada neki eremita poče vikati da želi razgovarati sa Elizabetom trčeći za kraljevskom kočijom. Došavši pred nju, ispriča kako mu se ukazala kraljica Costanza i to u više navrata, te da mu je povjerila, da je osuđena na dugo i teško Čistilište, i da će se izbaviti iz njega nakon godine dana, samo ako se svakodnevno bude služila sv. Misa za njezinu dušu. Elizabeta složna sa svojim mužem, učini kako je pustinjak rekao, i za godinu dana ukaže joj se Costanza obučena u bjelinu sva u slavi, javivši joj

da zahvaljujući sv. Misama koje je dala služiti za nju, uzlazi u nebo, gdje će uvijek moliti za svoje predrage roditelje.

Još jedna obaveza koja nas veže jest, da se molimo za svoje duhovne vođe, ili za one koji su se brinuli za naše duše, te su morali pred Bogom odgovarati za nas. Jadni ispovjednici, kako je težak njihov teret! Pa ipak tko ikada misli na njih poslije njihove smrti? Mnogo puta nemaju rođake koji bi se molili za njih, a ako ih i imaju, tako su daleko od njih da niti uopće ne pomisle moliti se ili prikazati sv. Misu za njih. Pa ipak njihovo Čistilište je mnogo gore i teže od mnogih drugih, jer moraju ispaštati pogrješke koje su počinili radi nas, a koji su se ogriješili pred Bogom ne mareći za naš spas.

Napokon naša je dužnost po pravednosti moliti se za sve one koji se nalaze u Čistilištu zbog nas. Pomislimo samo, da se rijetko kada počini grijeh a da si posve sam, više puta tom grijehu su svjedoci ili suradnici neki drugi skupa s nama! Ajme! Kako je samo strašan skandal! Kolika samo odgovornost za katolika! Pa ipak, tko od nas može reći, da nikada nije učinio ništa, ili rekao ništa, što nije moglo skandalizirati nekog drugog, ili nije pripomoglo da taj isti padne i sagriješi, a koji će morati ispaštati taj grijeh na ovome ili na drugome svijetu!? Reći ćete da nije lako saznati koje su to duše. Nije važno. Bog ih pozna, a naša je dužnost, da svaki dan mislimo posebno na one za koje smo mi krivi za njihovu tešku sudbinu.

Ovdje moram reći par riječi o redu kako moramo raspodijeliti naše sv. Mise za pokojnike, ako želimo da svaka dobije ono što je njezino.

Na prvom mjestu treba najprije početi oslobađati sebe samoga od vlastitih dugova. Moramo misliti na one za koje smo vezani posebnim obavezama, dakle na pr.

SVEĆENICI moraju misliti na one za koje su primili zamolbu da služe sv. Mise;

NASLJEDNICI moraju misliti na one koji su ih obavezali da izvrše oporučnu darovnicu.

Moramo misliti na pastire duša, na Vrhovnog Svećenika, na biskupe i prelate, na svećenike koji nam dijele Sakramente, te koji su bili sredstvo našeg obraćenja, kao i na svoje rođake, na oca, majku, braću, sestre, žene, djecu, i na sve one od kojih smo primili život, odgoj, ohrabrenje dok su živjeli na ovoj zemlji. Moramo se sjetiti svojih dobročinitelja, prijatelja, i svih onih koji su nam na bilo koji način učinili koje dobro. Na kraju moramo stvoriti opću nakanu za sve one što se nalaze u Čistilištu, zbog nas, i to nije iz pobožnosti, već po obvezi pravednosti.

Tako radeći dat ćemo svakome što je njegovo, te ćemo na taj način isplatiti svoj dug. Tek tada ćemo moći u povjerenju i nadi iščekivati pravedni sud Božji, koji će Bog izreći nad nama. Bit ćemo radosni što piše u našim stranicama, jer će se svaki naš rad mjeriti onom mjerom kojom smo mi mjerili drugima:" *Istom mjerom će vam se mjeriti!"*

6. O spašavanju duša iz Čistilišta koje se smatra kao djelo pravde

Dužnost kršćanske ljubavi da se pomogne dušama u Čistilištu - Motiv iz kojega proizlazi ta dužnost - Molitva za pokojne je najzaslužnija od svih izvršenih dobrih djela -Da li je bolje moliti za pokojne ili za obraćenje grješnika - Mišljenje sv. Tome Akvinskog i primjer - Kako Bog kažnjava nehaj prema dušama u Čistilištu - Za koje duše u Čistilištu, nas kršćanska ljubav obvezuje da molimo na poseban način.

Između nas i duša u Čistilištu, osim obveze pravednosti, postoje i druge veze još čvršće i jače, a to je veza bratske ljubavi, koja nam treba posebno staviti na srce udes tih nesretnih duša. Po jakosti općinstva Svetih, one sačinjavaju skupa s nama veliku obitelj Kristovu, i kako su njima važni naši interesi, tako nama moraju biti važne njihove muke koje podnose, jer u jednoj dobroj i dobro organiziranoj obitelji ne može biti niti jedan član koji trpi, a da to i drugi ne trpe. Uzmimo u obzir i nemoguću tezu, da mi nismo dužni moliti, te da nemamo nikakve obveze pravde prema tim dušama, ostala bi uvijek kršćanska ljubav koja bi nas na to obvezivala. Sve ovo što sam iznio do sada pokazuje ozbiljnost i težinu te obveze koju imamo, no kako me sam argument na to navodi, iznijet ću glavne motive koji moraju voditi našu ljubav prema tim jadnim dušama.

Iznad svega mora nas ganuti ta težina i dugotrajnost njihovih muka, jer što je potreba veća, jača je i obveza ljubavi koja nam naređuje da idemo u pomoć svojoj braći. A tu se radi o pomoći u ekstremnim mukama, koje se ne mogu usporediti s niti jednom ovozemaljskom boli. Ako ovdje, na ovome svijetu, neki nesretnik padne u vatru, stotine i stotine ruku pritrčava mu u pomoć da ga spasi. A mi koji ipak vjerujemo u Riječ Božju, mi koji znamo da milijuni naše braće, ljudi kao mi, trpe užasne muke u onim plamenovima **nadnaravne vatre**, čije je djelovanje kud i kamo veće i jače od siline bilo kojeg i najgoreg požara, zar mi, kažem, mogavši im pomoći i izvući ih iz tih muka, zar ćemo ostati bešćutni? O, zastrašujuće li tvrdoće srca! Tko i što će nas navesti na suosjećanje srca, ako nas tolike muke ostavljaju indiferentnima? Na ovome svijetu i najgora trpljenja traju vrlo kratko, i što su snažnija, to su kraća. Tijelo ubrzo pada pod težinom boli, dok se duša mučenika na taj način oslobađa okrutnosti tiranina.

No u Čistilištu se radi o mukama koje traju godinama i pokoji puta i stoljećima, a mi ne ćemo ništa učiniti da skratimo ta mučenja? Neka nam bude jasno, da te nesretne duše, koje mi iz lijenosti ne izbavljamo, da su to svete duše i predodređene, to su, ako budemo imali tu sudbinu da dođemo gore u nebo, to su naše buduće družice u slavi, no koje ipak ne mogu sebi bez nas pomoći. Samo mi - shvatimo to dobro - možemo im pomoći u njihovim nesrećama, podići ih na jedan efikasan način

i to vrlo lako, uz skoro nikakve tegobe, jer se ne radi niti da potrošimo sva svoja dobra milostinjama, ili u nekim pobožnim akcijama, niti da se izlažemo smrti, niti da se bacimo u vatru. Radi se o tom da se samo kratko pomolimo, da učinimo neko dobro djelo u stanju milosti, da damo služiti sv. Misu te primimo sa žarom Tijelo Kristovo, ili da zadobijemo za njih koji potpuni oprost da postignu slavu nebesku.

Promislimo isto tako, da su te duše predrage kćeri Božje, kojem, ako pravednost "veže ruke", milosrđe naprotiv pita pomoć za njih. I sada pomažući im s našim molitvama, djelima i Misama da postignu što prije nebo, anticipiramo dan kada će one u potpunosti slaviti Boga. O! Kada bi mislili da mi, Božja stvorenja, sve što imamo moramo zahvaliti samo NJEMU, te da na taj način možemo učinkovito anticipirati i povećati njegovu slavu u tim dušama i preko tih duša, te da dajemo onaj dio koji im nedostaje, a koji tako žele. Skoro bismo obvezali molitvama Boga da nas sluša, /da nas usliša, da nas čuje/. Tražili bismo svim snagama da otvorimo tim dušama vrata nebeska, zadovoljivši tako milosrđe Božje, koje trpi gledajući ih kako pate.

Naš Gospodin reče sv. Gertrudi, da svaki puta kada izbavimo jednu dušu iz Čistilišta, izvršavamo čin koji je vrlo drag Bogu, kao da spašavamo njega samoga iz zatvora. Što hoćemo više da bi potakli našu revnost? Sveci, koji su jako dobro shvatili ove preporuke, a koje su izišle ravno iz žarkog Srca našeg Božanskog Spasitelja,

imali su živu samilost za te siromašne duše, tako da je njihova samilost dostigla prava herojstva. Odlučio sam vratiti se na tu temu, kada ću govoriti o raznim djelima kojima možemo biti na pomoć pokojnicima. Ovdje ću se ograničiti samo citirati primjer p. Neiremberga iz D.I., a koji će nam pokazati do kojeg su stupanja došli Sveci u svojoj revnosti.

Kada je on bio u Madridu, imao je među penitenticama neku vrlo pobožnu damu plemićkog roda. Ona se strašno bojala smrti zbog Čistilišta koje je morala očekivati poslije ovoga života. Razboli se ona, a njezini strahovi toliko se uvećaše, da je uz sve preporuke njezinog ispovjednika pala u očaj, te je tvrdokorno odbijala zadnje Sakramente. U međuvremenu je izgubila svijest, te stigavši do samoga ruba, dobri otac Neiremberg zabrinut što bi trebalo učiniti, radi opasnosti u koju je ta duša padala, prikazao je Bogu sv. Misu moleći ga da udijeli milost toj duši, da vedro i slobodnim duhom primi zadnje Sakramente i utjehe sv. Crkve. Istovremeno, nagnan velikom žarkom ljubavlju prikaže žrtvu Božjoj pravednosti, spreman trpjeti u ovom životu one muke koje bi trpjela ta duša na drugom svijetu.

Bog je prihvatio njegovu molitvu, vratila se k svijesti ta dama tražeći zadnje Sakramente, i rekavši joj ispovjednik da se ne treba više bojati Čistilišta niti Čistilišnih muka, umrije s osmjehom na usnama i osjećajima potpune predanosti. Od toga časa dobrog oca udariše sve moguće vrste muka u duši i tijelu. Njegov život postade dugo

čistilište. Taj mučenik ljubavi nije više mogao naći olakšice sve do svoje smrti. Umro je poslije šesnaest godina užasnog trpljenja *(Život P.Nieremberga iz Kronike D- I.)*.

Tako je učinio jedan svetac, a tako je i veliki broj pobožnih duša herojski žrtvovalo svoje živote i svoje blagostanje za stanovnike Čistilišta, dok mi odbijamo posvetiti im i pobožno sjećanje samo s jednom molitvom! Razlog tomu je, jer su oni voljeli Boga i u revnosti su se interesirali za slavu Božju, dok mi jadni grješnici ne uspijevamo niti shvatiti te misterije vječnosti, te ostajemo neosjetljivi i hladni za sve ono što ne pada pod dohvat naših osjetila. Naravno, jer ne znamo kontemplirati u molitvi realnost nevidljivoga, jer ništavost ovoga svijeta potamnjuje nam i materijalizira inteligenciju, *čar, draž bezvrijednosti potamnjuje nam pamet.*

Po tome se vidi kako je velika pred Bogom zasluga moliti se za pokojne. O tom pitanju među teolozima je došlo do važne rasprave da bi se znalo, da li je korisnije za slavu Božju moliti za obraćenje grješnika ili za oslobođenje duša iz Čistilišta. Za obadvije teze borili su se elokventni govornici i vrlo učeni ljudi koji su podržavali jednu ili drugu tezu, no pobijedila je teza o oslobađanju duša iz Čistilišta. O tom sv. Toma Aquinski kaže: «Mise za pokojne su Bogu draže od molitava za žive, jer se ovi nalaze u neizmjerno teškim potrebama jer si ne mogu pomoći same.»

Kronike fratara propovjednika donose da se jednom podigla prava rasprava o tome između dva dominikanca, fra Benedikta i fra Bertranda. Ovaj zadnji branio je tezu grješnika, za čije obraćenje je vrlo često služio sv. mise, molio je mnogo i podvrgavao se teškim pokorama. Grješnici, govorio je on, nalaze se u opasnosti da dođu u Pakao ako nastave život na putu propasti, i svakim danom idu sve više prema tom mjestu užasnih muka kojima nema kraja. Spasitelj nije trpio i umro za duše u Čistilištu, već za grješnike. Sudjelovati, dakle, u djelu otkupljenja Krista Isusa je čin draži Bogu i dostojniji njegovog Božanstva, dok puštajući da propadne jedna duša znači prepustiti da se izgubi Krv Spasiteljeva. Duše u Čistilištu, naprotiv, nisu u nikakvoj opasnosti, one su sigurne u svoje vječno spasenje. Istina je, one trpe strašne muke, ali se ne trebaju bojati Pakla i strašne vječnosti pune muka. Svakim danom sve više nestaju njihovi dugovi koje su počinili protiv pravde Božje, prije ili kasnije postići će slavu Božju, dok su grješnici robovi demona, to je najstrašnija nesreća koja može zadesiti čovjeka."

Fra Benedikt je zastupao pravo pokojnika te je govorio:"Grješnici su robovi Sotone jer to oni hoće biti. Njihovi lanci su dragovoljni, ovisi samo o njima da ih slome, dok jadne duše u Čistilištu u svojim teškim mukama ne mogu učiniti ništa drugo, već samo moliti pomoć živih, jer je njima nemoguće slomiti željeza koja ih vežu u tom izjedajućem zatvoru. Kao između

dva prosjaka, jedan je jak i sposoban za rad; onaj drugi bolestan i nemoćan poziva se na samilost i moli milostinju za sebe jer ne može upravljati svojim udovima. Tako se dešava sa dušama u Čistilištu, koje se nikako ne mogu osloboditi tih boli. Istina je da trpe za svoje prošle grijehe, no te su grijehe već oplakivale i prezrele. One su ušle u milost Božju i postadoše njegove prijateljice, dok grješnici su buntovni i neprijatelji Gospodnji.

To su bili argumenti jednog i drugog, i kako se dešava uobičajeno u takvim slučajevima, niti jedan niti drugi nisu se mogli uzajamno razuvjeriti glede njihovih stajališta. Pitanje je ostalo neriješeno, kada jedna čudesna vizija dođe i prekine kontroverziju. Jedne noći dok se fra Bertrando kretao prema koru radi molitve, vidje kako mu se približava neka duša iz Čistilišta. Izgledala je da će je teret satrti od težine, i jecajući mu se približavala. Potaknut samilošću, htjede uzeti na vlastita ramena taj teret, ali od prevelike težine shvati kako su preteške boli Čistilišta, tako da od tog dana pa nadalje, nastavljajući moliti za obraćenje grješnika, odluči da će pomagati dušama u Čistilištu prikazujući svakodnevno sv. Misu za njih.

Ne treba se stoga čuditi da pravda Božja kažnjava strogo tvrdoću srca prema jadnim pokojnicima. Pomislimo samo da će se i nama suditi istom mjerom s kojom smo mi mjerili drugima: Istom mjerom mjerit će vam se. To je evanđeosko pravilo glede naših odnosa s Bogom i s našom braćom. Veliki broj ukazanja nam dokazuju da

zaborav, indiferentnost, poslije smrti zadržava se za one koji za života nisu imali milosti prema pokojnicima.

Neka dama poslije mnogo godina nakon svoje smrti ukazala se nekoj svetoj duši žaleći se da nikada ne mole za nju. Upitala ju je ova koji je razlog takvom zaboravu. Tada duša odgovori, da je to nažalost kazna koju Bog pridržava uglavnom za one, koji se tokom života nisu molili nikada za pokojne. Još više nam o tome govori sluškinja Božja Arkanđela, dominikanka, vrlo pobožna prema dušama u Čistilištu. Nije bila zadovoljna molitvama koje je prikazivala, pozivala je sve poznate joj osobe, da se mole za te trpeće duše. Umro je njezin otac, čovjek od svijeta, koji se tokom života nikada nije brinuo za te jadne duše, i dok bi svi pomislili da će ona podvostručiti revnost i žar za pokoj pokojnika, po nekom psihološkom čudu Bog je naprotiv prepustio da ona skoro posve zaboravi dušu svog oca. Otac joj se napokon ukaza, te joj predbaci razdirućim jecajima što ga je napustila tako dugo vremena, dok se prema drugim dušama pokazala tako velikodušnom.

Svetica se čudila sama sebi, obratila se svom anđelu čuvaru pitajući ga kako je mogla zaboraviti na dušu svoga oca. Sjećam se, govorila je ona, da sam mnogo puta odlučila moliti za njega, no misao mi se uvijek zaustavila na drugim dušama, i nisam učinila više ništa. Sjećam se isto tako, da jednog jutra dok sam počela moliti za njega, činilo mi se da mu ja nudim prekrasan bijeli kruh, no on je kruh samo pogledao s prezirom odbivši prihvatiti

ga, tako da sam razmišljajući o tome mislila da se on spasio. Nisam se više brinula za njega, te sam mislila samo kako pomoći drugima dušama, s kojim nisam bila krvno povezana. Na to joj anđeo čuvar odgovori:

"Taj potpuni zaborav je dopustio i htio Bog kao kaznu za skoro nikakvu revnost koju je tvoj otac pokazivao za vrijeme svog zemaljskog života. Nije provodio raskalašen život, to je istina, ali nije pokazivao niti bilo kakav interes za dobra djela, na koja ga je Gospodin pokoji puta poticao da ih učini. Kada je i učinio koje dobro djelo, bilo je to s nesavršenom nakanom tako učinjeno da nije bilo uopće efikasno. Bog koji uobičajeno kažnjava pokojnike s istom mjerom kojom su se oni služili tokom života prema njemu i prema bližnjemu, dopustio je da ga ti zaboraviš. (*Život s. Arkanđele,* I dio, pogl. 2).

Pri kraju prošlog poglavlja govorio sam o redu kojeg se po pravdi moramo pridržavati u podjeli naših molitava za pokojnike. Ovdje ću iznijeti neke nakane na koje se možemo odlučiti da ih vršimo.

Mnogi sveci voljeli su moliti za zaboravljene duše, koje nemaju nikoga na svijetu da misli na njih. Taj bi izvrstan običaj trebalo prigrliti, napose u današnje vrijeme kada mnoge obitelji, jer su bezbožničke i indiferentne ili sumnjičave, vrlo, vrlo često se događa da mnogi jadni pokojnici, iza ceremonije pokopa, ne primaju nikakve pomoći u molitvi.

Mnogi drugi pak običavaju moliti za one duše, koje došavši na kraj svog plaćanja zadovoljštine, trebaju samo

još jednu jedinu molitvu koja ih možda može dovesti u slavu Božju.

Neki se uobičajeno interesiraju za neku određenu klasu pokojnika, kao na primjer za siromahe koji zbog bijede njihovih obitelji ostaju bez molitava i sv. Misa za pokojnike poslije njihove smrti. Oni su i za života bili često bez kruha.

Sv. Maria Denis, monahinja od Pohoda Bl. Dj. Marije, a koja je bila visokog francuskog plemićkog roda, običavala je moliti se za bogataše i za velikane ove zemlje, jer je smatrala da su sebi ovi natrpali jednu neizmjernu hrpu duhovnih dugova zbog života provedenog u želji samo da fasciniraju okolinu svojom osobom i u potražnji za pohotama ovoga svijeta.

Neki se osjećaju više privučeni moliti za svećenike, redovnike i redovnice, itd. Neki pak prakticiraju tokom života posebne pobožnosti, kao na pr. sv. M. Magdalena de' Pazzi, molila je posebno za duše pobožne prema Presv. Olt. Sakramentu, bl. Margareta Alacoque za pobožne prema Presv. Srcu. Mnoge pobožne duše gaje posebnu pobožnost prema Presv. Djevici, ili sv. Josipu, ili pak prema Svecu čije ime nose, ili Anđelima čuvarima. Na kraju našao sam jednu drugu pobožnost koju je prakticirao neki sveti čovjek, a koja mi se čini vrlo efikasnom tj. moliti za duše onih koji su tokom života počinili grijehe i pogrješke u koje mi sami vrlo često upadamo.

Sve su te pobožnosti jednako dobre, i svatko može izabrati ono što mu najviše odgovara. No, važno je da se *nešto čini,* da se ne prepustimo komotnosti i nehaju, da se sjetimo da Bog i manifestacije njegove slave imaju velike interese u onom nevidljivom svijetu. Iako nam pravda Božja naređuje da se interesiramo za one duše, bratska ljubav u općinstvu Svetih koje sačinjavamo skupa s njima, nalaže nam još više da ne budemo indiferentni niti na muke svake pojedine duše. Dao Bog da se to načelo koje ovdje nastojim utuviti, ne zaboravi nikada u praksi!

7. O DJELIMA KOJA MORAMO VRŠITI DA BISMO POMOGLI DUŠAMA U ČISTILIŠTU.

Kako možemo primijeniti na duše u Čistilištu zasluge naših dobrih djela, i kako ta pobožna velikodušnost uopće ne osiromašuje vjernika - Stanje koje se iziskuje da se jedno djelo može aplicirati na pokojnika. - Primjeri svetaca. - Koja su dobra djela koja se mogu aplicirati u tu svrhu.

Vidimo sada što je u našoj mogućnosti da učinimo za olakšanje pokojnicima. No prije no što ćemo posebice ispitati ona dobra djela koja se efikasno mogu primijeniti za njihovo dobro, ne će biti na odmet da razradimo ovdje pitanje općenitog prikazivanja tih djela, te da vidimo, slijedeći pouke teologije, a koje se pak baziraju

na primjerima svetaca, u kojoj mjeri i na kojem statusu možemo prikazivati svoja djela za dobrobit pokojnika.

Teolozi razlikuju tri svojstva koja se uglavnom nalaze u našim dobrim djelima.

1. Da budu *zaslužna*, tj. da nam daju pravo na veći stupanj slave u Nebu.

2. Da budu *isprosna,* tj. da izmole kod Boga da nam udijeli koju posebnu milost bilo za nas kao i za njih.

3. Da imaju snagu *zadovoljštine*, tj. da vrijede tako da nam se mogu otpustiti veće ili manje muke koje bi morali podnijeti na ovome ili onome svijetu za naše prošle grijehe. Na pr., ako ja postim, ili dajem milostinju da zadobijem koju milost, 1. zaslužujem veći stupanj slave u nebu; 2. zadobivam traženu milost, ako je to Volja Božja da je primim; 3. zadovoljavam za dio svojih grijeha. - No utvrdimo još bolje tu nauku. Da svako dobro djelo učinjeno u stanju milosti bude *zaslužno* za nebo, jest čin vjere koji je Tridentinski koncil uspostavio, protiv protestanata. Oni su tvrdili da se sva zasluga sastoji samo u vjeri, iako je ne prate djela. Evanđeoska obećanja su vrlo jasna i apsolutna glede toga. Bit će nagrađen onaj vjerni sluga, vjeran u malim stvarima, *jer si bio vjeran u malom,* kaže sv. Matej. A na drugom mjestu se preporuča da si osiguramo blago za nebo po svojim dobrim djelima (VI 20), i opominje nas da na dan suda izabrani će ući u posjed vječne slave, naravno, po njihovim djelima ljubavi. *Bio sam gladan i nahraniste me,* - govori Gospodin - *bio sam žedan i napojiste me* (XXV).

I da ne vjerujemo da će se gledati samo na velika djela, dodaje: *zaista vam kažem: ako pružite samo čašu vode jednome od ovih mojih siromaha u moje ime, primit ćete plaću* (X 42). Isus je jasan: dakle svako dobro djelo, ma kako sićušno i neugledno bilo, zaslužuje nagradu.

Još više, to djelo može biti *molbeničko*, tj. može vrijediti da izmolimo kod Boga ovu ili onu milost, za nas same ili za druge. Tako u Sv. pismu vidimo Juditu i Davida kako poste i podjeljuju milostinje. Prva moli da uspije u svojoj zaista hrabroj zamisli, a drugi da izmoli zdravlje sinu kojeg je imao s Bersabeom. Isti naš Gospodin poučava nas da postimo, da bismo istjerali neke zle duhove, koje se može pobijediti samo postom.

Ovi primjeri, i još mnogi drugi koje bih mogao citirati, jasno nam ukazuju da naša dobra djela, ako mi to hoćemo, mogu imati i vrijednost molitve, te ponukati Boga, našeg Oca i Gospodina, da bude milosrdan s nama. Rekao sam, ako mi to hoćemo, jer naša djela kako nisu neophodno molbeničke, sve ovisi o našim nakanama. I zaista je jasno, ako mi kod nekog dobrog djela ne odlučimo se za neki određeni cilj, nema razloga zašto bi nam Bog morao udijeliti ono što mi tražimo. Ako, naprotiv, svaki puta kada činimo neko dobro djelo odlučimo se moliti za neku milost, za sebe ili za druge, to djelo, a da ništa ne gubi na zasluzi, ponukati će Boga, uvijek slobodnog i milosrdnog, da zadovolji naše molitve.

Napokon, da su naša djela *zadovoljština*, jest čin vjere, koji se bazira isto tako na Sv. pismu. Ono nam na više

mjesta svjedoči da milostinja briše grijehe, te sprječava da duša padne u mrak bezdana. Najuspješnija pobožna djela, kao molitva, pričest, itd.., nose u sebi taj karakter zadovoljštine, jer korupcija i mlakost naše prirode je takova, da nema tako dobrog djela, ma kako god bilo drago i utješno, a da od nas ne iziskuje bar malo žrtve, a često i mnogo, tako da svako djelo može biti pokorničko i za zadovoljštinu. Ako žar ljubavi i umanji našim djelima onaj karakter težine kod izvršavanja, te nam ih učini lakima, one nisu stoga manje zaslužne za zadovoljštinu, kaže sv. Toma. Naprotiv, umjesto da umanji, ta krjepost zadovoljštine raste zbog naše savršenije ljubavi kojom djelujemo. (*In suppl. 3p., q. 15, art. 2)*. Kada smo to razjasnili, kako ćemo primijeniti svoja dobra djela za duše u Čistilištu?

Ne možemo njima dati svoje zasluge, jer su one apsolutno neodjeljive, samo nam ih grijeh može uništiti.

Što se tiče molbeničkog karaktera zaslužnih djela, neki teolozi misle da u našim djelima ne može postojati zaslužnost u korist pokojnika, dok drugi tvrde da može, a i ja prihvaćam njihovo mišljenje. I zaista, ako možemo svojim krjeposnim činima dobiti milosti i nebeske naklonosti za svoju živuću braću, zašto to ne bismo mogli postići i za pokojnu? Ako možemo postiti da zadobijemo ozdravljenje bolesnika, zašto to isto ne bismo mogli učiniti da postignemo olakšanje i oslobođenje neke duše koja nam je draga? No ipak, kako je to mišljenje oprečno, bit će bolje da namijenimo svoja

djela da dobijemo od Boga brojne milosti koje su nam svakodnevno potrebne.

Svi se slažu da mi možemo dati u korist duša u Čistilištu dio zadovoljštine svojih djela, i baš u tome jest srž žrtve. Ta darovnica je čin najčišće ljubavi. Iz ljubavi mi se odričemo da zadovoljimo za sebe same, jer ne možemo, kako nam to govori sam razum, platiti s istom svotom dva duga najedanput. Pa ipak uz sve to ja držim da, čineći tu velikodušnu darovnicu, mi ne gubimo ništa; na prvom mjestu već zbog toga jer je to herojski čin ljubavi, koji uvelike povećava zaslugu našeg djela. Povećava isto tako i nagradu koju tim djelom inače zaslužujemo, no kako na nebu i najmanji stupanj slave traje čitavu vječnost, taj čin ne može biti nikako proporcionalan mukama u Čistilištu, koje koliko god mogu biti tvrde i duge, uvijek se ograničuju na određeno vrijeme. Na drugom mjestu ostaju u našu korist oprosti Crkve određeni da plate naše dugove prema Božjoj pravdi. Takova karitativna predispozicija, koju primamo, po toj darovnici naših dobrih djela u korist pokojnika tako je izvrsna, da nam može zadržati zaslugu u potpunosti.

Na trećem mjestu, duše kojima ćemo na taj način olakšati, mogu reći, skoro na naš račun, da će nam asistirat i braniti nas u životu i u smrti, i možda ćemo morati zahvaliti baš njihovim efikasnim molitvama, ako izbjegnemo Pakao koji smo zaslužili mnogo puta zbog svojih grijeha.

Na četvrtom mjestu, naša ljubav prema jadnim pokojnicima pribavit će nam, kako sam rekao u prošlom poglavlju, brojne molitve za pokojne poslije naše smrti, koje će uvelike nadomjestiti one duhovne dobitke kojih smo se mi odrekli tokom života. Na kraju Bog, koji se nikada ne da pobijediti u velikodušnosti nagradit će našu velikodušnost, dajući nam obilne milosti, koje će nam pomoći da izbjegnemo mnogobrojne grijehe, te nam tako uštedjeti mnoge godine Čistilišta.

Ova razmišljanja su potvrđena prigodom ukazanja našeg Gospodina jednoj pobožnoj djevici, imenom Gertruda, a ispričao ju je Dionizij Kartuzijanac. Ta sveta djevojka imala je običaj da svaki dan prikaže sva svoja dobra djela toga dana u korist duša u Čistilištu. Pred smrt strašno ju je napadao đavao uvjeravajući je da se nije spasila. Išao je oko nje govoreći:"Bila si glupa i preuzetna kada si se odrekla svih svojih zasluga u korist drugih! Uskoro ćeš se kajati kada će te snaći najteža i najužasnija mučenja, dok ću se ja smijati tvojim mukama. Što ti je trebalo na taj način razdavati sve, svoje zasluge za nekoga tko ti je stranac? Oholost te zaslijepila, no skupo ćeš to platiti!" Na ta došaptavanja ta pobožna duša je jaučući i očajavajući ponavljala:" Jadne li mene! Jadne li mene! Za par časova ići ću pred Boga predati mu račun za sva svoja djela a da nemam nikakvih zasluga za sebe! O! Kakvo strašno Čistilište me očekuje bez ikakve nade u olakšanje i utjehe!"

Gospodin ne želeći ostaviti svoju vjernu službenicu u takovim tjeskobnim mislima, ukazavši joj se u svom veličanstvu i blagosti reče joj: «Zašto se tako jadaš, kćeri moja? Znaj da mi je tvoja ljubav bila tako draga da ti opraštam već od ovog časa sve muke koje su ti bile pripremljene. I kako sam obećao stostruko onima koji zaboravljaju sebe same, tako ću stostruko povećati tvoju slavu u nebu. Uz to znaj da će sve duše koje su se po tebi spasile doći susresti se s tobom, da te povedu u nebeski Jeruzalem.» Na tu utješnu i tako osiguravajuću vijest pobožna djevica osjeti kako nestaje tuga iz njezinog srca, te ispriča osobama koje su stajale oko nje ono što joj se dogodilo. Sa smiješkom predodređenih na usnama ode primiti nagradu za svoju herojsku ljubav.

Stanja koja se traže a da bi se dobra djela mogla aplicirati na duše u Čistilištu jesu sljedeća:

1. Dobro djelo se mora izvršiti na nadnaravni način, s nadnaravnim nakanama i bez ikakvih drugih ciljeva, jer samo tada Bog će ga nagraditi:

2. Mora se biti u stanju milosti kod izvršavanja dobrog djela. U teškom grijehu na duši ne može se pružiti zadovoljština niti za sebe niti za druge.

3. Kod samog čina dobrog djela mora se imati nakana da se zasluge apliciraju za duše u Čistilištu, za neku određenu dušu, ili pak za jednu kategoriju duša, kako sam to već naglasio u prošlom poglavlju.

Ostaje nam sada da dokažemo da su nam sveci dali dobar primjer odrekavši se već za života zasluga za

dobra djela u korist duša u Čistilištu. Mnogobrojne su činjenice koje bih tu mogao navesti, jer svi sveci, više ili manje, prakticirali su taj herojski čin, ali radi sažetosti ograničit ću se na samo par najpoznatijih.

Kristina, nazvana Divna zbog svoga vrlo primjernog života, prikazivala je sve svoje pokore za pokoj duša. Čovjek se naježi kod pričanja o trpljenjima kojima se podvrgavala da bi podigla te jadne duše. Ciliciji, krvava bičevanja, nisu bili dovoljni njezinoj revnosti, čitave dane je provodila a da nije niti jela niti pila. Omatala se trnjem, iz kojeg je izlazila sva prekrivena krvlju. Više puta, inspirirana od strane Božje, bacala se na užarena ugljevlja i tek što je izlazila iz vatre čudom neozlijeđena, bacala se u zaleđeno jezero, gdje je dugo ostajala u molitvi. Jednom se dala pregaziti mlinskim kamenom koji joj je prelomio sve udove, tako da bi bila tisuću puta mrtva **(bez posebne Božje milosti i ne smije se samovoljno prakticirati. Op. ur.)** da je Bog nije čudom ozdravio. Bog koji ju je nadahnjivao na te tako oštre pokorničke vježbe, posebno ju je podržavao, dok su joj se duše iz Čistilišta ukazivale da bi joj se zahvalile, a koje je ona spašavala na tisuće i tisuće. No najinteresantniji moment njezinog života je svakako sljedeći. Jednog dana ona umre te dođe pred sud Božji. Gospodin joj reče da kako je došla u kraljevstvo blaženika, ostavlja njoj odluku, ili da ostane zauvijek tu među blaženicima, ili da se vrati na zemlju i da trpi kroz mnogobrojni niz godina za pokoj duša u Čistilištu. "Gospodine - odgovori

ta velikodušna duša - ja te molim po milosti tvojoj, da se vratim na zemlju, da se žrtvujem i trpim u korist pokojnika." Gospodin joj dade tu milost, te oživjevši pred tamo prisutnim osobama koje su došle pokopati je, povećala je i umnožila svoje pokore i mrtvenja. Da to ne potvrđuju najozbiljniji (najpouzdaniji) autori i osobe koje su bile svjedoci tome, ja bih odbio vjerovati takvo što. U tolikoj mjeri to prelazi ljudske snage. *(Vita di Cristina l'Ammirabile,* Surio, 23 lipnja).

Jednostavna i ponizna djevica, Marija Villani, iako nije prakticirala neke izvanredne pokore, ona je oslobodila veliki broj duša, koje joj je Bog jednog dana dao da vidi u procesiji u bijelo obučene, a na čelu im je bila ona. Ona je svakodnevno prikazivala svoja djela za oslobođenje tih duša, i tolika je bila njezina ljubav, da je molila Gospodina da joj dopusti da u svom tijelu trpi njihove muke, pa je to i dobila, kako sam to već rekao na jednom drugom mjestu. Jednog dana komemoracije pokojnika bila je zauzeta kopiranjem nekog rukopisa. Bio joj je odbojan taj zadatak koji su joj nametnuli jer ju je priječio da posveti cijeli dan u korist pokojnika. Ukaza joj se Gospodin i obeća joj da će svakom crtom prepisanom toga dana spasiti po jednu dušu iz Čistilišta. Po tome se vidi da pred Bogom nema razlike da li su djela velika ili mala ako ih vodi ljubav. *(Vita Maria Villani).*

Sveta Uršula Benincasa, redovnica teatinka, pokazala je isto takvo odricanje. Dok je bila kod kreveta svoje umiruće sestre Kristine, koja se bojala užasnih čistilišnih

muka za koje je mislila da su joj pripremljene, Uršula je molila Gospodina da joj da milost da ona trpi sve one muke u ovom životu koje su pripremljene njezinoj sestri. Bila je uslišana, jer Kristina umrije u najvećem miru i pokoju, dok je Uršula odmah počela trpjeti od najužasnijih boli koje su je pratile sve do groba. (Bagata, *Vita della beata Orsola Benincasa).*

Sv. Filip Neri običavao je jedan dio dobrih djela prikazati za duše u Čistilištu, a drugi za obraćenje grješnika. Posebno je mislio na svoje pokojne penitente. Bio je vrlo širokogrudan s tim molitvama i žrtvama za pokojne, tako da su mu se te duše često ukazivale, preporučivale se u njegove molitve te da mu se zahvale na ljubavi koju im je iskazao. Na času smrti sve duše koje su se oslobodile po njegovim molitvama i žrtvama došle su mu u susret da ga u pratnji uvedu u slavu blaženika.

Sv. Ignacije je molio jako puno za duše u Čistilištu. P. Lainez, drugi general Družbe Isusove, prikazivao je svakodnevno za duše u Čistilištu svoje molitve, studije i velika djela koja je činio za Crkvu, te je poticao svu svoju subraću da čine isto tako. Kada bi se htjelo spomenuti sve one koji su bili revni i pomagali djelima oslobođenje duša u Čistilištu, morala bi se citirati imena skoro svih svetaca. Neka nam bar ti primjeri, ovdje spomenuti, budu poticaji da ne budemo bešćutni prema tim dušama. U sljedećim poglavljima ću grupirati razna djela učinjena u stanju milosti, kako sam to već napomenuo, a efikasna su u oslobađanju duša iz Čistilišta, a ta su: *milostinja,*

mrtvenja, molitva, sv. Misa, te aplikacija crkvenih oprosta.

8. O MILOSTINJI I MRTVENJIMA

Sveto Pismo stalno ponavlja na poseban način milostinju - Dupla zasluga za milostinju koja se daje za pokojnike - Opomene Sv. otaca i primjeri svetaca - Milostinja spašava od Čistilišta -Učinkovitost mrtvenja za olakšanje dušama u Čistilištu - Primjeri svetaca - Svakodnevno prikazanje mrtvenja, koja se mogu prakticirati tokom dana.

Između svih djela evanđeoske ljubavi, malo ih je na kojima tako inzistira Sveto pismo te ih preporuča kao što je to milostinja. Pomoću milostinje, govorio je anđeo Tobiji, čovjek se izbavlja od smrti i pronalazi milost kod Boga (*Tobij XII,9*). Novi Zavjet govori o tome takovim izrazom da izgleda kao da će primiti nagradu samo oni koji prakticiraju tu krjepost. Propovjednik kaže da kako voda gasi vatru, tako milostinja uništava grijehe (Eccl. III, 33) Dakle, davanje milostinje s nakanom da se aplicira zasluga za duše u Čistilištu isto je kao staviti ozdravljujući balzam na rane koje ih izgrizaju. I još više, taj čin ima duplu zaslugu za onoga tko ga izvršava: to je ljubav koja se čini prema siromahu i olakšanje muka dušama u Čistilištu.

Ovaj čin pomaže na dva načina olakšanje pokojnicima: prvo kao čin zadovoljštine za duše u Čistilištu, što čin sam po sebi ima; drugo molitve koje nadareni siromasi mole za svoje dobročinitelje. Bog je obećao da će te molitve uslišati na poseban način: *Gospodin uslišava molitvu siromaha*. Osim toga, milostinja je skoro jedino djelo koje može biti korisno dušama u Čistilištu, čak prakticirana od onih koji, na nesreću, žive u smrtnom grijehu. Iako milostinja nema u sebi, u tom slučaju, snage zadovoljštine za dobročinitelja, ipak ne prestaje sadržavati u sebi efikasnost. Molitve obdarenog siromaha korisne su i onome koji je prakticirao milostinju, da mu izmoli milost obraćenja, kao i za jadnu dušu za koju se dao milodar za olakšanje njezinih muka.

Ne treba nas stoga začuditi da tolike pobožne duše kao i mnogi sveci pribjegavaju toj tako efikasnoj pobožnosti prema dušama u Čistilištu. To je bilo najdraže djelo sv. Grguru Velikome, koji da što efikasnije olakša muke tim jadnicama, uvijek ih je uključivao u prikazanju Božanske Žrtve, a mnoga ukazanja koja je imao svjedočila su mu kako je efikasna dvostruka ljubav. Takav običaj je postao s vremenom pravilo kod benediktinaca i u mnogim drugim redovničkim zajednicama, tako da, kako sam to već na drugom mjestu napomenuo, pravilo sv. Benedikta propisuje: kada jedan od monaha prijeđe u drugi život, kroz trideset dana za pokoj njegove duše prikazuje se sv. Misa, i kroz to vrijeme dijeli se siromasima pokojnikova porcija jela.

Opomene crkvenih otaca glede toga su neprestane i vrlo poučne. Sv. Ambrozije kaže: " Kada vam smrt oduzme jedno dijete ili ljubljenog rođaka, i vaša je bol zbog tog gubitka nepojmljiva, i htjeli biste još asistirati, savjetovati, braniti, ali to ne možete više, mislite onda kako ništa nije efikasnije i draže osobi koju oplakujete, (a htjeli ste mu ostaviti sva svoja dobra kao svom nasljedniku) nego da pomognete njegovim živućim sunasljednicima, tj. siromasima, za koje možete učiniti ono što ste htjeli dati pokojniku, pomažući tako u osobi siromaha osobu koju ste izgubili. Pomoći ćete joj da što prije postigne vječna dobra, umjesto zemaljskih, prolaznih dobara, koja ste mu vi mogli ostaviti." (Sv. Ambrozije, *Propovijed o vjeri u uskrsnuće)* Dao Bog da se savjeti ovog svetog biskupa vjerno vrše! Kako bi se tada promijenilo lice zemlje! Mnogi jadnici bi se oslobodili neimaštine, i ne bi više u društvenim tijelima puzala kao zmija strašna rana bijede, koja se svakim danom sve više širi i proždire naše narode. Ne bi se više vidio onaj drski monopol i zlouporaba bogatstva koja priziva prokletstvo Božje na onoga koji se razbacuje, uvlači u srce siromaha mržnju protiv bogate društvene klase te nesavladivu čežnju da preuzmu vlast. Istina je da bi tada bilo manje luksuza i, kako kažu ekonomisti, trgovina bi trpjela, no ne bi vrvjela tolika opasna socijalna pitanja, i ne bi bilo pobuna naroda protiv mogućnika. Naprotiv efikasno bi olakšali duše pokojnika od muka i boli. Te duše bi nastavile indirektno uživati ona dobra koja su im pripadala, te onim zlatom

koje često služi samo za poticanje taštine živućih, one jadne nesretnice zaradile bi nebo. O moj Bože, unesi u srca bogataša uzvišene osjećaje, da samo dobrota prema siromahu može stvoriti njihovu pravu sreću! *Blaženi onaj koji shvaća potrebe siromaha!*

Neki učen pisac preporuča savjet, koji ja smatram vrlo korisnim, da kada neki siromah kuca na vrata naše kuće, ili pruža ruku prema nama na ulici, da pomislimo da je to duša iz Čistilišta, npr. jedna od naših rođaka, koja nas moli da je ne zaboravimo. Na taj način ne ćemo nikada uskratiti milostinju i dat ćemo odličnu molitvu za dragog nam pokojnika. Kada bi ta predivna misao bila urezana u naše pameti, siromasi bi dobili mnogo na ovome svijetu, a duše u Čistilištu bi zadobile mnogo dobra na drugome svijetu.

Sveci, pravi uzori svake vrste dobrih djela, shvaćali su jako dobro tu lekciju, tako da je njihova ljubav dostizala pravo herojstvo. - P. Magnanti, iz Oratorija, skrupulozan sljedbenik siromaštva prema sebi samome, bio je sveto rastrošan kada se radilo o milostinji za olakšanje dušama u Čistilištu, kojima je posvetio sav svoj život. Svake godine je dijelio u tu svrhu velike sume koje su različiti pobožni ljudi, poznavajući njegovu ljubav prema tim sirotama, njemu davali. No nije se zadovoljio s time, postao je i sam prosjak da bi zadobio milostinju za pokojnike. Imao je u svojoj sobi jednu torbu, a običavao ju je nazivati blago duša, i koliko god se napunjala svakodnevno,

bila je uvijek prazna, tako da je taj redovnik, koji ništa nije posjedovao na zemlji, uspio tokom svoga života razdijeliti milostinju dostojnu jednog kralja, pomažući potrebnim udovima tijela Našega Spasitelja Isusa na ovome svijetu i na drugome. (*Hist.Congr. Orator.,* lib, 2, cap. 29).

To djelo P. Magnantija podsjeća me da je već u petom stoljeću sv. Ivan Zlatousti savjetovao svojim vjernicima u Kostantinopolu, da drže uvijek jednu torbicu obješenu nad glavom, tako da svake večeri prije no što zaspu ne zaborave staviti jedan novčić za siromahe, da s tom milostinjom spase koju dušu iz vatre Čistilišta, umnažajući tako blago za nebo.

Oni koji se nalaze u siromaštvu, te su u nemogućnosti da pomognu milostinjom duše u Čistilištu, ne smiju misliti da su slobodni, te ne moraju davati milostinju. Oni pak neka daju prema svojim mogućnostima, jer onaj koji blagoslovi udovičin dar, računat će i sada na njihovu dobru volju kao i na proporcionalnu milostinju prema njihovim mogućnostima, pa makar ona bila neznatna. Ako pak ne mogu biti velikodušni u novcu, neka budu u davanju vremena u skrbi za ožalošćene, jer svaka riječ ohrabrenja i utjehe koju će izreći, i materijalnom uslugom nekim radom ili služenjem, njih će malo koštati, dok će možda puno pomoći njihovim bližnjima. Bilo kojim djelom milosrđa moći će na isti način postići svrhu; **samo neka ulože u to svoju dušu, srce i dobru volju u korist vlastite braće.** Možda će im pomoći bolje od bilo

kogs drugoga, jer siromašni kakvi jesu, i uvježbani na tvrdim lekcijama bijede, znat će s više iskustva asistirati i utješiti unesrećene. Ljubav je dosjetljiva.

Neki brat laik iz Družbe Isusove neizmjerno revan za duše u Čistilištu, žaleći što nije mogao postati svećenikom da im pomogne sv. Misama, a s druge strane ne imaše sredstava ili nekih pogodnih veza da bi im bar tako pomogao, pritječe jednoj svetoj lukavštini. Bio je portir samostana, pa svaki puta kada je vidio ulaziti neku bogatu osobu, molio je milostinju za duše u Čistilištu. Jedan dio milostinje koju je tako dobivao davao je nekim svećenicima služiti sv. Mise za pokojne, dok je drugi dio namijenio siromasima. Da bi bolje povećao svoje blago za pokojnu braću, gajio je blizu ulaza u vrtu prekrasno cvijeće. Tim cvijećem slagao je male kitice te ih je nudio posjetiteljima moleći od njih milodar za duše u Čistilištu. Ne može se niti izreći kako se taj dobar redovnik radovao kada je vidio iz dana u dan kako raste njegovo blago. Kada je stigao njegov čas smrti, bio je bogato nagrađen za svoju brigu, jer veliki broj duša spašenih njegovom intervencijom priskočile su u pomoć, da ga pomažu kod njegovog kreveta u času agonije, te ga povedoše, bez sumnje, u nebo da primi nagradu za svoju tako domišljatu ljubav. (*Heroes et vuctinae Societatis Jesu, an 1656 /Junaci i žrtve Družbe Isusove/*).

Veli sv. Augustin: «Hoćete li naučiti trgovati dobro, te izvući iz vašeg novca bogate interese? *Dajte ono što ne možete sačuvati zauvijek za ono što ne možete izgubiti*

nikada.» I zaista, milostinja, osim što je korisna za trpeće duše, sadrži u sebi posve posebnu zaštićujuću snagu da se ne padne u Čistilište, ili bar da skrati muke onom koji ju je prakticirao. Bog se ne da pobijediti nikada u velikodušnosti od svojih stvorenja, koji su velikodušni prema svojoj subraći. *Dajte i dati će vam se,* to je pravilo evanđelja, a događaji nam svjedoče o istinitosti te efikasnosti.

Sv. Pier Damiani priča o jednom ukazanju koje je imao neki svećenik u crkvi sv. Cecilije u Rimu. Dakle on je vidio u sredini crkve na predivnom prijestolju Presv. Djevicu okruženu sv. Cecilijom, sv. Agnezom, sv. Agatom i mnoštvom anđela i blaženika. Usred društva ukaže se neka siromašna starica prekrivena starom poderanom odjećom, a leđa joj je prekrivao prekrasan plašt. Starica se približi prijestolju te se baci na koljena plačući. Preklinjala je Majku milosrđa da ima milosti s dušom Giovannia Patrizia, njezinog dobrotvora, koji je umro nedavno, a nalazi se u Čistilištu u okrutnim mukama. No kako Presv. Djevica kao da nije imala samilosti na te riječi, siromašna starica ponovi po drugi puta molbu, pa po treći puta, ma sve uzalud.

Tada glasno plačući još više je jaukala za milost, te u plaču iznese Presv. Djevici, da je ona u životu samo obična prosjakinja, koja je usred zime, prekrivena samo starim krpetinama, molila milostinju na vratima iste bazilike njoj posvećene u Rimu. Jednog dana kada je bilo strašno nevrijeme, došao je u crkvu Giovanni

Patrizi, a kako ga je ona u ime Presv. Djevice zamolila za milostinju, on skinuvši s leđa bogati mantil kojim je bio prekriven, pokloni joj ga. Molila je, dakle, da tako velika ljubav, učinjena u Djevičino ime, zaslužuje nesretnom Patriziju da primi nagradu za to.

Na te riječi Presv. Djevica, okrenuvši se prema moliteljici i pogledavši je s ljubavlju, odgovori:" Duša za koju ti moliš bila bi osuđena na dugoročne teške muke zbog svojih mnogih grijeha, no kako je u životu na poseban način prakticirao ljubav prema siromasima, te pobožnost prema meni, bit ću milosrdna. Naredila je da se dovede pred nju Giovanni Patrizi. Kad evo ga, no u pratnji čitave čete demona koji su ga držali u lancima. Blijed i sav u grču, kao neki koji trpi strašne bolove, zaustavi se pred prijestoljem Nebeske Kraljice. Ona zapovjedi demonima da ostave istog časa svoga zatvorenika, koji neka ide pridružiti se koru blaženika koji ju je okruživao. Poslušaše zli duhovi, a ukazanje nestade, poučivši tako tog svećenika koliku zaslugu ima milostinja i o njezinoj efikasnosti da zaštiti i spasi duše iz Čistilišta (S. Pier Damiani, opusc.XXXIX, cap 4).

Tu bih htio iznijeti jedno razmišljanje i dati jedan prijedlog koji bi mogle prihvatiti mnoge pobožne i velikodušne duše, koje su uvijek spremne prići u pomoć u svim dobrim djelima, i ne odbacuju karitativnu milostinju, te bih njima htio reći:" Hoćete li dvostruku korist davanjem svoje milostinje za razne plemenite svrhe? Pa dobro, **dajući svoj novac za ona ili ova**

dobra djela, uvijek stvorite u sebi nakanu da spasite duše u Čistilištu. Tako ćete pomoći vojujućoj i trpećoj Crkvi. Osim olakšanja i zasluge za dobro koje činite, zaslužit ćete i zaštitnike u nebu. O tome baš želim ispripovjediti jedan vrlo dirljiv događaj kojemu sam i sam prisustvovao.

Neki siromašan starac, vratar u sjemeništu za vrijeme svoga života skupljao je dinar po dinar te svojim uštedama skupio je tako 800 franaka. Ne imajući obitelj kome to ostaviti nakanio je taj novac dati za sv. Mise za pokoj svoje duše kada umre. Neki mladi klerik, koji je htio napustiti ono sjemenište da bi išao u misije u strane zemlje, imao je prilike pričati o svome putu siromašnom starcu. Starac nadahnut Duhom Božjim odluči onog časa da svu svoju siromašnu uštedevinu preda za širenje kršćanske vjere. Uzevši na stranu mladog misionara, reče mu da kako god je naumio dati taj novac za služenje sv. Misa za pokoj svoje duše, radije poslije smrti ostaje malo dulje u Čistilištu, samo da se Ime Božje slavi po svoj zemlji i da se Evanđelje širi po svijetu. Mladi svećenik dirnut do suza na taj dar, htjede ga odbiti, no starac je toliko inzistirao i molio, da je napokon morao popustiti.

Poslije par mjeseci umrije taj siromašni starac, pa iako mi do sada nije došla nikakva objava, čini mi se da mogu zasigurno potvrditi, da je njegova sudbina na drugome svijetu svakako osigurana, u ime onog herojskog čina. Srce Isusovo je vrlo nježno i velikodušno. Bog je sigurno dao veliku nagradu onome koji se mirno predao njegovoj

vatri u Čistilištu samo radi toga da se njegovo Ime raširi među nevjernike. Sigurno ga je uzeo odmah u nebo bez ikakvog premišljanja, gdje kontemplira onog Boga kojeg je toliko ljubio na ovoj zemlji.

Drugo sredstvo za pomoć duši u Čistilištu jest *post*. To opće ime obuhvaća u sebi sva mrtvenja unutarnja i vanjska, sve ono što se protivi prirodi, prisiljava je na trpljenje, te vlada njezinim zlim sklonostima. Ne ću inzistirati na efikasnosti tih krjeposti u olakšanju muka čistilišnim dušama; samo ću reći da dok *molitva i milostinja* imaju samo popratno pokornički karakter zadovoljštine, *mrtvenje* ima pokornički karakter u sebi, ono samo je pokorničko iznad svih drugih djela. To je plaća za grijehe koje smo počinili.

Ta krjepost nam mora biti to više draga i prirasla k srcu, jer je na neki način neophodna za naše spasenje. Riječ Božja nam kaže: ako ne ćemo vršiti pokoru, propast ćemo. Dakle, mrtviti svoje vlastito tijelo s nakanom da se pomogne dušama u Čistilištu, isto je što i osigurati vlastito posvećenje i pribaviti istovremeno na efikasan način olakšanje jadnim pokojnicima. To nije neki običaj koji se uvukao u ovo naše vrijeme, već on proizlazi iz najstarijih vremena. Čitajući knjigu Kraljeva saznajemo da stanovnici Jabeša u Gileadu, tek što su saznali za smrt kralja Saula i njegova tri sina, ustadoše odmah, i hodajući cijelu noć, uzeše tijela mrtvih te pokopavši ih postiše sedam dana.

Znam jako dobro da je riječ *mrtvenje* odvratna delikatnim ljudskim ušima našega stoljeća, koji je smatraju kao neki ostatak srednjeg vijeka, te da mu je suđeno da nestane kao i sve druge starudije. Traže iščupati je iz umova kršćana, među kojima zaista vrlo rijetko tko mrtvenje prakticira. Znam da je korizma postala jedna prazna riječ bez ikakvog značenja, da je post petkom i subotom posve nestao, tj otišao u zaborav, te da ovo malo obaveza što je ostalo, da ih se ismijava i kritizira.

No ja kažem, ako se griješi kao i nekada, možda čak i više, i kako svaki grijeh za koji nije dana zadovoljština na ovome svijetu, morat će se strogo otplaćivati na drugom svijetu, ako se mi sami ne založimo da platimo svoje dugove u ovome životu, naći ćemo ogromne i strašne račune za platiti u Čistilištu! Istina je, imamo oproste, no i te Crkva daje samo onima koji se istinski kaju, Crkva ne može nikako opravdavati mlakost vjernika, ona može samo prići u pomoć onima koji čine sve što je moguće da izbrišu te svoje grijehe. Dakle, potrebno je vratiti se bar malo praksi mrtvenja, ako ne ćemo da nam se nakupe toliki dugovi, da izbjegnemo užasno bolno i dugo Čistilište.

Reći će netko, ako moramo toliko platiti vlastiti dug, vrlo je čudno da nam se napominje da platimo dugove drugih mrtveći se da pomognemo dušama u Čistilištu. No, kako sam već rekao govoreći o milostinji, ako ćemo imati ljubavi prema svojoj pokojnoj subraći plaćajući

njihove dugove, ponukat ćemo Boga, svoga velikog vjerovnika, da ima milosrđa s nama, i u svakom slučaju neodstranjivu zaslugu svojih djela ćemo svakako uvijek uživati. Neka nas uvijek vode sveci, koji su dali tako divne primjere pokore.

Blaženi Francesco da Fabriano, franjevac, imao je običaj da olakša dušama u Čistilištu prikazavši sve strogosti sv. Pravila i sve najteže pokore koje mu ih je sugerirala njegova revnost. Tako ništa ne zadržavši za sebe, sav se predao milosrđu Božjem. Da njegove pokore budu što draže Gospodinu, sjedinjivao ih je sa mukama koje je trpio naš Gospodin Isus Krist na križu. Njegova samilost prema pokojnicima je bila tako živa, da nije mogao zaustaviti misao na njihovim mukama a da se nije sav tresao od glave do pete. Mnogobrojna ukazanja duša koje je on oslobodio pokazala su mu koliko je draga Bogu njegova ljubav.

Blažena Caterina da Racconigi, koja je primila naredbu od samoga Boga da se mrtvi za olakšanje dušama u Čistilištu, u jednoj od svojih ekstaza vidjela je Spasitelja kako mu iz Srca teče mlaz krvi. Jedan dio krvi je padao na grješnike, a drugi na duše u Čistilištu. Po tome je shvatila da mora prakticirati pokornička djela za dva velika cilja, za obraćenje grješnika i za oslobođenje duša iz Čistilišta. Bog je blagoslovio njezine stroge pokore za one prve, a po viđenjima koje je imala saznala je zasigurno, da su njezina pokornička djela i u Čistilištu dala svoj plod, isto kao i na zemlji.

Sv. Nikola iz Toelentina jako je često postio na kruhu i vodi za duše u Čistilištu, trapio se bičevanjem, a da bi imao uvijek pred očima te nesretnice, nosio je oko bubrega željezni pojas čvrsto zakopčan, dok su mu šiljci ulazili duboko u meso. I njemu su se često ukazivale duše iz Čistilišta, kako sam to već rekao na drugom mjestu, da mu se preporuče u njegovim pokorama za pokojne ili da mu se zahvale za oslobođenje. Zatim u novije vrijeme Božja službenica Marija Franciska od Presv. Sakramenta, bila je isto tako revna, postila je skoro cijelu godinu o vodi i kruhu za pokoj duša trapeći svakodnevno svoje tijelo bičevanjima i ne napuštajući nikada oštar cilicij koji ju je mučio danonoćno, tako da i ono malo sna, što si je dopuštala radi prirodne potrebe, pretvarao se u mrtvenje i pokoru. I o njoj sam govorio na jednom drugom mjestu, kako je primila nagradu za svoju ljubav bezbrojnim ukazanjima (V*ita della Venerabile,* lib.II)

Tvrd je to govor! Tvrde su te riječi, reći će netko, i previše nadnaravni ti svi primjeri a da bi se mogli imitirati. No neka se uvjere ti slabi i kukavice da Bog više gleda na velikodušnost srca, nego na djelo u sebi. I bez bičevanja i oslabljivanja svojih snaga možemo malim nemrsima i pokorama, svakog dana i svakog časa, isplatiti svoje pogrješke i olakšati one jadne duše. I tu, dopustite mi da vam navedem jedan primjer vrlo bliz nama, a koji nas se pobliže tiče.

Neka moja rođakinja, vrlo dobra redovnica, izgubila je prijateljicu koju je jako voljela. Par dana poslije njezine smrti, jer je bila žedna, nakanila je piti malo vode. No tada, najedanput, padne joj na pamet pokojna prijateljica. Primila je nadahnuće da tu žeđ prikaže za njezinu dušu. Žrtvovati se tako da se ne popije jedna čaša vode je tako mala stvar, da bi svjetski čovjek prešutio to, jer bi se smatralo djetinjastim ponašanjem. No ubrzo se vidjelo da Bog sudi posve drugačije. Sljedeće noći ukaza se sestri pokojna prijateljica zahvaljujući joj od srca za žrtvu koju je učinila za nju, te reče da su one kaplje vode postale za njezinu dušu ozdravljujućom kupkom, te joj olakšale muke od vatrene vrućine. Iz toga se može zaključiti koliko je malo potrebno a da bi se pomoglo dušama.

Na utjehu onima koji žive pod redovničkom poslušnošću, te nemaju slobodne volje, dodat ću samo, da vršeći volju poglavara vraćaju se Bogu draži i pomažu tako duše u Čistilištu efikasnije, nego da vrše ne znam kako velike pokore. O tome imamo jedan jako dobar primjer sv. Margarete Alacoque. Njezina velikodušnost ju je dovela do toga, da je prekoračila svoje snage. Poglavarice su je morale pratiti i paziti na njezine pokorničke korake. Ipak, ona ih je svakodnevno molila dopuštenje da se podvrgne novim teškim pokorama, i bila je neizmjerna njezina žalost kada su joj to zabranile. Jednog dana kada je imala dozvolu da se bičuje za pokoj duša u Čistilištu, prepustivši se svome pretjeranom žaru, prešla je mjere poslušnosti prema dozvoli koju su joj

dali. Kad evo, okružiše je duše iz Čistilišta jaučući i žaleći se na nju, jer ih je još više mučila umjesto da im pomogne. Na taj način Gospodin joj je htio ukazati da je poslušnost najljepše mrtvenje za redovničku osobu , te da on ne prihvaća ništa od onoga što je učinjeno protiv poslušnosti.

Uostalom, tko hoće biti vjeran u vršenju pravila, nalazi u zajednici mnoge prilike za mrtvenje. Govorio je sv. Berhmans, da je najveća pokora zajednički život, dok je neki sveti redovnik uspoređivao monaški život, kada se temeljito prakticira, sa mučeništvom koje je gore od samog krvnog mučeništva, zbog njegovog trajanja, no zato je vrlo zaslužan i efikasan kod spašavanja iz Čistilišta.

U samostanu dominikanki iz Vercellia, gdje je bila poglavarica blažena Emilija. Između ostalih bila je i jedna obaveza, po pravilu, koja je branila da se pije voda izvan jela bez dozvole poglavara, koju je ova davala vrlo rijetko, potičući sestre na malu žrtvu prisjećajući se žeđi koju je trpio Isus na Kalvariji. Jedna sestra Cecilija Avogardo otišla je poglavarici da je zamoli za dozvolu da pije. Dobila je uobičajenu zabranu koju ona spremno izvrši, iako je gorila od žeđe. No primila je dobru nagradu. Pošto je umrla par tjedana iza toga, poslije tri dana ukaza se poglavarici sva blistava u slavi zahvaljujući joj što ju je navela na ono mrtvenje žeđu. Po tom mrtvljenju i poslušnosti bilo joj je uvelike skraćeno njezino čistilište, koje bi inače moralo biti vrlo dugotrajno zbog prevelike

ljubavi koju je gajila prema svojim rođacima. (*Diario Domenicano, 3, marzo*).

Oni koji žive u svijetu mogu na isti način spasiti dušu od Čistilišnih muka prihvaćajući smireno i ne žaleći se na križeve koje im Bog šalje. Na žalost ima jako malo onih koji znaju iskoristiti poteškoće života. Često tegobe koje nam Bog šalje, da nam pruži prigodu za zasluge, ne služe ničem drugom nego samo da nam još uvećaju naše dugove. Ali braćo moja, prihvatimo radosno i dragovoljno težinu križa, i kada nas tuge i žalosti pritišću, i osjećamo da nam je duh žalostan do smrti, ogledajmo se u Božanski model, prikažimo Ocu nebeskom svoje tegobe, mislimo na to da smo predodređeni, i podnosimo sve za duše koje su nam drage a jauču u Čistilištu. Trpimo za svoga bližnjega, za svoje prijatelje i za neprijatelje koji se usred onih plamenova tako žarko preporučaju svojoj živućoj braći.

9. O MOLITVI I O ŽRTVI SV. MISE

Kako i najmanja molitva može biti korisna pokojnicima, te stanja u kojem se mora biti a da ta bude efikasna - Primjeri svetaca - O različitim molitvama koje se mogu primijeniti pokojnicima - O brevijaru za pokojne, o Križnom putu i o krunici - O zadušnicama trećeg, sedmog i tridesetog dana poslije smrti i o godišnjim zadušnicama - O devetnicama i o mjesecu Čistilišta - Vrijednost sv. Misne Žrtve te njezina ograničena efikasnost već kako se svidi Bogu - Superiornost te Žrtve nad svim drugim djelima - Kako sv. Misa djeluje neovisno o stanju onoga koji je služi ili koji je daje služiti - o sv. Misama Requiema, o trideset sv. Misa sv. Grgura i drugim privilegijama. O pričesti za pokojne.

Treće sredstvo koje imamo za pomoć dušama u Čistilištu je molitva, čin koji vrlo lako prakticiraju svi. Ne iziskuje neke posebne žrtve, a može se vršiti i kod samih naših svakodnevnih zaposlenja, s jednostavnim uzdahom u srcu.

Neki sveti redovnik imao je pobožan običaj da recitira *Pokoj vječni* svaki puta kada je prolazio pokraj nekog groblja. Jednog dana dok je bio zadubljen u neke tužne misli, propustio je tu molitvu. Vidje tada kako izlaze mnogi mrtvaci iz grobova slijedeći ga pjevajući strofu iz Psalma: *I ne rekoše oni koji moljaše: Blagoslov Gospodnji nad vas.* Na te riječi redovnik sav zbunjen

odgovori im strofom istog Psalma: *Blagoslivljam vas u Ime Gospodnje.* Mrtvi se vratiše u svoje grobove pripomognuti samo tom malom molitvom. (Rosignoli)

Iz toga događaja možemo zaključiti o vrijednosti nadnaravne molitve te o njezinoj efikasnosti za pomoć pokojnicima. No tamo gdje se radi o potpunom oslobođenju duše, nemojmo se zavaravati da to možemo učiniti sa tako malo, jer kako sam već rekao, govoreći o dugotrajnosti Čistilišta, Bog iziskuje veću nadoknadu, tako da sv. Belarmino kaže, da se ne smije nikada prestati moliti za pokojnika, pa čak i poslije njegovog ukazanja. Molitva mora biti ustrajna i žarka, jer ta mora prodrijeti u Srce Božje da bi zadobila milost za jednu dušu da prijeđe u blaženo gledanje. Nema veće milosti od ove i ne zadobiva se nego samo velikom ustrajnošću. Jednog dana govorio je Gospodin sv. Lutgardi: "Kćeri moja, tako si napala moje Srce, da ne mogu odoljeti tvojim molitvama. Budi, dakle, mirna, jer duša za koju moliš bit će ubrzo oslobođena od muka.» Uz to, da molitva bude uslišana, potrebno je da naša duša bude u stanju milosti. I zaista, onaj koji je smrtnim grijehom postao neprijatelj Božji kako bi onda mogao biti posrednik između Božje pravde i duša u Čistilištu? *Znamo ,jer Bog ne uslišava grješnike,* kaže knjiga Mudrosnih izreka, i ako nije duša čista od smrtnoga grijeha, svaka molitva takove duše je sterilna.

Što se tiče molitava koje se mogu korisno namijeniti za pokojne, osim sv. Mise i privilegiranih molitava sa

oprostima, reći ću skupa s P. Faberom, da ovisi o nama koje ćemo izabrati, one koje su najdraže našoj duši, i kojima smo najviše skloni. No ipak želim tu navesti molitve za koje iskustvo pokazuje da su efikasne. Na prvom mjestu mora se navesti kanonska molitva, tj. oficij za pokojne. To je zdrava molitva koju Crkva uzdiže Bogu u korist svojih nesretnih sinova. Ta molitva prikazana Bogu u ime Crkve, mora se vjerovati da mu je draža od mnogih drugih molitava.

Majka Francesca od Sakramenta, uz sve svoje mnogobrojne obaveze, običavala ga je moliti svakodnevno, a sv. Terezija priča o sebi samoj, da je jedan puta na Dušni dan povukla se navečer u samostanski oratorij da izmoli oficij za pokojne. Ukaza joj se jedan užasan monstrum, koji se naslonio na knjigu i sprječavao je da moli. Potjeravši ga ponovljenim znakom križa tri puta, zao duh se povuče. No čim je Svetica počela recitirati Psalme, ponovo ju je došao smetati, sve dok, da ga se oslobodi, ne poškropi knjigu svetom vodom. Neke od tih kapi svete vode padoše na monstruma, a taj pobježe trkom. Čim je završila molitvu, Svetica je vidjela kako prema nebu uzlaze mnogobrojne duše oslobođene, naravno, po onoj molitvi, a koju je đavao htio spriječiti na onaj način, samo iz zavisti. Isto tako molitva Psalterija može se smatrati vrlo korisnim za duše u Čistilištu, iako su danas vrlo malobrojni katolici koji ga mole.

U srednjem vijeku car Oton IV, izvanredni dobročinitelj za redovničke redove u Njemačkoj, ukaza se poslije

smrti nekoj svojoj strini te joj reče, da uz sva dobra djela koja je učinio i pobožnosti koje je vršio i po kojima je bio svagdje tako poznat, trpio je užasno u Čistilištu. Stoga ju je zamolio da javi svim opatijama koje je on pomogao, da mole za njega puno puta Psalterij, jer se na taj način mogao očistiti. Zadovoljena je pokojnikova želja, bio je viđen poslije par dana sav blistav u licu kako uzlazi na nebo (Catimpré, Apum, lib, II cap. 51 num.. 19). Pa ako Psalterij nekima izgleda predugačak, može ga se zamijeniti sa sedam pokorničkih Psalama. Nekom svetom biskupu svaki puta kada je molio *Resquiescant in pace,* jedan kor glasova je običavao odgovoriti Amen.

Ima još jedna pobožna vježba, čak lakša i kraća, a to je recitiranje Psalma De profundis, koji je isto tako vrlo efikasan za oslobađanje pokojnika. P. Corneille iz D. I. običavao je to činiti svaki puta kada je prao ruke, a mnoga ukazanja su ga uvjerila, da je na taj način, naizgled smiješan, spasio mnoge duše. Prekrasan je običaj moliti Križni Put, bilo zbog oprosta koji se dobiva svaki puta, bilo zbog izvrsnosti same molitve koja prizivlje u pamet i srca veliku žrtvu na Kalvariji. Isus Krist, ukazavši se službenici Božjoj Mariji d'Antibnae opominjući je jer je kroz neko vrijeme propustila tu pobožnost, pouči je da je ta vrlo korisna za oslobađanje duša iz Čistilišta, te joj je napomenuo da tu pobožnost širi među vjernicima, što je više moguće.

Isto je tako korisno moljenje sv. Ružarija. Službenica Božja Marija Franciska del Sakramento, nije propustila

sv. Ružarij nikada i još je dodala *Requiem* umjesto *Slava Ocu.* Nazivala je krunicu svojim *milostinjarom* jer je tako mogla biti velikodušna prema dušama u Čistilištu spašavajući mnoge, koje su joj se dolazile poslije zahvaliti poljubivši je. Dakle, vrlo je pohvalno ono što se uvelo u mnoge kolegije i redovničke zajednice, da se moli po redu svaki dan Ružarij, ili da se doda nakon pet desetica još jedna za pokoj duša u Čistilištu, završivši na kraju sa psalmom *De profundis, - Iz dubine vapijem tebi, Gospodine.*

Koliko god su pred Bogom svi dani jednaki, i njegovo je Srce uvijek spremno prihvatiti molitvu vjernika, sv. Crkva iz nekih tajnovitih razloga, sakrivenim našim neukim inteligencijama, dala je neke posebne dane molitve za pokoj duša, a to su treći, sedmi i trideseti dan poslije smrti. Na te dane svete rubrike u knjizi liturgije propisuju posebne molitve. Iste propise, kako smo vidjeli, imali su i benediktinci, kao i drugi redovnički redovi. Trideset dana poslije smrti dijele milostinju, mole i prikazuju sv. Žrtvu za pokoj duše, a ta tradicija proizlazi još od sv. Grgura Velikog, a radi se o jednoj objavi o kojoj ću govoriti kasnije.

Treći odličan običaj jesu devetnice za duše u Čistilištu. Jansenistička sinoda u Pistoji odbacila je te običaje naših otaca kao praznovjerja. Isti Sinod je htio «očistiti» Crkvu od tih pobožnih praksa. No Pio VI osudivši formalno tu odluku ohrabrio nas je da slijedimo praksu pobožnog običaja. U mnogim mjestima zadržao se običaj posvetiti

jedan dan u tjednu samo molitvi za pokoj duša, što je uglavnom petak. Ta pobožna praksa koja se sve više širila dala je ideju da se posveti čitavi jedan mjesec tim dušama.

To su uglavnom efikasne molitve i pobožnosti koje se mogu prikazati Bogu za te trpeće duše, a koje bi svaki velikodušan vjernik morao izabrati i prakticirati, tako da zasluži Božju pomoć i vječnu zahvalnost onih jadnica.

Sada govorimo o prikazivanju sv. Mise, koja je molitva nad molitvama, jer je to prikazivanje samoga Isusa Krista, te je efikasnija od bilo koje druge molitve, jer je Otac Nebeski obećao da će uslišati molitve svog Jedinca Sina. Tu se ne radi kao u vrijeme Makabejaca o žrtvi bikova u hramu za iskup grijeha onih koji su poginuli boreći se. Tu se radi o Krvi Kristovoj, o onoj Krvi koja je tekla po Kalvariji, a sada teče po oltaru Muke Božanskoga Sina, čiji se memorijal tako obnavlja, a nije samo memorija, već je ista realnost, živa i potpuna, iako je beskrvna, sakramentalna.

Sv. Marija Magdalena de'Pazzi običavala je vječnom Ocu prikazivati Krv njegovog Božanskog Sina sa prisjećanjem na sv. Muku, a to je činila bar pedeset puta na dan. U jednoj od njezinih ekstaza Spasitelj joj je pokazao obraćene grješnike, te mnoge oslobođene duše iz Čistilišta baš zahvaljujući toj njezinoj pobožnoj praksi. Reče joj da svaki puta kada jedna osoba prikaže Ocu onu Krv po kojoj smo bili otkupljeni, prikazuje neprocjenjivi dar, s kojim se nikakvo blago na zemlji

ne bi moglo usporediti. Ako je tako snažna efikasnost komemoracije Muke Isusove, što će tek biti sv. Misa, koja je svakodnevna istinita i realna obnova? I ne prikazuje tu Žrtvu bilo koja osoba, pa makar ona bila i sveta, već je to sama Crkva, koja prikazuje Bogu svu Krv njegovoga Sina prolivenu na Kalvariji za otkup naših grijeha i čitavoga svijeta.

O ljepoto i sjaju ljubavi Božje! Nije bilo dovoljno da se Krist prikaže kao žrtva na oltaru križa, već svaki dan, svaki sat od istoka do zapada. U svakom kutku zemaljske kugle Krv našega Otkupitelja prolijeva se i prikazuje ponovo i ponovo za otkupljenje duša! Evo zašto su sveci, koji su shvaćali taj misterij, toliko cijenili Žrtvu koja se prikazivala na oltaru. Sv. Nikola iz Tolenitina poslije mnogo godina izbjegavanja od svećeničkog ređenja jer se smatrao nedostojnim, naposljetku ga je prihvatio, jer je mislio da, prikazujući svakodnevno sv. Misu, može još efikasnije osloboditi mnoge duše iz Čistilišta.

Sv. Vinko Paulski često je služio i dao služiti sv. Mise svojoj subraći za pokoj duša u Čistilištu koje su zaboravljene. P. Corneille iz D. I. zavjetovao se, da će četiri puta na tjedan služiti sv. Misu za pokoj duša u Čistilištu. A da duše znaju cijeniti to neizmjerno blago Božanske Žrtve puno više od nas, dokazuju mnoga ukazanja tih duša njihovim pobožnim moliteljima. Neki monah iz Chiaravalle bio je izbavljen iz Čistilišta po molitvama sv. Bernarda i njegove subraće. Ukazao se jednom redovniku te zajednice koji se najviše interesirao

za njega. Pokazujući oltar na kojem se onoga časa služila sv. Misa, reče mu: "Evo oružja koje je pripomoglo više od svega da se oslobodim zatvora. Evo cijene moga oslobođenja koja mi daje sada mogućnost da uzađem u Nebo.

No ako jedna Sv. Misa sama u sebi ima neprocjenjivu vrijednost, nije isto tako njezina efikasnost koja je ograničena za jednu osobu, pa se aplicira prema Volji Božjoj. Kako je vrijednost Žrtve neprocjenjiva, neizmjerna, bila bi dosta samo jedna sv. Misa i to samo jedan puta da otvori vrata nebeska svim dušama Čistilišta. Teolozi dijele uglavnom u tri dijela korist sv. Mise, poučavajući da se jedan dio izlijeva u trezor sv. Crkve, te po snazi općinstva Svetih ide na korist svim njezinim udovima. Drugi dio ide za dobrobit svećenika kojemu je potrebno, a kojemu ide po pravu starosti. Treći dio ide za onoga za koga je namijenjena sv. Misa. Taj zadnji dio ide, i to samo Bog zna koliko, za tu dušu kojoj je sv. Misa namijenjena. Zato se ne smije nikada zadovoljiti s jednom Misom za pokojnika, već, jer se ne može nikada znati u kojoj je mjeri Bog dopustio da se aplicira molitva, i da li je zadovoljena pravda Božja. Tako na pr. znamo da je poslije dvadeset godina sv. Augustin preporučivao s oltara dušu svoje majke Monike. U srednjem vijeku i u prvim stoljećima Crkve kršćanske obitelji bile su vrlo širokogrudne, čak rastrošne, u prikazivanju sv. Mise za oslobođenje duša u Čistilištu.

Kad je umrla u Španjolskoj Margareta Austrijska, žena Filipa III., na dan pokopa u Madridu se služilo više od 1100 sv. Misa zadušnica. Kad su otvorili oporuku, kralj je vidio da je pokojna žena odredila da se služi samo 1000 sv. Misa za njezin pokoj. Kralj je tada odredio da se doda još dvadeset tisuća. Vele da je na dan smrti vojvode Alberta njegova udovica Izabela dala služiti za pokoj njegove duše četrdeset tisuća sv. Misa zadušnica. Ona je svakodnevno prisustvovala kroz čitavi jedan mjesec na deset sv. Misa dnevno. Istina je da su to kraljevske darovnice, ma zar ne vrijede više od svih mauzoleja i spomenika koji se inače podižu pokojnicima, a nemaju nikakve vrijednosti za pokojnika, a opet se toliko žrtvuje za to?

Ono što je posebno kod prikazivanja sv. Mise jest da ona djeluje bez obzira na stanje svećenika koji je prikazuje ili onoga koji daje nakanu za sv. Žrtvu. Koliko god ovi mogu biti u teškom smrtnom grijehu, te Krv Kristova više osvetu protiv njih, unatoč svemu ta Krv olakšanja silazi na duše u Čistilištu. Ako je svećenik koji služi sv. Misu u grijehu, njegov grijeh ne utječe na vrijednost čina, jer nije on koji se žrtvuje, već se Krist žrtvuje preko njegove osobe. Pa iako plod žrtve ostaje u suštini isti koliko god bio nedostojan ministar oltara, isto je tako sigurno da postoji uzgredan plod koji ovisi o predispoziciji samoga službenika. To je razlog zašto su sveci dobivali mnogo više milosti od drugih svećenika.

Crkva u svojoj liturgiji odredila je specijalne zavjetne sv. Mise u korist pokojnika. Teolozi se pitaju, da li te sv. Mise imaju specijalnu ili veću efikasnost od drugih. Sigurno je da suštinski plod ostaje uvije isti kakva god bila sv. Misa koja se služi. No općenito se priznaje da sv. Misa Requiema posjeduje uzgredni plod koji svakako nije zanemariv. Zato kada rubrike dozvoljavaju, svećenici bi to morali iskoristiti.

Jedan drugi običaj vrlo je raširen po Italiji u mnogim benediktinskim samostanima, i o tome baš želim govoriti. Sv. Grgur Veliki priča u svojim Dijalozima (lib. IV, c. 10), da je neki monah po imenu Giusto prakticirao, s dozvolom poglavara, medicinu. Jedan puta je prihvatio, potajno bez dozvole Opata, zlatnu kovanicu od tri škuda, što se strašno protivilo sv. redovničkom i monaškom siromaštvu. Monah Copioso, kome je sve povjerio, uvelike ga je prekoravao zbog toga.

Ponižen mukom ekskomunikacije u koju je tako lako mogao upasti, iz velike boli zbog svega toga i kajanja, teško se razbolio i umro raskajan i pomiren s Bogom. No sv. Grgur je htio probuditi zdravi strah kod svojih monaha za onoga tko krši jedan od najvažnijih zavjeta redovničkog života. Nije mu skinuo ekskomunikaciju, te ga je dao pokopati posebice na jedno mjesto gdje su se bacali otpadci bacivši tamo i one tri škude, te dade ponoviti redovnicima riječi sv. Petra Šimunu Magu: «Tvoj novac neka propadne s tobom.» Nakon nekog vremena Opat osjećajući samilost pozva k sebi ekonoma opatije

te mu reče:"Već mnogo vremena naš pokojni subrat je u teškim mukama u Čistilištu, a ljubav nam savjetuje da ga oslobodimo. Idi, dakle, počevši od danas, prikazuj sv. Misu za pokoj njegove duše kroz trideset dana, i nemoj propustiti niti jedan dan a da ne žrtvuješ svakodnevno sv. Hostiju posrednicu za oslobođenje.»

Ekonom posluša, pa kako je bio zauzet mnogim drugim brigama, nije brojao točno dane. Jedne noći pokojnik se ukaže Copiosu, te mu reče da uzlazi na nebo i da je oslobođen Čistilišnih muka. Išli su prebrojati dane, i bio je to trideseti dan što se prikazivala sv. Misa za pokojnika. Od tada je ušlo u običaj da se služi trideset sv. Misa za pokojnike. Taj običaj i danas postoji u benediktinskim samostanima kao i kod trapista. Bog je preko mnogih objava dao na znanje, da mu je ta praksa vrlo draga, te preko nje oslobađa mnoge duše iz čistilišta. Vjeruje se općenito da su sv. Oci Pape udijelili za tu praksu potpuni oprost kao na jubileju. Ako pravda Božja ne priječi, treba se nadati da se može postići oslobođenje duše za koju se prikazuje na takav način sv. Misa. Mora se paziti da se tih trideset sv. Misa, koje se nazivaju uglavnom Gregorijanske Mise, mora odslužiti bez prekida, pa čak ako pada i na dan velikog blagdana. Sv. Otac Benedikt XIV je dopustio samo ako se dogodi da u tridesetici pada Sveti Tjedan, da se mogu propustiti tri dana i poslije odmah nastaviti.

Što se tiče privilegiranih oltara, to je posebna milost koju sv. Otac daje nekom oltaru. Po toj milosti sve sv.

Mise koje se služe na tom određenom oltaru zadobivaju potpuni oprost, koji se može namijeniti dušama u Čistilištu za koje se služi sv. Misa. U drugim nekim slučajevima privilegij je osobni. Umjesto da oprost pripada posvećenom kamenu, oprost pripada svećeniku koji služi sv. Misu, a taj privilegij on posjeduje bilo gdje da služi sv. Misu.

Poslije sv. Mise, pričest za pokojnike je najveća milost koja se može upotrijebiti za oslobađanje duša iz Čistilišta. To je bila pobožnost koju je posebno gajila sv. Marija Magdalena de' Pazzi, kojoj se jednom ukaza pokojni otac da joj kaže da su mu potrebne sto sedam pričesti da se oslobodi Čistilišnih muka. Poslije tih pričesti njegova duša odletjela je u nebo.

Blažena Ivana od Križa, franjevka, vidje jednog dana ući u ćeliju jednog anđela sa posvećenom sv. Hostijom. Tražio je da se pričesti i tako oslobodi jednu dušu iz Čistilišta koja je bila jako pobožna prema Presv. Olt. Sakramentu.

Imajući na raspolaganju toliko blago, bit ćemo zaista okrutni ako pustimo da te duše ostanu čamiti u zatvoru. Pomislimo samo kako ćemo se na dan suda pokajati što nismo znali upotrijebiti tako vrijedni dar, ali prekasno. Stavimo, dakle, u praksu Tobijine savjete: stavi svoj kruh na grob pravednika. Taj kruh nije ništa drugo već Presv. Euharistija, živi kruh koji je sišao s nebesa, i samo taj može zasititi glad onih duša koje teže uživati u slavi Neba, oni koji su se tokom svoga zemaljskog života klanjali Bogu pod prilikama sv. Euharistije.

10. O OPROSTIMA

Teologija o oprostima - Kako se taj može aplicirati za pokojne - Njegova vrijednost i efikasnost - Primjeri svetaca - Potrebno stanje da se može zadobiti potpuni oprost - O glavnim oprostima koji se mogu primijeniti za pokojnike - O Subotnjoj Buli.

Teolozi definiraju oprost kao oproštenje od vremenskih muka koje grješnik mora podnijeti nakon što je primio oproštenje za grijeh odrješenjem. Stoga oprost sam po sebi ne oprašta grijehe, već samo vremensku kaznu koju Bog daje za svaki naš grijeh, a koju treba svakako podnijeti ovdje na ovome svijetu ili na drugome. Tu moć opraštanja kazne za grijeh ima samo Crkva, koja je od svoga Zaručnika Isusa primila moć da odriješi ili zaveže, već prema svojem nahođenju, dakle i sve one prepreke koje priječe brzi hod prema nebu. Zasluge Krvi Kristove, Presv. Djevice i svetaca, po snazi zajedništva slavne Crkve sa onom zemaljskom vojujućom, sačinjavaju skupa takvo duhovno blago, da se ne bi moglo istrošiti niti svim grijesima svijeta..

Mnogi i u raznim vremenima su se opirali oprostima. To je bilo zato što su se davale prevelike važnosti nekim napuhanim uzurpacijama koje su se i dogodile. Iste glasine kao i uzurpacije ne mogu ukinuti ništa samom djelu oprosta po sebi. Sigurno je da sv. Oci pape ne mogu to blago dijeliti po nekim kapricima, a kada bi i to

učinili, počinili bi teški grijeh, te oprost koji bi oni dali ne bi bio prihvaćen na nebu. Nije na nama da se brinemo o tom i tom slučaju, već se moraju brinuti pastiri duša, koji moraju čuvati dobra svojih ovaca koje su im povjerene. Nama je dovoljna sigurnost da ne radimo ništa protiv Volje Božje.

Koliko god nije uopće dokazano, prihvatimo za jedan čas da je Leon X previše upotrebljavao vlast nad Ključevima Crkvenog blaga, te da je dopustio oproste onima koji su potpomagali milostinjama u gradnji bazilike sv. Petra. Misliš li da on nije morao dati Bogu teški račun? Uostalom, tko je dao Luteru pravo kao i protestantima da sude prava jednog Pape? Pa i da je Papa prevršio mjere, zašto obeshrabriti vjernike i odgovarati ih od tog pobožnog prakticiranja tih dobrih djela, koja bez te privlačnosti oprosta ne bi nikada izvršili, a ta su djela bila pred Bogom vrlo zaslužna, te su pomogla mnogo dušama? Zbog jednog izoliranog i zasebnog čina, zašto vrijeđati čitavu instituciju, udaljiti od Crkve milijune i milijune sinova, te ubaciti borbu i nemire u kršćanstvo?

Drugi su se oprli tvrdeći da oprost uništava pokoru, jer je dovoljna jedna mala milostinja da se zadobije oprost grijeha. Ali to je teška pogrješka, jer oprost ne oprašta grijehe ma koliko god bio laki, već ***kaznu*** za grijehe, i ovu samo iskrenim pokajnicima tj. onima koji su učinili sve moguće da žive bez grijeha, pa i neovisno od oprosta, koji je samo jedna pomoć koju Crkva pruža našoj slaboj volji, a nije nikako neka pobuda na opuštenost.

Što se tiče oprosta i njegove aplikacije na pokojne sigurno je da Crkva ima moć izvršiti to, ali ne na isti način kao sa živima. Kada Crkva udjeljuje neki oprost svojim živućim sinovima na zemlji, služi se samo, reći ću tako, svojom sudskom moći, i aplicira ga na njih uz odrješenje. Dok u Čistilištu ne mogavši više upotrebljavati svoju jurisdikcijsku moć, aplicira te oproste u smislu molitve za pokojne, moleći Boga da prenese u korist određenog pokojnika oprost koji je zaslužio neki živući vjernik. Da li Bog prihvaća u potpunosti tu molitvu ili ne, neki teolozi to negiraju, dok drugi to potvrđuju. Ja mislim da je Bog pridržao u tome posvemašnju slobodu, dakle ne možemo nikada mirno spavati glede oslobođenja neke duše oprostima koji su se za nju aplicirali.

O oprostima se kaže ***potpuni***, tj. opraštaju se sve moguće kazne koje je još duša morala trpjeti za grijehe i ***djelomični***, koji opraštaju samo jedan dio kazne. Mi ne poznamo vremenske odnose u vječnosti. U Crkvi oprost od tri godine odgovara jednostavno kao da ste izvršili tri godine neke kanonske pokore, koje je Crkva davala u prošlim vremenima vjernosti i žara vjernicima obraćenicima, ali ne istovremeno i Čistilišta.

Što se tiče vrijednosti oprosta ona je beskrajna, jer se bazira na aplikaciji zasluga našeg Gospodina Isusa Krista, i zato su sveci pokazivali uvijek veliku pažnju da ih zadobiju što više.

Što se tiče efikasnosti oprosta kao zadovoljštine sve ovisi o stanju onoga koji je aplicira, a možda čak o

pokojniku za kojeg se aplicira određeni oprost. Mora se, dakle, paziti da oprosti koje želimo dobiti budu izvršeni pod određenim uvjetima, a koji se mogu svesti na tri a to su:

1. Potrebno je izvršiti sve kako je propisano u buli *Breve* podjele oprosta, ne propuštajući ništa i ne mijenjajući ništa, ako se ne će uništiti djelovanje oprosta. Da se postigne potpuni oprost, uglavnom se traži ispovijed i pričest. No osobe koje se uobičajeno ispovijedaju svakog tjedna mogu s tom ispovijedi zadobiti sve oproste koje tokom sedam dana susretnu, samo ne oprost jubileja, koji iziskuje posebnu ispovijed. Tako sa jednom jedinom pričesti mogu se tokom dana zadobiti više potpunih oprosta, iako postignute u više navrata. Uglavnom, za taj oprost nalaže se obaveza da se izmoli neka od molitava po nakani sv. Oca. Tu molitvu izabire sam vjernik, a može biti ista sakramentalna pokora.

2. Mora se biti u stanju milosti bar u času kada se izvršava zadnje obavezno djelo, te zasigurno htjeti zadovoljiti što je više moguće za vlastite grijehe. Razlog tomu jest taj, da ako se hoće aplicirati oprost za nekog pokojnika, mora taj oprost najprije zadobiti osoba koja hoće aplicirati oprost za pokojnika. Dakle, ako bi vjernik bio u smrtnom grijehu, bilo bi uzaludno tražiti oprost, jer samo kada je grijeh otpušten odrješenjem, i kada se grješnik zaista iskreno kaje te je spreman izvršiti pokoru za počinjene grijehe, Crkva samo tada daje taj privilegij. Laki grijeh ne dopušta zadobivanje potpunog oprosta, ali ne priječi zadobivane onoga djelomičnog.

3. Treba biti oprost dan od Crkve, da se izričito može aplicirati za pokojnike, te da imamo nakanu aplicirati ih za njih, jer inače plod oprosta ne ide u korist tih duša, već ostaje samo nama na korist.

Po svemu tome može se shvatiti da nije tako lako zadobiti u cijelosti potpuni oprost, jer je potrebno imati posve čistu dušu, tj. ne imati na duši niti najmanji grijeh, pa niti onaj laki, pa čak niti bilo kakvu navezanost na neki laki grijeh, te posjedovati veliku revnost u ljubavi, tako da se postigne od općeg kajanja pravi duh pokore. Stoga mnogo puta prema našim predispozicijama zadobiva se samo jedan dio oprosta, te da uništimo sve naše grijehe potreban je bar jedan zbir potpunih oprosta.

Od strane pokojnika za koje se hoće aplicirati oprost potrebno je:

Da su oni zaista u Čistilištu.

Da Bog prihvati zaista taj oprost, dajući pokoji puta veliku slobodu u apliciranju oprosta.

Mnoge su molitve po kojima možemo zadobiti oproste, no među najuobičajenijima napomenut ću samo neke za pokoj duša a te su: **1. *Krunica***, za koju su vezani mnogi potpuni i djelomični oprosti, samo ako je ova blagoslovljena od strane svećenika koji ima na to pravo; **2. *Križni Put*** po kojem se mogu zadobiti mnogi oprosti koje su udijelili razni sv. Oci Pape, i nije potrebna ispovijed i pričest, već je dovoljno samo obići od jedne postaje do druge toliko puta koliko je postaja, te meditirati o misteriju koji predstavlja pojedina

postaja; **3.** ***Djela vjere, ufanja i ljubavi***. Za recitiranje te molitve udijeljeni su oprosti od sedam godina i sedam četrdesetnica oprosta, i potpuni oprost ispovjedivši se i pričestivši se jedan puta na mjesec moleći na nakanu sv. Oca Pape;

4. ***Litanije presv. Imenu Isusovom***. Po toj molitvi zadobiva se oprost od tristo dana svaki puta kada se moli; **5.** ***Litanije Majke Božje***. Po kojima se zadobiva oprost od trista dana svaki puta, te potpuni oprost na blagdane Bezgrješnog Začeća, Malu Gospu, Blagovijest, Svijećnicu i Veliku Gospu, ako se recitira molitva čitavu godinu; **6.** ***Anđeo Gospodnji.*** Po toj molitvi zadobiva se oprost od sto dana svaki puta kada se moli na poziv zvona, ili ako se moli bar jedan puta na dan; potpuni oprost se zadobiva jedan puta na mjesec; **7.** ***O dobri Isuse*** kada se izmoli poslije pričesti, zadobiva se potpuni oprost svaki puta kada se izmoli. **8.** ***Marijin mjesec,*** prakticirajući ga svakodnevno zadobiva se tristo dana oprosta i potpuni oprost na kraju mjeseca, tako isto i ***Mjesec Srca Isusovog.***

Bilo bi tu još mnogo molitava, no od ovo malo što sam tu iznio, može se shvatiti koliko je veliko blago oprosta. Dodat ću samo malo riječi o poznatoj Subotnjoj Buli. Poznato je da je Presv. Djevica dala vlastoručno škapular sv. Šimunu Stocku kao poseban znak po kojem će prepoznati svoje vjerne sljedbenike, kao što je poznato isto tako da su uz taj škapular vezane mnoge vrlo vrijedne privilegije. Da ne govorimo o mnogobrojnim

potpunim i djelomičnim oprostima, dosta je samo to da ne će završiti u Paklu svi oni koji će tokom života nositi to sveto odijelo.

To izgleda malo čudno na prvi pogled, jer ne može Presv. Djevica Marija samo zato što netko nosi to odijelo spasiti ga od Pakla, pa makar bio u smrtnom grijehu. No može se vjerovati da Božansko milosrđe tako predisponira dušu umirućeg, da taj umre u savršenoj milosti Božjoj. No to ne treba navesti grješnike da iskorištavaju milosrdna obećanja Presv. Djevice, naprotiv, treba ih poticati da imaju što više zasluga za tako veliki dar. Mogle bi se ovdje iznijeti čitave knjige o tome, no ja ću radi zdrave opomene za one koji preuzetno misle da mogu zadobiti nebo samo noseći to sveto odijelo, a da ne žive i ne rade dostojno tog odijela, iznijet ću ovdje samo jedan slučaj. Neki čovjek koji je uglavnom živio u stalnom grijehu, uzeo je sveti škapular, te noseći ga stalno na sebi, onima koji su ga opominjali da se obrati, odgovarao je smijući se, da se ne treba ničega bojati, jer je zaštićen jakom obranom. Došavši do časa smrti, uzalud je župnik nastojao privesti ga Bogu, jer je govorio da imajući jednu tako vrijednu putovnicu za nebo, nije mu potrebno odrješenje jednog zemaljskog svećenika. No jako ga je koštala njegova tvrdokornost i zlouporaba tog svetog odijela tokom života, jer kad je došao čas smrti, na strah i trepet sve prisutne rodbine, najedanput se podigao na krevetu te gestama i NERAZUMLJIVIM glasom vikaše:" Ajme! Demon! Demon! Evo dolazi uzeti me! Spasite

me, spasite me!» Zgrabivši škapular sa sebe, razdera ga u komadiće i baci te pade na leđa, uz stravičan smijeh koji je odjekivao u sobi.

Da bi se zadobio privilegij, dosta je primiti škapular od svećenika koji ima tu ovlast, te nositi ga stalno na sebi. Drugi privilegij Subotnje Bule je još važniji od prvog. Presv. Djevica Marija je obećala papi Ivanu XXII. da će svi oni koji se budu pridržavali nekih odredaba, da će ih osloboditi iz Čistilišta odmah prve subote iza njihove smrti. Potrebni su sljedeći uvjeti: **-1.** Očuvati čistoću vlastitog staleža, tj. izbjegavati svaku manjkavost protiv djevičanstva, protiv ženidbene vjernosti i čistoće, kao i udovičke, ili bilo čega, što nalaže bilo koji životni stalež: **- 2.** Moliti oficij Bl. Dj. Marije; **-3.** Za one koji ne znaju čitati te ne mogu moliti oficij, moraju obavezno vršiti sve postove naređene od sv. Crkve, te održavati nemrs srijedom, petkom i subotom, osim na Božić, ako padne na jedan od tih dana. **4.** U slučaju potrebe obveza da se moli oficij ili održavaju postovi može se zamijeniti nekim drugim pobožnim djelom, samo dozvolom osobe koja ima na to pravo, a to imaju uglavnom svi svećenici koji mogu druge obući u sveto odijelo.

Ti uvjeti su vrlo lagani, ako se samo pomisli, da izvršavajući ih, oslobađaju nas Čistilišnih muka i zatvora već slijedeće subote poslije naše smrti. Da je to sigurno, obećava nam sama Presv. Djevica u mnogim ukazanjima registriranim u svim knjigama o Čistilištu.

Toliki su privilegiji tog svetog škapulara da su se učinili sv. Ocu Ivanu XXII. preveliki, te ih nije htio odobriti. Poslije je dao odobrenje samo nakon što mu se večer kasnije ukazala Presv. Djevica. Ona mu je ponovila obećanja koja je dala sv. Šimunu Stocku opomenuvši ga da se ne opire tolikoj koristi za vjernike. Tada taj Papa razasla Subotnju Bulu sa subotnjim privilegijima kako se već reklo. Bula se poslije izgubila, te se ne nalazi u registru Bula Vrhovnih svećenika. Govorili smo o tome kao o pobožnoj tradiciji.

11. O HEROJSKOM ČINU

Srž i uzvišenost tog čina - Primjeri svetaca - Odgovori na prigovore teologa - Kako nas taj čin ne osiromašuje, već naprotiv uvećava naše bogatstvo - Privilegiji koje su udijelili sv. Oci Pape onima koji izvrše taj čin.

Do sada smo vidjeli koja su to djela koja možemo prikazati Bogu za pomoć dušama u Čistilištu. Ostaje nam da izložimo nadasve krjepostan čin, tj. da se prikažu sva ta djela skupa na korist tim jadnicama te da ih primijenimo bez ikakvih rezervi ili pridržavanja, tj. da učinimo, kako se to uglavnom kaže, *herojski čin ljubavi*. Herojski je taj opći dar koji mi vjernici možemo prikazati sa svim svojim djelima zadovoljštine. Ovaj čin potpunog predanja možemo učiniti u korist pokojnika, jer mi se tim činom odričemo svih duhovnih bogatstava, s kojima

možemo platiti svoje dugove te sebi tako uštedjeti mnoge godine Čistilišta. Koliko god je taj čin sam po sebi velik, da ga se učini, ne treba biti neki heroj svetosti, dosta je samo da se ljubi svim srcem Boga i spas naše braće, te da se shvate pravi vlastiti interesi.

Herojski čin jest dobrovoljan dar koji mi darujemo dušama u Čistilištu, onaj dio zadovoljštine koji u sebi sadrži svako dobro djelo. Taj dar se uglavnom daje preko ruku Presv. Djevice Marije, tako da ona time raspolaže potpuno u korist tih duša. Kako sam to već naglasio na drugom mjestu, ne radi se ovdje o darovanju direktnih zasluga vezanih uz to djelo, niti njihovog molidbenog djela, već samo djela zadovoljštine, tako da za nas ne ostaje nikakva zadovoljština za naše grijehe, i baš u tome se sastoji herojski čin. Koliko god ga neki smatrali pa i zvali zavjetom, taj čin se može opovrći, kako god to i kada god to vjernik želi, te ne obvezuje pod grijeh. Da se izvrši taj čin, nije potrebna nikakva posebna formula, dovoljne su čvrsta odluka i volja.

Kako se radi o jednom zaista izvanrednom djelu ljubavi, naravno je da su sveci dali mnogo primjera, i stoga se Crkvena povijest prisjeća imena sv. Kristine Admirabilis, sv. Gertrude, sv. Katarine Sijenske i mnogih drugih svetaca srednjeg vijeka, a u vremenima bližim nama sv. Terezije, sv. Margarete Alacoque, majke Franciske iz Pamplona te kardinala Ximenesa, koji je izvršio taj čin baš po intervenciji Presv. Dj. Marije. Ne može se stoga reći da je to nekakva nova praksa tek uhodana, to

je drevna pobožnost a prakticirali su je mnogi vjernici. U naše vrijeme, mora se priznati da se po posebnoj intervenciji Božjoj, koja možda baš na taj način želi nadoknaditi nehaj tolikih kršćana, mnogi kršćani trude pomoći i olakšati muke dušama u Čistilištu. Taj običaj herojskog predanja proširio se po čitavom svijetu, te se sve više širi.

P. Olinden, redovnik teatinac, bijaše jedan od najrevnijih promicatelja te pobožnosti, za koju je dobio od Benedikta XIII posebne oproste i izvanredne privilegije. Od tada čitavi Redovnički redovi su izvršavali taj čin. Družba Isusova je posebno preporučivala tu pobožnu praksu svim svojim članovima. U naše vrijeme utemeljena je u Parizu jedna kongregacija, nazvana *Pomoćnicama Čistilišta*. Članovi te zajednice bez iznimke sve žrtvuju sva svoja djela zadovoljštine za duše u Čistilištu, kao i sve zasluge koje postižu tokom života *molitvom, radom, trpljenjem,* sve na korist dušama u Čistilištu. I ovo sjeme bačeno na plodno zemljište Crkve tek od prije nekoliko godina već čudesno raste, šireći svoje plodove u daleku Aziju.

Primjeri tako divni te oprosti koje su udijelili sv. Otac Benedikt XIII., Pio VI., Pio IX za tu pobožnost dovoljno dokazuju kako taj čin donacije može učiniti bilo koji kršćanin. No kako su isti čin mnogi teolozi opovrgli, iznijet ću ovdje odgovore ukratko na navedene primjedbe s njihove strane. Kažu zaista:

1. da je taj čin protivan ljubavi koju moramo imati prema nama samima; **2.** Da se protivi ljubavi koju moramo imati prema svojim rođacima i prijateljima; **3.** Da se protivi posebnoj obavezi pravde koju svaki od nas može imati prema nekom pokojniku.

Na prvu objekciju odgovaram da, koliko god se izlažemo produžetku svoga boravka u Čistilištu, neizmjerno povećanje naše vječne slave, koja odgovara zaslugama za takovo djelo, tako je neizmjerno, da taman naše prebivanje u Čistilištu traje i do kraja svijeta, uvijek bi naša zasluga bila neizmjerno veća. A zatim tko ne će priznati, da će Bog, sagledavši tu našu velikodušnost, biti velikodušniji prema nama, dajući nam za nagradu mnoge milosti. I ne ćemo li možda baš zahvaljujući tim milostima, zakapariti sebi samo nebo i bezbrojne zaštitnice u onim dušama koje ćemo na taj način spasiti?

Na drugu objekciju odgovaram, da kako ostaje nedirnuta molidbena snaga naših djela, mi možemo svaki puta, kada god to želimo, moliti za duše naših rođaka ili prijatelja koje su nam drage. Isto tako možemo dati služiti sv. mise za njihove potrebe, i dajući Bogu taj herojski dar, možemo ih uvijek preporučiti Bogu, skoro sa sigurnošću da će Gospodin blagonaklono gledati na našu molitvu.

Na treću objekciju odgovaram, koja bi bila i najozbiljnija kada bi bila utemeljena, da niti sv. Oci pape ne bi tako nešto prihvatili, a niti bi sveci prakticirali takav čin da su

ga prepoznali kao protivnog pravednosti Božjoj. Uz to, sv. Oci pape, kada su priznali tu pobožnost, formalno su isključili sve ono što bi moglo uništiti naše obveze prema pravdi. Uz to sv. Oci pape, kod prihvaćanja te pobožnosti formalno su isključili sve ono što bi moglo uništiti naše obveze prema pravdi prema tim dušama. U Brevetu Benedikta XIII. se izjavljuje izrazito, između ostalog, da ta pobožnost ne brani svećeniku da moli prema intencijama koje su mu zadane. Isto tako će biti, dakle, i naša obveza koja nas veže da molimo za pokojnike. S druge strane, Gospodin koji pozna naše obveze, ne bi se ustručavao on sam olakšati muke onim dušama za koje mi moramo moliti. Tako ćemo na taj način, i svojim pokojnicima, za koje smo obavezni moliti, pridonijeti više koristi s tom općom i potpunom žrtvom, nego da to radimo svaki puta moleći za svaku dušu individualno ili aplicirajući oproste. Napokon, da se umire savjesti nekih plašljivih duša, predlažem da dodamo našem činu jednu klauzulu ograničenja, koju uzimam iz djela P. de Munford a koja glasi ovako:" ***Ja predajem dušama u Čistilištu sve svoje zasluge zadovoljštine, ukoliko mogu imati na to pravo, te ako se sviđa tako Bogu."*** N a taj način ne vrijeđa se nikakva obveza pravednosti ili ljubavi.

Dokazano jednom da ta naša žrtva svih naših djela ne šteti niti nama niti drugima, hoću sada pokazati da, što se tiče nas, možemo samo zaslužiti vrlo, vrlo mnogo, a da to dokažem, iznijet ću ovdje u par riječi ono što kaže već citiran De Munford.

Iza kako smo podsjetili da se svako krjeposno djelo može smatrati *zaslužnim, molidbenim i kao zadovoljština,* on dokazuje, da dajući za pokojnike zadovoljštinu koja se postiže tim djelom, sva tri dijela tog krjeposnog djela zadobivaju veliku vrijednost, jer na prvom mjestu sama zasluga uvelike raste, a naučavaju i sami teolozi da je jedno djelo to više zaslužno što je više učinjeno bez interesa i s ljubavlju.

Kada žrtvujemo za pokojnike zadovoljštinu svih svojih djela, nemoguće je u takovoj situaciji imati bilo kakav interes, jer ta djela ne mogu više služiti kao naplata za naše duhovne dugove. Još više, sami čin s kojim izvršavamo taj posvemašnji dar, već je sam po sebi neizmjerno zaslužan, jer kako ga se može opozvati svaki puta kada nam to dođe na pamet, ako ustrajemo u svojoj velikodušnoj žrtvi, zaslužujemo stalno povećanje svoje vječne slave. Pod tim kutom naša plaća je neprocjenjiva.

Što se tiče *zamolbenog* dijela naših molitava koje upravljamo Bogu, kao molitvu da zadobijemo određenu milost, ne umanjuje se zasluga koju dobivamo. Bez obzira na raspolaganje koje smo izvršili u korist pokojnika, to ne umanjuje zasluge našeg određenog dobrog djela, dok raste naše pravo da molimo kod Boga, po tom potpunom daru koji smo izvršili, oslobođenje duša te one milosti koje su nam najviše prirasle srcu. Tako osim zasluga zbog velikodušnog dara i nesebične ljubavi, imat ćemo i zaslugu da smo oslobodili brojne duše, koje ujedinjujući

svoje molitve s našima, olakšat će nam ispunjenje naših zavjeta.

Na kraju, što se tiče *zadovoljštine*, koliko god to bio jedini dio koji možemo u potpunosti dati u korist pokojnika, izgleda kao da ne pomaže samom darovatelju, tj. onome koji sve daruje, bar djelomično izgleda tako, tj. ima tu prerogativu. Kaže Knjiga mudrosnih izreka (XI, 24): *Ima onih koji daju sve što imaju i postaju još bogatiji.* Pođimo od principa da je Bog neizmjerno dobar prema svojim stvorenjima, te da ne dopušta da ga ova pobijede u velikodušnosti, te pomišljajmo na obećanje koje je on sam dao i u Evanđelju, da će nam vratiti mjerom kojom mjerimo, i na ono što je on sam rekao sv. Gertrudi, da će smatrati kao učinjeno njemu samome ono što učinimo za duše u Čistilištu.

Možemo se stoga zasigurno nadati, da će na času smrti biti veoma milosrdan onima, koji su se iz ljubavi prema njemu i prema dušama u Čistilištu, odrekli svih djela *zadovoljštine.* Ako je napisano u svetim knjigama da ljubav pokriva mnogobrojne grijehe, i da milostinja oslobađa od smrti, zašto ne bi moralo biti isto i u našem slučaju? Postoji li bolja milostinja od one što daje ne samo od svoga suviška, već daje sve u korist bližnjega?

Istina je da za nas ne ostaje ništa što bi vrijedilo, da nam otpusti naše muke koje moramo podnijeti zbog svojih grijeha, ali moramo shvatiti da će nam Bog kao nagradu za našu ljubav udijeliti mnoge izvanredne milosti, a među kojima je čista ljubav na času smrti i savršeno

kajanje, što je dostatno da zadobijemo oprost za sve svoje grijehe. Isto tako Bog će nadahnuti duše koje smo izbavili iz Čistilišta tokom našeg života, da nam moćno asistiraju sa svojim molitvama poslije naše smrti, tako isto i onima koji su ostali za nama na zemlji, da misle na nas onako, kako smo mi mislili na druge za svoga života. Zato, zaključuje Munford, treba se pouzdano nadati, da oni koji su čistim srcem i pravom nakanom prinijeli Bogu tu tako velikodušnu žrtvu, da će biti slobodni od Čistilišta, ili da će biti tamo tako kratko vrijeme, da to ne bi postigli taman da su zadržali čitavi dio zadovoljštine dobrih djela koja su postigli tokom života.

Htio sam iznijeti ova razmišljanja da ih suprotstavim primjedbama nekih teologa, iako po mojoj osobnoj sklonosti, **radije nadilazim sve te računice. Treba gledati samo vrhunski interes koji mora voditi sva naša djela a to je** *SLAVA BOŽJA*, kako to vidimo po oslobađanju tih jadnih duša.

Završit ću ovo poglavlje te navesti privilegije koje su Sv. Oci Pape udijelili za taj čin, a te su:

Sve oproste koje vjernici nastoje zadobiti mogu aplicirati za pokojnike, pa i onda kada Bula dodjeljivanja govori suprotno;

Svakog ponedjeljka i bez pričesti mogu zadobiti potpuni oprost prisustvujući sv. Misi i moleći za pokojnike. Tko ne može doći zbog posla i nekih obaveza, može se poslužiti sv. Misom u nedjelju.

Svaki puta kada se pričeste, mogu zadobiti potpuni oprost, pod uobičajenim uvjetima, tj. da posjete jednu crkvu te da izmole jednu molitvu na nakanu Sv. Oca

Djeca koja još nisu primila Prvu sv. pričest, bolesni i starci, ili oni koji stanuju daleko, mogu postići iste oproste i bez pričesti, samo ako izmole molitvu na nakanu Sv. Oca, te umjesto pričesti učine neko drugo djelo, već prema savjetu ispovjednika.

12. Sredstva da se očuvamo od Čistilišta

Opća sredstva; bijeg od grijeha, duh pokore, bdijenje i briga da se ne griješi u malim stvarima - Posebna sredstva: pobožnost Presv. Dj. Mariji i Presv. Euharistiji, revnost u pomaganju pokojnicima, ljubav prema bližnjemu, oproštenje za uvrjede, milostinja, redovnička poslušnost, prihvaćanje smrti i pobožnost Predragocjenoj Krvi Kristovoj..

Približavajući se kraju ovim jadnim stranicama, potrebno je povući , po onome što se do sada reklo, jedan praktičan i zdrav zaključak. Ono što se tiče pokojnika, ti zaključci su vrlo jasni i evidentni, kako smo to već dovoljno ukazivali, a to je da moramo moliti i mnogo moliti za njih, mnogo više no što smo to činili do sada. Što se tiče nas samih, moramo se brinuti da izbjegnemo plamenove Čistilišta. Dva su posebna načina s kojima možemo raspolagati: to su opća sredstva i posebna. I

jedni i drugi su nam već poznati po objavama koje smo citirali do sada, a koje ću u ovom poglavlju nastojati sažeti što kraće i na što praktičniji način.

Opća sredstva se mogu sažeti u jedno jedino: stalni bijeg od grijeha, i napose od lakog grijeha, koji zbog toga što nema tolike težine, jest greben na kojem padaju mnoge duše. Nemojmo prezirati male stvari i one malešne dugove koji se nagomilavaju dan na dan oko nas. Na kraju života postat će takova gomila da se ne može niti zamisliti. Mislimo samo da o svemu moramo položiti račun Bogu, pa čak i o beskorisnoj riječi: O svakoj beskorisnoj riječi polaže se račun. I kako ćemo uz sve naše nastojanje uvijek sagriješiti, a što ćemo morati zadovoljiti na ovome svijetu ili na drugome, činimo pokoru na ovome svijetu. Pokora će se lakše smanjiti ako uz onu sakramentalnu pokoru dodamo predanje u svojim životnim poteškoćama. Pomoću predanja i oprosta koje nam Crkva pruža možemo biti sigurni da ćemo isplatiti unaprijed svoje čistilište, te da ćemo ostati tamo u tom zatvoru što je manje vremena moguće.

Što se tiče posebnih sredstava koje trebamo upotrebljavati, iako su sve krjeposti same po sebi izvrsne, ipak postoje one koje Srcu Božjem izgledaju, reći ću tako, posebne ljepote, te ga primoravaju da bude što više milosrdan sa onima koji ih prakticiraju. - Iznad svega tu se mora spomenuti pobožnost prema Presv. Dj. Mariji. Ta Božanska Majka koja, kako su nam to pokazali mnogi primjeri svetaca a koje smo citirali, ne

samo da asistira svojim pokloniteljima u ekstremnom času smrti pružajući im milost savršenog pokajanja, te na času Božanskog suda brani njihove interese, već isto tako silazi u Čistilište da ih utješi, te da ih ubrzo oslobodi od muka.

Drugo efikasno sredstvo da se olakašaju muke u Čistilištu jest pobožnost prema Presv. Olt. Sakramentu za one koji su prakticirali tu pobožnost tokom svoga života. Neka redovnica iz klauzurnog samostana koji je utemeljila sv. Gertruda, ukazavši se poslije smrti svetici, reče joj slijedeće:" Kako se moram veseliti, moja predraga Majko, što sam bila posebno pobožna prema Presv. Euharistiji, jer po toj pobožnosti ubirem posebne bogate plodove kod svakog prikazanja Presv. Hostije za mene, te me još malo vremena dijeli da dođem u nebeski Jeruzalem!"

Treća praksa vrlo efikasna jest velikodušnost prema dušama u Čistilištu tokom života, jer će Bog nagraditi milosrđem one koji su se pokazali milosrdni prema tim nesretnicima, dok će kazniti zaboravom one koji su ih zaboravili. - Isto tako vježba ljubavi prema bližnjemu je Bogu vrlo draga. **Ne sudite, pa vam se ne će suditi; ne osuđujte, pa ne ćete biti osuđeni. Imamo toliku potrebu da nam Bog oprosti, jer smo toliko puta postali njegovi neprijatelji po smrtnom grijehu. Da nam bude milosrdan, prakticirajmo zapovijed da ljubimo svoje neprijatelje, one koji nam čine zlo.**

Milostinja, koja po onome što kaže Sveto Pismo oslobađa od smrti, pomaže nam da nam Bog sudi blagonaklono. Blaženi onaj kojemu je na srcu bijednik i siromah, jer na dan strašnoga suda Bog će ga osloboditi. O tom nije potrebno da ovdje iznašam primjere, jer sam o tome doista govorio u XVII pogl. Oni koji su učinili zavjet siromaštva te žive u poslušnosti nekog pravila, neka se ne prestraše onoga što sam rekao o svećenicima i redovnicima, ma radije neka misle, da je najjednostavnije sredstvo da se oslobodi muka baš točno izvršavanje pravila.

Na kraju, jedna od krjeposti posebno draga Bogu jest ponizno i pokorno prihvaćanje smrti, posebno ako je to učinjeno u zadnjim časovima života, kao zadovoljštinu za grijehe.

Izbjegavajmo, dakle, svaku vrstu grijeha, budimo posebno budni nad lakim grijesima. Molimo zatim pomoć Božju, jer bez nje ne možemo ništa. Uz molitvu dodajmo neprestanu i strogu budnost nad sobom samima. Izvršavajmo savjesno sve opće dužnosti jednog kršćanina, te one posebne vezane uz status u kojem se nalazimo. Neka nam bude draga pobožnost prema Presv. Djevici i svaki puta kada je zazivamo s *Zdravo Marijo*, razmišljajmo one zadnje riječi: Sveta Marijo, moli za nas grješnike sada i na času smrti naše. Primajmo često, s ljubavlju i poštovanjem Presv. Olt. Sakrament. U odnosima sa svojim bližnjima budimo puni ljubavi, razumni. Ljubimo siromahe, koji su miljenici Božji.

Molimo mnogo za duše u čistilištu, i ne molimo za njih iz običnih egoističnih pobuda. U malo riječi, mislimo na druge dok živimo, ako hoćemo da drugi misle na nas poslije.

Redovnici koji imaju mogućnost živjeti na višem stupnju savršenosti, neka s radošću nose teret poslušnosti te dužnosti koje su vezane uz njihov sveti stalež. Nitko neka ne vrši djela Božja s nehajnošću, tako kada dođe za nas posljednji čas, zaspat ćemo u nadi i ljubavi u rukama Isusa i Marije.

13. OSLOBOĐENJE DUŠE IZ ČISTILIŠTA

Oslobođenje duša od Čistilišnih muka - Kako njihovi anđeli čuvari a koji puta i Presv. Djevica i sam Isus Krist silaze da izbave duše iz tog zatvora - Stanje proslavljene duše - Dani posebno namijenjeni za oslobođenje tih duša - O mjestu koje im je predodređeno u nebu - Zaključak.

Poslije opisa tolikih boli i tolikih muka, evo nas, napokon smo došli do toga da spomenemo taj blaženi čas kada će duša, očišćena zadovoljštinom koju je dala, letjeti u nebo, čista onako kao kad ju je Bog stvorio, sretna što se osjeća sjedinjenom s jedinim njezinim Dobrom. Tko će ikada moći izreći radosti toga časa?... Usporedba izbjeglice koji se vraća u domovinu poslije dugog vremena odsustva, te videći drage obale rodne grude, lud od sreće grli rođake, prijatelje, tako da u tom

slavlju zaboravlja gorki kruh izbjeglištva. Preslabi je taj doživljaj, a da bi se mogao usporediti s tim časom, blaženim časom, kada duša ne ulazi u bijednu zemaljsku domovinu, već u sretno nebesko obitavalište koje joj je pripravio njezin Bog.

Niti jedan jezik to ne može izreći a da prije nije iskusio radost tog časa, a mi jadni putnici, izbjeglice, kao stari Hebreji duž obala babilonskih, ne ćemo moći nikada ponoviti Sionske pjesme u tuđinskoj zemlji: "*Kako ću pjevati pjesmu Sionsku u zemlji tuđinskoj?* - Jedino sredstvo koje nam preostaje da stvorimo samo blijedu ideju o tom sretnom času, jesu objave svetaca, po čijim porukama ću nastojat u ovom poglavlju iznijeti budućnost koja očekuje duše.

Anđeo čuvar ima dužnost dovesti dušu u Čistilište, dušu nad kojom je bdio tokom života. Kada dođe onaj sretni čas, silazi dolje tražeći je u onom zatvoru da je povede u Nebo. S kolikom radošću taj čisti duh izvršava tu svoju misiju! S kolikom nježnom pažnjom najavljuje toj duši, radujući se s njom da je završio njezin tvrdi hodočasnički put! Pokoji puta zbog posebne odredbe s neba, ili zbog izvanrednih zasluga, drugi se anđeli ujedinjuju s anđelom čuvarom u toj pobožnoj službi, i kada se radi o nekom vjernom službeniku, silazi sama Presv. Djevica da ga uzme sa sobom u Nebo.

Često i sam naš Gospodin se udostoji osloboditi te duše koje su mu posebno drage. Sveta Terezija, dok je jednog dana prisustvovala sv. Misi za pokoj nekog

oca isusovca, vrlo krjeposnog, a koji je umro prije malo vremena, vidjela je našeg Gospodina kako silazi u Čistilište sav radostan u licu, pun dobrote i milosrđa, tražeći tu sretnu dušu da je povede u nebo. A to je samo zbog velike poniznosti koju je taj pokojnik prakticirao tokom života, prema onome kako je to sam Gospodin rekao Svetici *(Život pogl. 38)*. Tko će nam moći opisati divotu slave koju će isijavati te duše? Govorila je sv. Katarina Sijenska da je sveta duša, posjedujući sreću, takav predivan i uzvišen spektakl, da kada bi nam se dala samo jedan puta prilika da ga kontempliramo, ne bismo mogli izdržati to promatranje i umrli bismo od sreće.

Ljudsko oko nikada nije vidjelo nešto ljepše, ljudsko uho nikada nije čulo ljepše harmonije od onih koje se čuju na nebesima! Nadajmo se da ćemo i mi vidjeti jednog dana, u divoti vječnosti, krasote tog blaženog kraljevstva. Ali do onoga dana mi, jadna djeca koja tepamo, ne ćemo nikada moći govoriti o tim stvarima tako uzvišenim. Bit će nam jedina utjeha nada da ćemo posjedovati jednog dana, ne tako daleko, božanska saznanja o tim savršenstvima!

Koliko god se duša ne oslobađa nikada prije nego što dođe pravi čas kada završava njezina zadovoljština, postoje ipak neki dani u godini, koji su, kako izgleda, postavljeni od samoga Boga za oslobođenje tih izabranih duša. Osim privilegija subote za braću od škapulara, kao i ostalih blagdana Presv. Djevice o kojima sam već govorio, postoje još neki posebni dani sa posebnim

oprostima. Katarina Emmerich u svojim tako važnim objavama o muci našega Spasitelja kaže nam da na svaku godišnjicu žrtve na Kalvariji, Isus Krist silazi u Čistilište da oslobodi on e duše koje su bile prisutne kod događanja njegove muke. Po tome možemo zaključiti, da se poslije devetnaest stoljeća nalaze još dolje ti nesretnici, koji iako su se pokajali što su tražili da Krv Kristova siđe na njih i na njihovu djecu, te iako su poslije slijedili religiju Nazarećanina, ostaju dolje zadovoljavati za svoj tako strašan zločin.

Druge objave nam ukazuju, da svake godine na dan Uzašašća Božanski Učitelj obnavlja na neki način misterij svoga trijumfalnog uzlaska na nebo silazeći u čistilište, oslobađa mnoge duše koje ga slijede u slavnoj pratnji prema blaženom obitavalištu. Na kraju, na Dušni dan, koji je posebno posvećen za spas duša, mnogobrojni pokojnici se oslobađaju tih muka. Na taj dan svi svećenici uživaju poseban privilegij oltara, a kojih ima u čitavom svijetu oko četiristo tisuća. Slijedi iz toga da četiri stotine tisuća duša može toga dana stupiti pred Lice Božje. Jedna objava, koju sam već citirao od P. Fabera, kaže nam da Bog upotrebljava to blago za one duše koje bi ostale još samo malo vremena za zadovoljštinu svojih grijeha.

Tu jednostavno ne možemo opisati Božanski spektakl i predivna slavlja koja će biti u nebu u tim svečanim časovima. Ako u dane velikih Crkvenih svetkovina kada stotine i stotine vjernika, nakon što su se pričestili, vrate se navečer s čistom dušom i s osmijehom na usnama u

Božji hram, gdje Bog blista u zlatu tabernakula među miomirisima cvijeća i oblaka tamjana, a mi smo dirnuti i kao da smo izašli iz sebe samih od radosti, kada blagoslov Božji u pobožnoj tišini silazi na naše glave, poskakujemo od veselja, što će tek biti gore u nebu u tim blagdanskim danima, u kojima je Presv. Trojstvo okruženo slavom, a Presveta Čovječnost našeg Spasitelja izračuje ljubav iz svojih Božanskih rana, pa Presv. Djevica Marija, Apostoli, Mučenici i Djevice te Korovi Anđela će prihvatiti izabranu dušu u sveti grad? Oh! Da, mislimo, mislimo na te vedre radosti, i na ta Božanska veselja. Dok smo do sada govorili o strogosti Božanske Pravde, podignimo pogled pun nade na Nebeski Jeruzalem i pogledajmo što nam je gore pripremljeno za svakoga pojedinog od nas.

Tek što stigne u nebo, duša dobiva mjesto koje joj je dodijeljeno po redu i naravi njezinih zasluga. Vjeruje se uglavnom, da jedna velika većina ljudskog roda koja se spašava popunjava anđeoske korove, prazninu koju je prouzrokovala Sotona i njegovi odmetnuti sljedbenici. Mnoge druge duše ulaze u kategoriju duhova koji su zasebno stvoreni. Kor Apostola sudjeluje u sudačkoj moći Kristovoj, kor Mučenika i Naučitelja imat će privilegij posebne aureole slave, dok duše koje su sačuvale svoju čistoću do kraja života bez trunke ljage, uživat će privilegij da slijede Janje Božje gdje god Ono išlo, te će u nebu pjevati uzvišenu pjesmu djevičanstva. Mislimo često, o braćo, na ljepote blažene vječnosti koje nas čekaju.

Život je žalostan i bolan, istina je, napose u nekim časovima, ma ne gubimo hrabrost. Proći će muke i svršit će kušnje. Bez sumnje, imat ćemo još zadovoljiti u Čistilištu pokoju manjkavost koju smo počinili po ljudskoj slabosti tokom života. Ma koliko god bile duge i teške naše čistilišne muke, napokon će doći onaj dan, samo Bogu poznat, kada ćemo biti pozvani odozgor, te ćemo ići zauzeti mjesto koje nam je bilo predodređeno među blaženicima u nebu. To mjesto koje će nam biti dodijeljeno ne ovisi o vremenu koje smo proveli u Čistilištu, ono će samo odgovarati zaslugama koje smo zadobili tokom života.

Marija Lataste izjavljuje u svojim objavama, da joj se ukazala neka novakinja iz njezinog samostana samo nakon devet dana iza njezine smrti, te da joj je rekla da je već oslobođena iz Čistilišta te da uzlazi na nebo. Par mjeseci iza toga umrla je neka redovnica u godinama, svetog života. Marija Lasta je saznala iz nekih objava, da je za neke pogrješke svoga života morala ostati u Čistilištu nekoliko mjeseci. No kada je ušla u nebo, dobila je mjesto na nebu mnogo više po slavi od one novakinje. Kada se dobro razmisli, to nije teško shvatiti, jer zasluge koje je duša mogla zadobiti na zemlji posve su neovisne od grijeha koje moramo ispaštati.

Tokom dugog života možemo steći mnoge zasluge, ali i mnoge dugove. No dugovi se plaćaju vremenskim ispaštanjem, dok i najmanja zasluga odgovara jednom novom stupnju neizbrisive vječne slave, tj. vječnoj naplati.

Radimo, dakle, hrabro za naše moralno savršenstvo, da služimo čistim srcem i revno našeg Gospodara, Boga, koji je tako velikodušan, da iako od dužnika traži da plati i do zadnje lipe, istodobno obećaje naplatu neizmjerno veću za naše zasluge.

I tu pošto sam govorio o pravdi i o milosrđu Božjem nad dušama koje su mu vjerne, pošto sam pokazao kako ta pravda i milosrđe predivno i mudro djeluju u onom bolnom zatvoru, završavam svoje djelo nadajući se da će mi ove moje jadne stranice, učinivši nešto dobra za duše, zaslužiti zaštitu Presv. Djevice u mom zadnjem času, kada ću i ja morati izaći pred vječni sud. Ako ću uspjeti upaliti u srcu kojeg vjernika ljubav i revnost prema našoj pokojnoj braći, nadam se da će mi duše u Čistilištu, kojima sam na taj način pomogao, izmoliti kod Boga oprost za moje grijehe. To je i jedina nagrada za kojom težim.

SADRŽAJ

Predgovor 5

1. ODNOSI IZMEĐU BOGA I DUŠA U ČISTILIŠTU 6

2. O ODNOSIMA SLAVNE CRKVE
SA ISPAŠTAJUĆOM CRKVOM 20

3. O ODNOSIMA DUŠA U ČISTILIŠTU
SA VOJUJUĆOM CRKVOM 31

4. KAKO NAS ŠTITE DUŠE U ČISTILIŠTU 40

5. MOLITVA I POMOĆ DUŠAMA U ČISTILIŠTU
KAO DJELO PRAVDE 50

6. O SPAŠAVANJU DUŠA IZ ČISTILIŠTA KOJE SE SMATRA
KAO DJELO PRAVDE 64

7. O DJELIMA KOJA MORAMO VRŠITI DA BISMO POMOGLI
DUŠAMA U ČISTILIŠTU 74

8. O MILOSTINJI I MRTVENJIMA 84

9. O MOLITVI I O ŽRTVI SV. MISE 100

10. O OPROSTIMA 112

11. O HEROJSKOM ČINU **120**

12. SREDSTVA DA SE OČUVAMO OD ČISTILIŠTA **128**

13. OSLOBOĐENJE DUŠE IZ ČISTILIŠTA **132**